

Zarząd Województwa Śląskiego

**STRATEGIA ROZWOJU SPORTU
W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM
DO ROKU 2020
Projekt**

Katowice, maj 2011 r.

Wszelkie uwagi do projektu
Strategii Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020
prosimy zgłaszać pocztą elektroniczną na adres:

strategiasportu@slaskie.pl

lub pocztą na adres:

Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego
Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
Ul. Ligonía 46
40-037 Katowice

W terminie do 30 września 2011 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	5
2. Diagnoza stanu sportu w województwie śląskim.....	8
Diagnoza społeczno-gospodarczych i środowiskowych uwarunkowań sportu	8
Diagnoza stanu sportu	11
3. Prognozy tendencji uwarunkowań rozwoju sportu w województwie śląskim.....	27
4. Analiza SWOT sportu w województwie śląskim.....	28
5. Wizja i cele strategiczne wraz z kierunkami działań	36
Cel I. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług sportowych.....	37
Cel II. Promocja i wspieranie sportu wyczynowego.....	39
Cel III. Organizacja i promocja wydarzeń sportowych oraz upowszechnienie informacji o sposobach uczestnictwa w sporcie.	41
6. Przedsięwzięcia	43
7. System wdrażania Strategii Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020...	50
8. System monitorowania i ewaluacji.	52
9. Spis wykresów	56
10. Spis rysunków	57
11. Spis tabel.....	59
Aneks.....	60

1. Wprowadzenie

Sport od wieków spotykał się z wielkim zainteresowaniem szerokiej rzeszy ludzi reprezentujących każdą z grup społecznych. Głównie uprawiany dla rekreacji i przyjemności, pełni on jednak i inne ważne funkcje w rozwoju człowieka jak i całych społeczności. Umożliwia on zachowanie zdrowia fizycznego i psychicznego, pozwala wyróżnić się spośród innych ludzi, zyskać uznanie społeczne i akceptację oraz tworzy warunki dla rozwoju wspólnej tożsamości. Członkowie poszczególnych społeczności zyskują dzięki wspólnemu uprawianiu sportu bądź kibicowaniu poczucie tożsamości i możliwość identyfikacji z grupą.

Szeroko rozumiany sport stanowi również istotny element struktury gospodarczej miast oraz regionów. Wszystkie te korzyści z aktywności fizycznej zostały zauważone na forum międzynarodowym. Oznaką tego mogą być słowa byłego Sekretarza Generalnego ONZ Koffi Annana wypowiedziane podczas Olimpiady w Salt Lake City w 2002 r.:

„Sport odgrywa ważną rolę w polepszaniu jakości życia jednostek. Istotny jest również dla całych społeczności. Jestem przekonany, że to właściwy czas by, bazując na tym stwierdzeniu, zachęcać rządy, agendy i instytucje rozwoju oraz społeczność do zastanowienia się, jak włączyć sport w działania na rzecz dzieci - zwłaszcza tych, które żyją w ubóstwie, są ofiarami walk i chorób.”¹

Jednakże, jak każda działalność społeczna także i sport wiąże się również z szeregiem negatywnych zjawisk, w tym związanych z dopingiem, nieposzanowaniem zdrowia zawodników, korupcją czy agresją wśród kibiców.

Dostrzegając znaczącą rolę sportu w życiu społeczno-gospodarczym Zarząd Województwa Śląskiego podjął się opracowania Strategii Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020, która ma na celu stworzenie ram dla rozwoju sportu w regionie. Intencją tego dokumentu jest intensyfikacja zysków społecznych osiąganych poprzez sport przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów związanych z wymienionymi zagrożeniami. Dokument ten jest przygotowywany i będzie realizowany zgodnie z zasadami:

- zrównoważonego rozwoju – działalność sportowa na terenie województwa śląskiego rozwijana jest w zgodzie z dbałością o środowisko naturalne oraz rozwój społeczno-gospodarczy;
- spójności z innymi dokumentami planistycznymi wyższego rzędu dotyczącymi materii sportu, w tym w szczególności ze Strategią Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2015, Wytycznymi UE dotyczącymi aktywności fizycznej z 2008 r. oraz Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”;
- partnerstwa, w szczególności współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi, podmiotami sektora publicznego i prywatnego;
- komplementarności, która określi w szczególności te działania o charakterze regionalnym, których brak w strategiach podstawowych i innych strategiach

¹ http://www.unic.un.org.pl/rok_sportu/

dziedzinowych, a także uczestnictwo podmiotów w realizacji strategii na zasadzie równości i z uwzględnieniem ich kompetencji,

- subsydiarności – rozwój sportu w województwie śląskim wspierany jest na możliwie najniższym szczeblu administracji publicznej zgodnie z zasadą optymalizacji relacji potrzeb do możliwości działania;
- innowacyjności, która pozwoli na wprowadzenie nowoczesnych i najlepszych dostępnych rozwiązań organizacyjnych, naukowych, technologicznych i informatycznych,
- otwartości, która pozwoli na modyfikację lub weryfikację strategii w przypadku zmiany uwarunkowań lub nieskuteczności działań, a także uczestnictwo podmiotów w realizacji strategii na zasadzie dobrowolności i porozumienia.

Strategia Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020 wpisuje się w cele i obszary następujących dokumentów:

- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”:
 - a) Cel strategiczny B.1: Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa;
 - b) Cel strategiczny B.3: Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni;
 - c) Cel strategiczny C.1: Duże znaczenie metropolii, miast i regionu w przestrzeni europejskiej;
 - d) Cel strategiczny C.2: Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy.
- Strategia Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2015:
 - a) Obszar 1.1: Sprawność fizyczna dzieci i młodzieży;
 - b) Obszar 1.2: Aktywność fizyczna społeczeństwa;
 - c) Obszar 2.1: Sport kwalifikowany;
 - d) Obszar 2.2: Kształcenie i doskonalenie zawodowe;
 - e) Obszar 2.3: Nauka i medycyna w sporcie;
 - f) Obszar 3.2: Infrastruktura sportowa.
- Biała Księga na temat Sportu Komisji Unii Europejskiej:
 - a) 2.1 Poprawa zdrowia publicznego poprzez aktywność fizyczną;
 - b) 2.2 Łączenie sił w walce z dopingiem;
 - c) 2.3 Uwydatnienie roli sportu w kształceniu i szkoleniu;
 - d) 2.4 Propagowanie wolontariatu i aktywnej postawy obywatelskiej przez sport;
 - e) 2.5 Wykorzystanie potencjału zawartego w sporcie do celów integracji społecznej, integracji i równości szans;
 - f) 2.6 Wzmacnianie środków zmierzających do zapobiegania rasizmowi i przemocy oraz do walki z nimi;
 - g) 3.1 Ku polityce sportowej opartej na faktach;

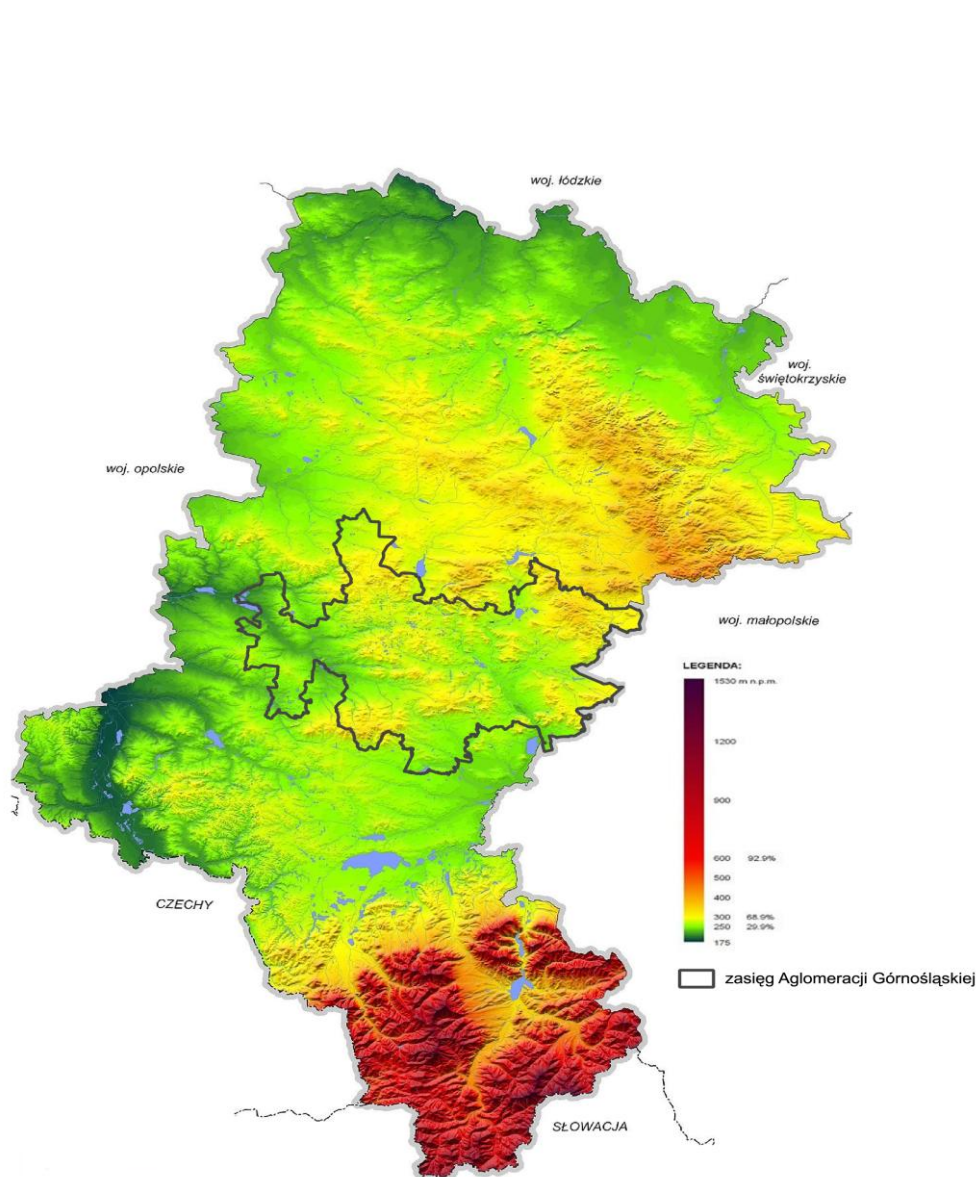
h) 3.2 Zapewnienie finansowania sportu ze środków publicznych.

2. Diagnoza stanu sportu w województwie śląskim

Diagnoza społeczno-gospodarczych i środowiskowych uwarunkowań sportu

Województwo śląskie jest regionem Polski położonym w południowej części kraju, w dorzeczu górnego biegu trzech największych polskich rzek: Wisły, Odry i Warty. Obszar cechuje zróżnicowana rzeźba terenu obejmująca: Wyżynę Krakowsko-Częstochowską, Wyżynę Śląską, Kotlinę Oświęcimsko-Raciborską, Nizinę Śląską, Beskid Zachodni i Pogórze Śląskie.

Rysunek 1. Mapa fizyczna województwa śląskiego z oznaczonymi granicami Aglomeracji Górnośląskiej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie modelu rzeźby terenu z Opracowania ekofizjograficznego do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego z 2004 roku.

Województwo śląskie charakteryzuje się zróżnicowaną budową geologiczną i urozmaiconą rzeźbą terenu. Obejmuje swoim zasięgiem zarówno obszary wyżynne i górskie, jak również nizinne i równinne. Na płaskiej powierzchni licznie występują zbiorniki wodne zarówno pochodzenia naturalnego, jak i antropogenicznego. Obok naturalnych krajobrazów występują tu także różnorodne formy antropogeniczne związane z działalnością gospodarczą człowieka. Takie urozmaicenie powierzchni regionu powoduje, że województwo posiada naturalne warunki do uprawiania różnych dyscyplin sportu.

Teren województwa położony jest w dorzeczu Wisły i Odry, rzek należących do zlewni Morza Bałtyckiego. Tylko niewielki fragment województwa w rejonie Istebnej odwadniany jest do zlewiska Morza Czarnego. Stan czystości większości rzek i potoków jest niezadowalający i tylko źródłowe odcinki większości cieków prowadzą wody mieszczące się w I klasie czystości. Zanieczyszczenie wód utrudnia rozwój sportów wodnych oraz turystyki specjalistycznej. Poważnym problemem województwa śląskiego jest również emisja do powietrza zanieczyszczeń pyłowych oraz gazowych. Na obszarze województwa śląskiego wytwarza się ok. 19% emisji krajowych zanieczyszczeń pyłowych oraz 41% emisji zanieczyszczeń gazowych (bez uwzględnienia CO₂).² Najwięcej pyłowych zanieczyszczeń powietrza opada w subregionie środkowym 8,2 tys. ton (tj. 70,1% zanieczyszczeń województwa) i zachodnim 2,1 tys. ton (17,9%), stosunkowo mało przypada na subregion północny 0,7 tys. ton i południowy 0,8 tys. ton. Podobna sytuacja występuje w emisji zanieczyszczeń gazowych. Najwięcej gazowych zanieczyszczeń powietrza emitowanych do środowiska przypada na subregion środkowy (70,1%) i zachodni (23,9%), najmniej na subregion południowy (3,5%) i północny (2,5%). Wśród zanieczyszczeń gazowych dominuje dwutlenek węgla stanowiący 98,3% ogółu zanieczyszczeń gazowych. Zanieczyszczenia powietrza stanowią ograniczenie rozwoju sportu zarówno wyczynowego jak i amatorskiego w województwie wpływając negatywnie na funkcjonowanie organizmu w czasie wytężonego wysiłku fizycznego.

Mimo intensywnej wielowiekowej działalności gospodarczej prowadzonej na terenie województwa śląskiego, 31,7% (w porównaniu do roku 2002 o 0,1% więcej) powierzchni regionu zajmują lasy z dobrze zachowanymi zespołami roślinnymi i różnorodnością szaty roślinnej: rezerваты przyrody i parki krajobrazowe. Pod względem lesistości daje to czwarte miejsce w kraju. Największą lesistością charakteryzują się tereny górskie, mało przydatne dla rolnictwa ze względu na zróżnicowaną rzeźbę terenu i specyficzne warunki klimatyczne. Duże połacie lasów występują ponadto na Wyżynie Śląskiej i w Kotlinie Oświęcimsko-Raciborskiej. Najsilniej zniszczone kompleksy leśne występują w obrębie Aglomeracji Górnośląskiej, co wynika z szeroko pojętych procesów urbanizacyjnych na tym terenie, a szczególnie z bezpośredniego i pośredniego oddziaływania przemysłu na środowisko. Do form ochrony przyrody i krajobrazu w województwie śląskim zalicza się 64 rezerваты przyrody o powierzchni 4,1 tys. ha oraz 7 parków krajobrazowych o powierzchni wynoszącej 227 tys. ha, chroniących obszary o szczególnych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, 3,9 tys. ha zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i otulina Babogórskiego Parku Narodowego (w znacznej części przynależnego do województwa małopolskiego). Na jednego mieszkańca przypada w województwie 588 m² powierzchni

² Dane dotyczące środowiska podane za Bank Danych Lokalnych GUS 2009 r.

chronionej i jest to najniższy wskaźnik w kraju. Przekształcenia powierzchni ziemi w województwie śląskim związane są przede wszystkim z rozwojem przemysłu, zwłaszcza wydobywczego i przetwórczego oraz postępującej urbanizacji. Według danych GUS za rok 2009 na terenie województwa śląskiego znajdowało się 4,5 tys. ha gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej.

Wysoki stopień koncentracji przemysłu i urbanizacji spowodował trwałe przeobrażenia tego obszaru. Wyrażają się one w znacznym zanieczyszczeniu wód i powietrza atmosferycznego, skażeniach gleb, deformacjach terenu, zaburzeniach stosunków hydrologicznych, prawie całkowitym wylesieniu środkowej części województwa i uszkodzeniach pozostałego drzewostanu. Ilość substancji pogarszających stan środowiska oraz wytwarzanych w regionie odpadów jest nieporównywalna z jakimkolwiek innym regionem w Polsce. W skali lokalnej problem jest jeszcze intensywniejszy, ponieważ źródła emisji oraz wytwarzania odpadów skoncentrowane są głównie na terenach miejskich Aglomeracji Górnośląskiej i Rybnickiej.

Trwające dziesiątki lat zakłócenia równowagi ekologicznej wpłynęły na zdrowie mieszkańców regionu, którzy płacą za to ceną skróconego okresu życia i zwiększoną w stosunku do innych regionów kraju zachorowalnością. Przeciętna długość życia mieszkańców tego regionu jest krótsza niż średnio w kraju i wynosi dla mężczyzn 71,0 roku (kraj 71,5 lat), a dla kobiet 79,1 roku (kraj 80,1 lat). Najczęstszymi przyczynami zgonów w Polsce są choroby układu krążenia (45,6%) oraz nowotwory (25,2%). Największe ryzyko zgonów z powodu chorób układu krążenia w 2008 roku odnotowano wśród mieszkańców województwa łódzkiego (568,5 przypadków na 100 tys. ludności). W województwie śląskim ten wskaźnik jest nieco wyższy od średniej krajowej (453,7 przypadków na 100 tys. osób) i wynosi 470,9 zgonów na 100 tys. ludności. Co trzeci mieszkaniec województwa śląskiego ma nadwagę, a u blisko co dziewiątego występuje otyłość.³

Rozwój współczesnej cywilizacji nie sprzyja aktywności. Wiele wynalazków i udogodnień eliminuje każdy zbędny ruch. Coraz więcej prac wykonuje się w pozycji siedzącej. Coraz mniej wysiłku fizycznego wymaga życie codzienne. A tymczasem ruch to wysoka sprawność i dobre samopoczucie. Niedobór wysiłku fizycznego może powodować wiele schorzeń cywilizacyjnych - m.in. niewydolności układu sercowo-naczyniowego, nadwagi, słabej przemiany materii, itd. Pozytywnym zjawiskiem stają się tendencje pojawiające się w społeczeństwie promujące zdrowy styl życia w tym aktywność ruchową. Promocja uprawiania sportu może stać się czynnikiem przezwyciężenia pojawiających się w regionie, wskazanych wyżej zjawisk negatywnych.

W układzie przestrzenno-funkcjonalnym województwo dzieli się na cztery subregiony (tzw. obszary polityki rozwoju): północny (o powierzchni 3 050 km²), południowy (2 354 km²), środkowy (5 577 km²) i zachodni (1 353 km²). Największy obszarowo subregion środkowy zamieszkuje 2 812 tys. ludności (tj. blisko 61% ludności regionu), ponadczterokrotnie więcej niż w pozostałych subregionach województwa. Drugi jest subregion południowy – 655 tys. osób, następnie zachodni z liczbą 637 tys. osób, i północny, gdzie mieszka 529 tys. ludności województwa. Zgodnie z klasyfikacją NTS, wprowadzoną

³ Prognoza Oddziaływania na Środowisko projektu Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”

rozporządzeniem Rady Ministrów z 14 listopada 2007 roku, województwo śląskie zostało podzielone dla celów statystycznych na osiem podregionów: bielski (o powierzchni 2 354 km²), bytomski (1 575 km²), częstochowski (3 050 km²), gliwicki (878 km²), katowicki (380 km²), rybnicki (1 353 km²), sosnowiecki (1 800 km²), tyski (944 km²). Województwo zamieszkuje blisko 4,7 mln osób, co stanowi 12,2% ludności Polski i jest ono najbardziej zurbanizowanym regionem Polski (78,4% ludności miejskiej) oraz posiada najwyższą w kraju gęstość zaludnienia (377 osób/km², gdzie średnia krajowa to 122 osoby/km²).

Pod względem liczby ludności województwo znajduje się na drugim miejscu w kraju po województwie mazowieckim (13,6%). Zgodnie z informacjami przekazywanymi przez GUS prognozowany jest spadek liczby ludności województwa śląskiego do roku 2020 do poziomu 4 252 tys. osób. Tendencja ta, pokrywa się z ogólnopolską prognozą⁴. Zjawisko zmniejszania się populacji przyczyni się do spadku zapotrzebowania na usługi rekreacyjno-sportowe w aspekcie ilościowym.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności ogółem województwa śląskiego i Polski – porównanie (2010 r.).

Struktura wiekowa ludności ogółem (%):	Województwo	Polska
Wiek przedprodukcyjny (poniżej 18 lat)	17,2	18,7
Wiek produkcyjny(kobiety 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lata)	65,2	64,4
Wiek poprodukcyjny (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)	17,7	16,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych, dane za rok 2010.

W Polsce około 20% gospodarstw domowych (2,9 mln gospodarstw) ma wśród swoich członków osobę niepełnosprawną. Z tej grupy 8% gospodarstw (ok. 230 tys.) znajduje się w województwie śląskim.⁵

Diagnoza stanu sportu

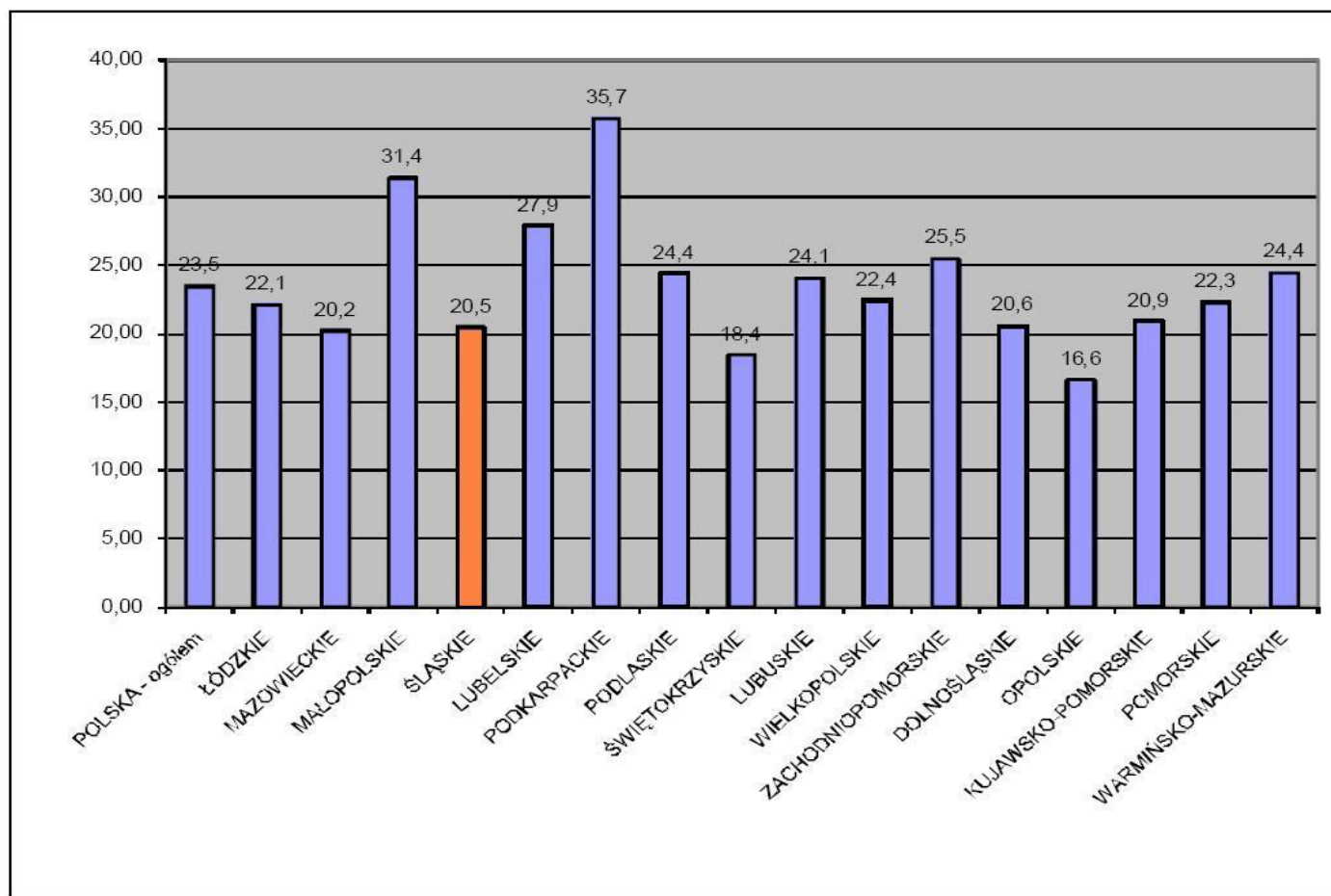
Analiza danych GUS charakteryzuje województwo śląskie jako obszar o dużej ilości klubów sportowych, w których ćwiczy blisko 100 tys. mieszkańców (jest to trzeci wynik w Polsce

⁴Prognoza ludności na lata 2008–2035, GUS

⁵ Źródło: „Diagnoza Społeczna 2009”, red. J.Czapiński

po województwach mazowieckim i małopolskim). Na uwagę zasługuje fakt, że w samym podregionie katowickim członkami klubów jest tylko 371 osób mniej niż w klubach całego województwa opolskiego. Podobnie kwestia wygląda z liczbą klubów sportowych mających siedzibę w województwie śląskim – z 1260 klubami województwo również zajmuje trzecie miejsce w kraju. Gorzej sytuacja prezentuje się, gdy analizie poddana zostaje liczba członków klubów sportowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (co przedstawia poniższy wykres). W przeliczeniu tym województwo wypada poniżej średniej dla Polski, która wynosi 23,5%.

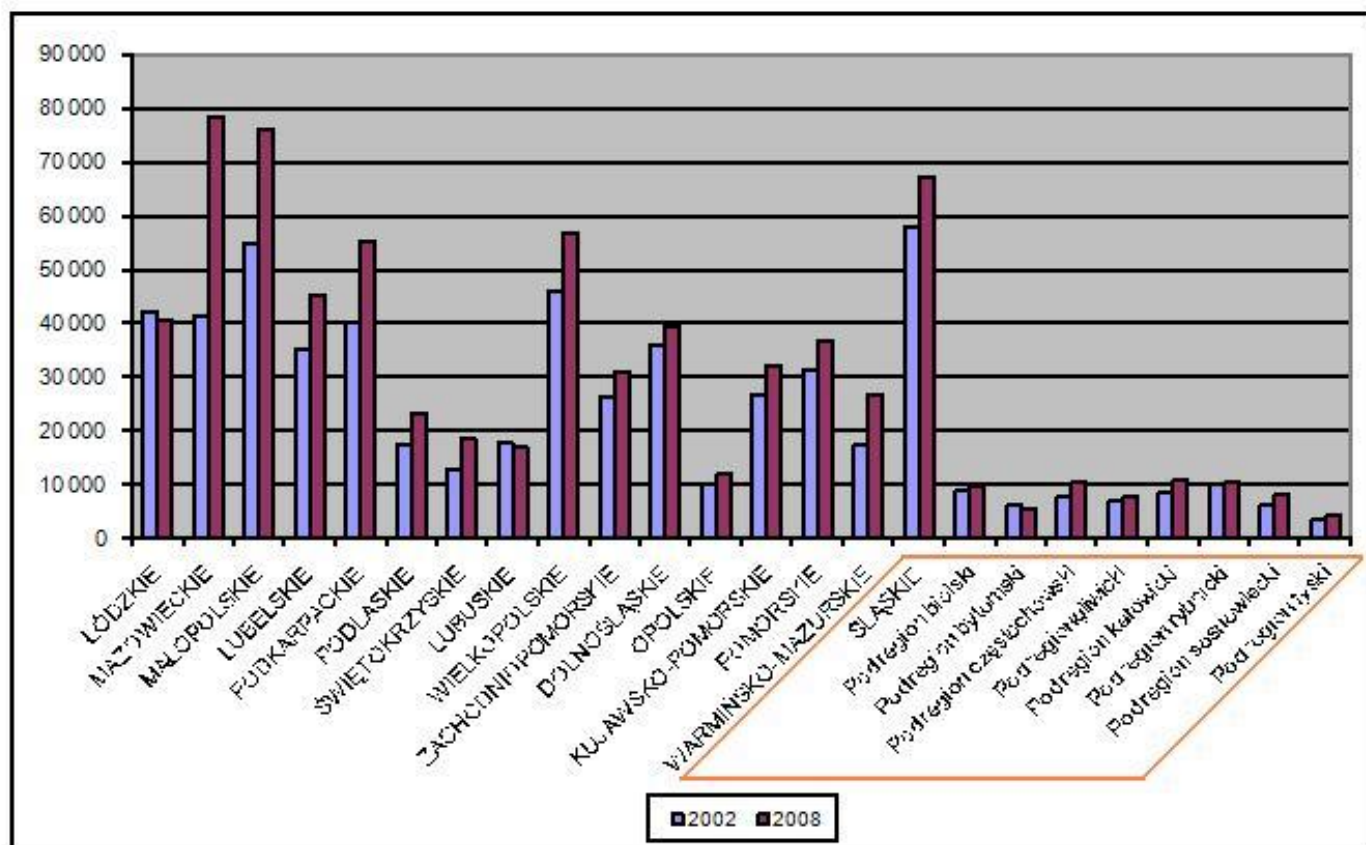
Wykres 1. Członkowie klubów sportowych przypadający na 1000 mieszkańców w roku 2008.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W kwestii ilości osób poniżej 18 roku życia ćwiczących w klubach sportowych pomiędzy rokiem 2002 a rokiem 2008 w całej Polsce zauważalny jest wzrost o 143,5 tysiąca osób (spadek nastąpił jedynie w województwach lubuskim i łódzkim oraz podregionie bytomskim). Poniższy wykres przedstawia zmianę liczby ćwiczących w poszczególnych województwach oraz podregionach województwa śląskiego w latach 2002 - 2008.

Wykres 2. Osoby poniżej 18 roku życia ćwiczące w klubach sportowych w 2008 r.

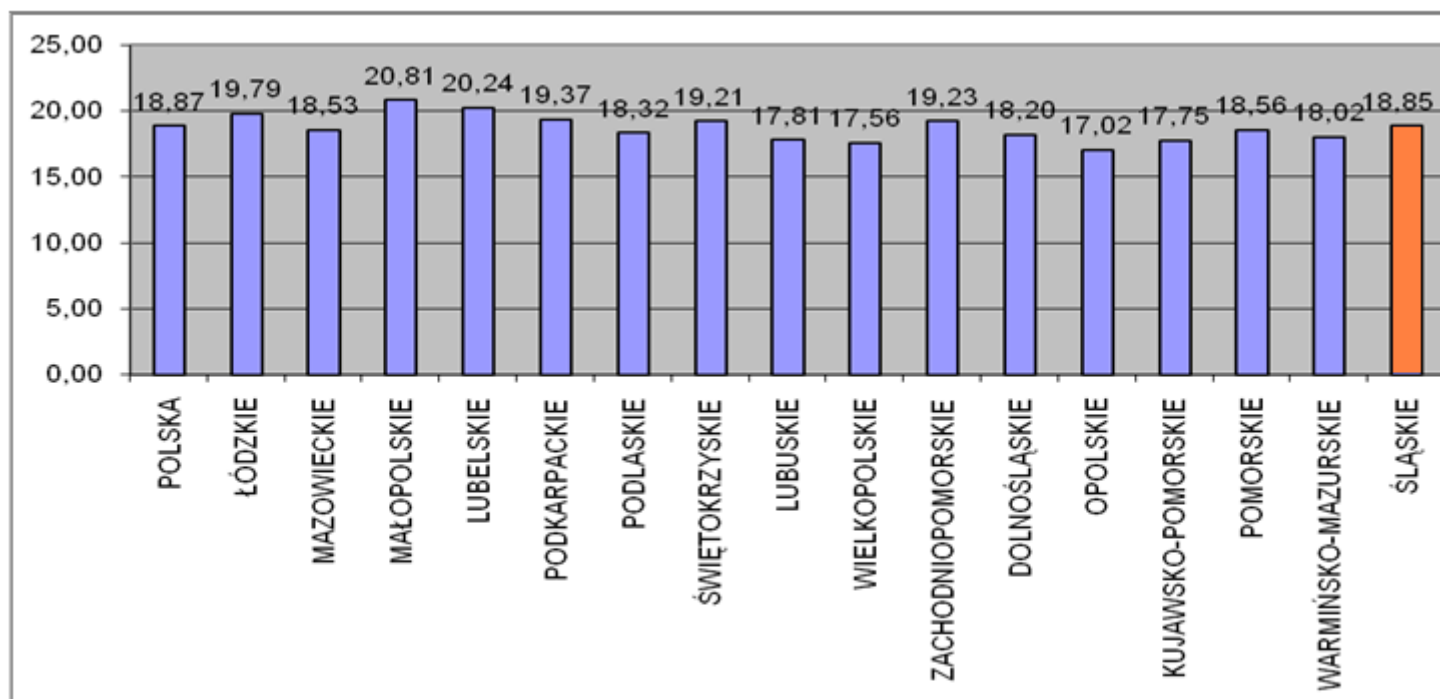
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wzrost liczby ćwiczących wiąże się ze wzrostem ilości osób nadzorujących zajęcia w kraju (trenerzy, instruktorzy sportowi, inne osoby prowadzące zajęcia sportowe). Pomiędzy rokiem 2002 a 2008 w kraju przybyło prawie 15 tys. takich osób (z czego prawie 1200 w województwie śląskim). Obecnie liczba ta wynosi ponad 47 tys., z czego najwięcej pracuje w województwie mazowieckim – 5600 osób (w samej Warszawie jest to ponad 1100 osób) a kolejnym województwem jest śląskie – 5000 osób.

Analizując liczbę osób ćwiczących przypadających na liczbę osób nadzorujących ćwiczenia obserwuje się zmniejszenie liczby nadzorowanych w latach 2002-2008 o 1,8 osoby przypadającej na osobę nadzorującą. Obecnie na jednego trenera, instruktora lub inną osobę nadzorującą ćwiczenia w kraju przypada 18,87 ćwiczących. W województwie śląskim wartość ta osiąga 18,85, a więc nie odbiega w znaczny sposób od średniej krajowej. W poszczególnych podregionach województwa śląskiego sytuacja również nie odbiega znacznie od sytuacji w całym kraju i waha się od 16,67 osób ćwiczących przypadających na osobę nadzorującą w podregionie bielskim do 19,98 osób w podregionie bytomskim.

Poniższy wykres przedstawia ilość osób ćwiczących przypadających na osobę nadzorującą w 2008 roku.

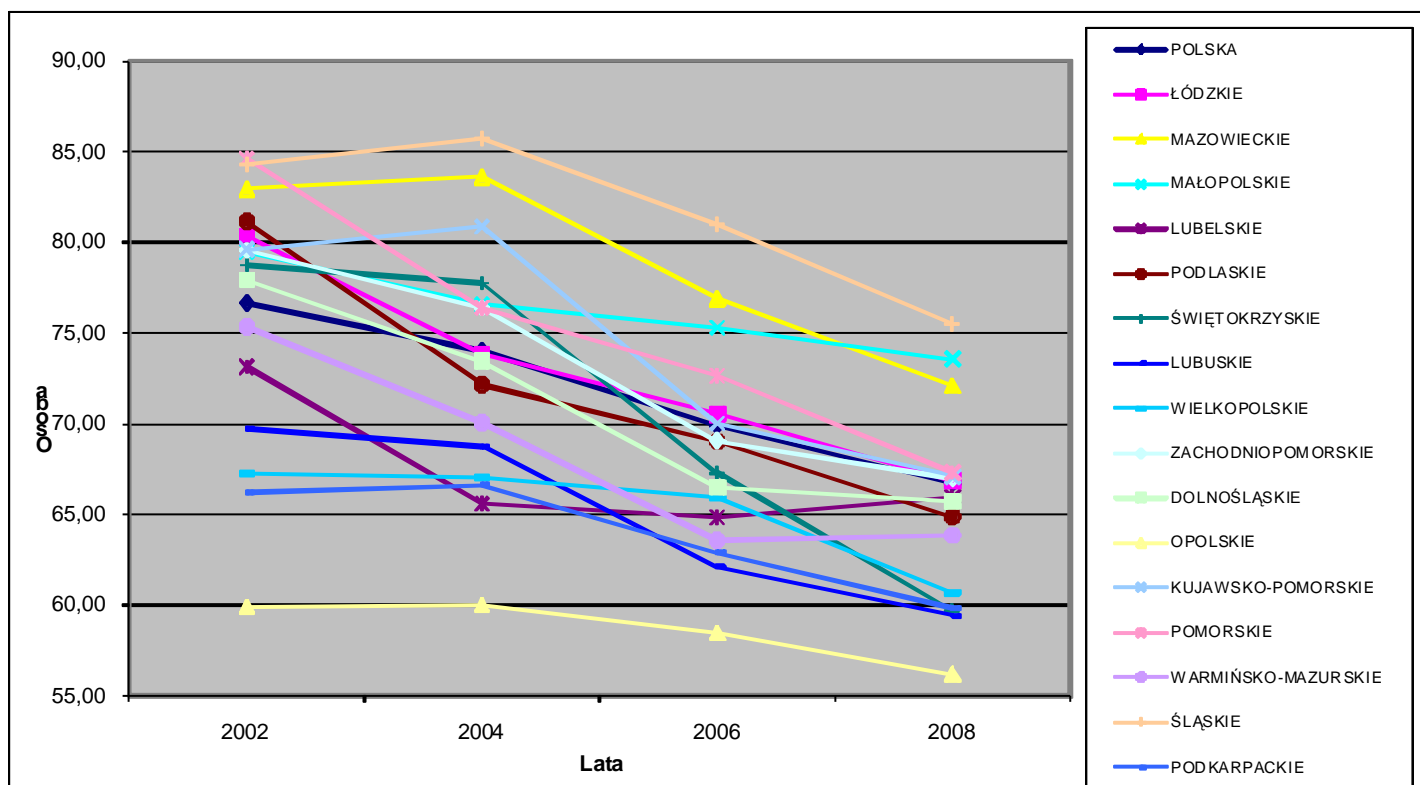
Wykres 3. Osoby ćwiczące przypadające na osobę nadzorującą w 2008 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Mimo znacznego wzrostu liczby klubów pomiędzy 2002 i 2008 rokiem (z 8,8 tys. do 13,4 tys. w Polsce i z 960 do 1260 w województwie) spada przeciętna liczba osób ćwiczących w jednym klubie co przedstawia poniższy wykres. Przeciętnie spadek wyniósł 10 osób na klub (w województwie spadek wyniósł 8,8 osoby). Przeciwą tendencją charakteryzuje się podregion tyski, w tym samym czasie zanotowano wzrost o 1,5 osoby.

Wykres 4. Ilość osób ćwiczących przypadająca na klub w latach 2002 - 2008.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Członkami klubów sportowych w Polsce jest prawie milion osób. W województwie śląskim w różnego rodzaju zajęciach udział bierze ponad 100 tysięcy uczestników. Największy odsetek z tej liczby przypada na piłkę nożną (łącznie z halową i plażową) – 39 tys. osób (w Polsce sport ten uprawia ponad 350 tys. osób a województwo śląskie pod względem liczby uprawiających ten sport sklasyfikowane jest na drugim miejscu), jednakże liczba uprawiających piłkę nożną w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców klasyfikuje województwo śląskie w połowie stawki (8,39) i jest niższa niż w całym kraju o 0,87 osoby. Drugą dyscypliną sportu najczęściej uprawianą w Polsce i województwie jest piłka siatkowa razem z piłką siatkową plażową (110 tys. w kraju i prawie 10 tys. w województwie śląskim). Natomiast trzecią najczęściej uprawianą dyscypliną sportu w województwie śląskim jest koszykówka – ponad 4 700 osób (4 miejsce w Polsce) wobec ponad 54 tys. osób w skali kraju.

Inne dyscypliny sportu uprawiane w województwie:⁶

- Sporty wodne -

Kajakarstwo klasyczne, pływaniarstwo sportowe (1), narciarstwo wodne (2), pływaniarstwo (1), skoki do wody (3), wioślarstwo (1), żeglarskie (łodzi regatowe) (2), żeglarskie deskowe (letnie).

- Sporty zimowe –

Biathlon zimowy (1), łyżwiarstwo figurowe, łyżwiarstwo szybkie (łącznie z short track), narciarstwo alpejskie (2), narciarstwo klasyczne (2), snowboard (2), sport saneczkowy (3).

- Sporty walki -

Boks (1), judo (3), karate (1), karate tradycyjne, kick-boxing (2), szermierka (1), taekwondo ITF (bez innych odmian taekwondo), taekwondo WTF, zapasy styl klasyczny, zapasy styl wolny.

- Gry zespołowe -

Baseball (1), hokej na lodzie (łącznie z hokejem na łyżworolkach) (1), hokej na trawie (2), piłka ręczna, piłka wodna, rugby, unihokey.

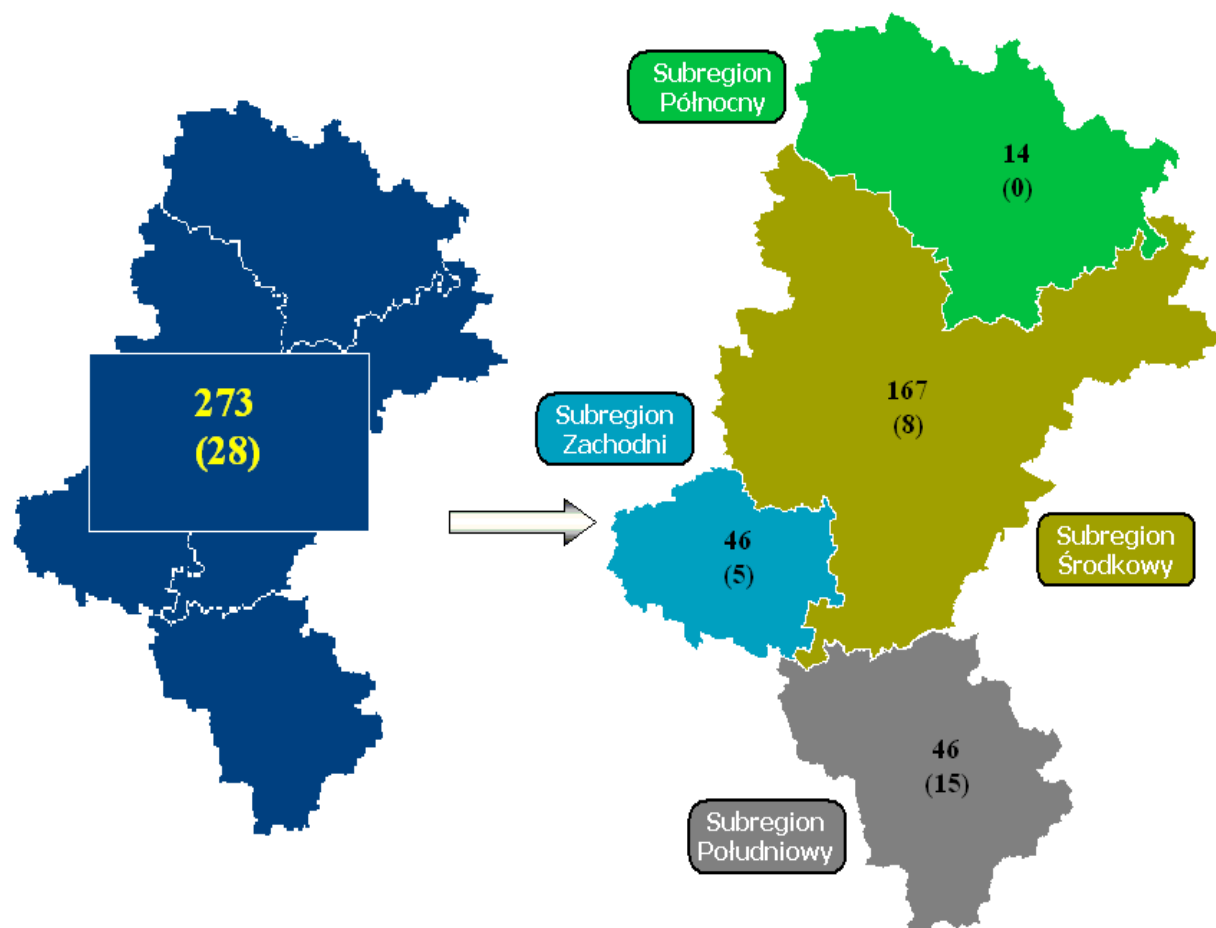
- Pozostałe -

Akrobacja (łącznie ze skokami na trampolinie), alpinizm (3), badminton (3), bieg na orientację, brydż sportowy (3), gimnastyka artystyczna, gimnastyka sportowa (2), jeździectwo, kolarstwo górskie (3), kolarstwo szosowe, kolarstwo torowe, kręglarskie (3), kulturystyka i trójbój siłowy (łącznie z fitness) (2), lekka atletyka, łucznictwo, pięciobój nowoczesny (2), podnoszenie ciężarów, sporty lotnicze (łącznie z modelarstwem lotniczym i kosmicznym), sport motorowy (3), strzelectwo sportowe, szachy (1), taniec sportowy, tenis stołowy, tenis, warcaby.

⁶ Liczba w nawiasie umieszczona za dyscypliną sportu oznacza miejsce województwa w skali kraju pod względem liczby przedstawicieli danej dyscypliny (oznacza się w ten sposób tylko dyscypliny zajmujące jedną z trzech pierwszych pozycji w skali kraju).

W województwie śląskim szkoleniem sportowym poza klubami sportowymi zajmują się szkoły w ramach lekcji wychowania fizycznego oraz w stopniu zaawansowanym placówki edukacyjne w formie klas sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego. Liczba szkół sportowych w regionie wynosi 245, zaś szkół mistrzostwa sportowego 28.

Rysunek 2. Szkoły sportowe wraz z szkołami mistrzostwa sportowego w podziale subregionalnym w 2010 r.⁷

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Katowicach.

Szkoły w województwie śląskim dysponują infrastrukturą i sprzętem sportowym wyszczególnionymi w poniższej tabeli. Dane przybliżające jakość zaplecza sportowego szkół przedstawione zostały w aneksie.

Tabela 2. Zaplecze sportowe szkół w województwie śląskim w roku 2010.

Zaplecze sportowe (rodzaj)	Liczba szkół
Bieżnie	1 383

⁷ Górna liczba oznacza całkowitą liczbę szkół sportowych wraz z szkołami mistrzostwa sportowego, poniżej znajduje się liczba tylko tych ostatnich.

Boiska do gier zespołowych	6 370
Korty tenisowe	262
Baseny	152
Hale i sale sportowe	3 659
Inny sprzęt sportowy	1 910

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Katowicach.

Na poziomie szkolnictwa wyższego o profilu sportowym województwo śląskie jest reprezentowane przez Akademię Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach, która w roku 2009 kształciła 4 872 studentów, a 1 263 absolwentów opuściło mury tej uczelni. Akademia składa się z trzech wydziałów w ramach których prowadzone są cztery kierunki nauczania.

Istotną rolę w rozwoju sportu w regionie odgrywa dostępność zakładów opieki zdrowotnej zajmujących się medycyną sportową, które mają za zadanie dbać o zdrowie zawodników sportowych (w szczególności poprzez wykonywanie badań okresowych). W wartościach absolutnych najwięcej tego typu zakładów znajduje się w Katowicach. Następne miejsca pod tym względem zajmują duże powiaty grodzkie takie jak Zabrze, Bytom, Tychy, Gliwice oraz Częstochowa. Żaden tego typu zakład opieki zdrowotnej nie istnieje w powiatach: rybnickim, żywieckim i częstochowskim. Jednakże przyjmując za wskaźnik dostępności do medycyny sportowej ilość zakładów opieki zdrowotnej w tej dziedzinie przypadającą na 10 tys. mieszkańców to Katowice tracą swoją czołową pozycję na rzecz powiatu lublinieckiego oraz miasta Bytomia. Dokładniejsze dane można uzyskać z rysunków 15 i 16 znajdujących się w aneksie.

Postawy mieszkańców wobec sportu

W celu zmierzenia postaw wobec sportu mieszkańców województwa śląskiego przeprowadzone zostało badanie pn. „Postawy społeczne mieszkańców województwa śląskiego wobec aktywności fizycznej i sportu”. Realizację badania powierzono TNS OBOP, który w dniach 23 listopada - 5 grudnia 2010 roku przeprowadził metodą wywiadów telefonicznych (CATI⁸) badanie na reprezentatywnej grupie 1000 mieszkańców województwa śląskiego.

Wyniki pokazały, że aktywność fizyczną przynajmniej raz w tygodniu podejmuje 62% mieszkańców regionu. Największa liczba mieszkańców województwa podejmuje taką aktywność 1-2 razy tygodniowo (27%), natomiast co piąty mieszkaniec robi to co najmniej 5 razy w tygodniu. Wyniki te są podobne do wskazań dotyczących populacji całej Unii

⁸ Computer Assisted Telephone Interview – wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo

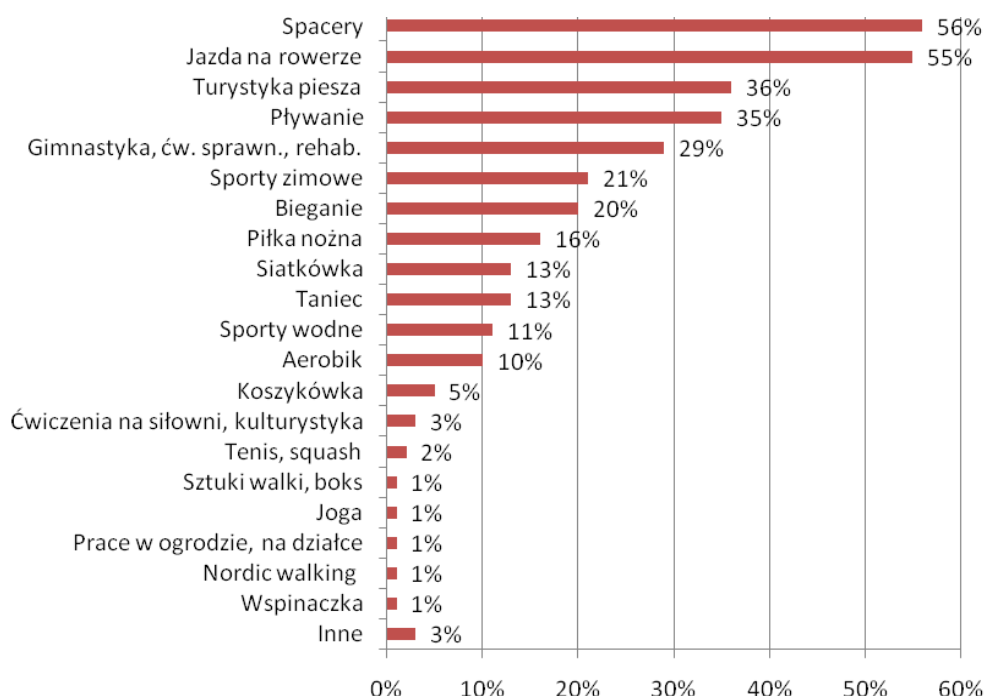
Europejskiej, gdzie aktywność fizyczną (łącznie z pozasportową) przynajmniej raz w tygodniu podejmuje 65% ludności⁹.

Dla 90% spośród osób wykazujących aktywność fizyczną jest ona formą rekreacji, natomiast profesjonalnie zajmuje się tym 3% mieszkańców regionu.

Czas przeznaczany jednorazowo na aktywność fizyczną wynosi najczęściej ponad godzinę (37% mieszkańców wykazujących aktywność). Niewiele mniejsza część osób aktywnych przeznacza jednorazowo na ćwiczenia 30-60 minut.

Wśród podejmowanych przez mieszkańców województwa form aktywności fizycznej dominują spacery, jazda na rowerze, turystyka piesza oraz pływanie. Do uprawiania sportów ekstremalnych przyznaje się 4% osób podejmujących aktywność fizyczną, a najpopularniejszymi dyscyplinami są w tym przypadku wspinaczka górską oraz jazda na snowboardzie.

Wykres 5. Najczęściej podejmowane formy aktywności fizycznej przez mieszkańców województwa śląskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Postawy społeczne mieszkańców województwa śląskiego wobec aktywności fizycznej i sportu. Wyniki badania TNS OBOP dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.*

Najczęściej wymienianym powodem podejmowania aktywności fizycznej wśród mieszkańców regionu jest dbałość o własne zdrowie oraz chęć podtrzymania kondycji fizycznej (odpowiednio dla 52% i 47% mieszkańców województwa śląskiego). Jak pokazują badania Eurobarometru podobnie kształtuje się sytuacja w pozostałych krajach UE¹⁰. Poprawa stanu zdrowia oraz poprawa kondycji fizycznej to również najważniejsze powody

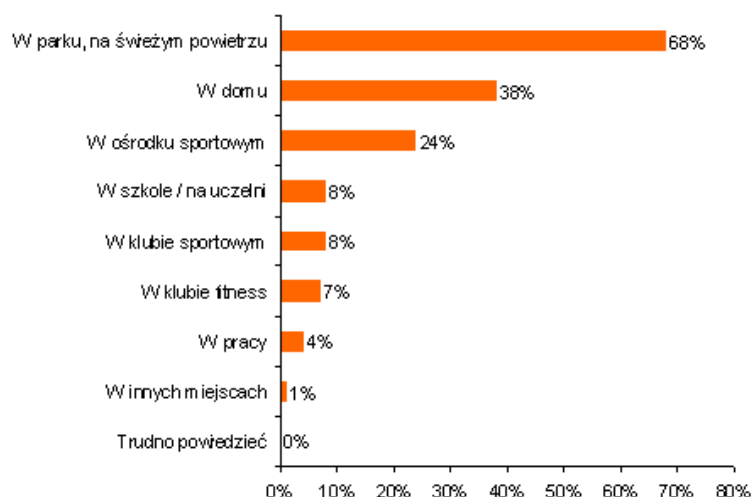
⁹ „Sport i aktywność fizyczna”, Badanie specjalne Eurobarometru nr 334/ seria badawcza 72.3; TNS Opinion & Social, publikacja marzec 2010

¹⁰ http://dms.msport.gov.pl/app/document/file/1558/Eurobarometr_pl.pdf?field=file1

podejmowania aktywności fizycznej (jest to istotne odpowiednio dla 61% i 41% obywateli UE oraz 62% i 40% obywateli Polski).

Dwóch na trzech mieszkańców województwa śląskiego, podejmujących aktywność fizyczną robi to na świeżym powietrzu, 38% w domu, a co czwarty w ośrodku sportowym.

Wykres 6. Miejsca, w których mieszkańcy województwa śląskiego najczęściej podejmują aktywność fizyczną/uprawiają sport.

Źródło: Postawy społeczne mieszkańców województwa śląskiego wobec aktywności fizycznej i sportu. Wyniki badania TNS OBOP dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Wydatki ponoszone przez mieszkańców województwa na uprawianie sportu i aktywności fizycznej są raczej niskie. Co druga osoba w ogóle nie wydaje pieniędzy na te cele, a więcej niż 100 zł miesięcznie wydaje jedynie 9% mieszkańców.

Jako główną barierę dla podejmowania aktywności fizycznej respondenci wymienili brak czasu (co drugi badany). Ponadto co piąty badany wymienił brak odpowiedniej infrastruktury lub brak chęci (lenistwo). Żadnych przeszkód w podejmowaniu aktywności fizycznej nie dostrzegło natomiast 15% badanych.

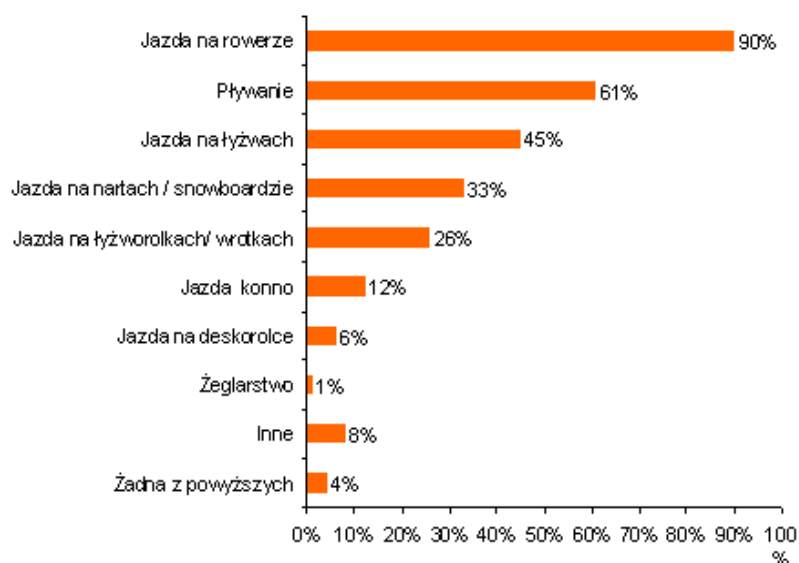
Wykres 7. Bariery w podejmowaniu aktywności fizycznej/uprawianiu sportu wg mieszkańców województwa śląskiego.

Źródło: Postawy społeczne mieszkańców województwa śląskiego wobec aktywności fizycznej i sportu. Wyniki badania TNS OBOP dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Brak czasu stanowi również najistotniejszą przeszkodę w podejmowaniu aktywności fizycznej zarówno dla ogółu obywateli Unii Europejskiej, jak i samej Polski (odpowiednio dla 45% i 46% mieszkańców). Brak infrastruktury nie stanowi już jednak takiego problemu, a jako barierę wymieniło go tylko 3% obywateli UE i 8% mieszkańców Polski. Brak chęci stanowi problem dla 8% obywateli UE i dla zaledwie 3% Polaków. Własną sprawność fizyczną jako bardzo dobrą lub dobrą oceniło łącznie 54% spośród badanych mieszkańców województwa, natomiast 37% oceniło ją jako przeciętną. Wśród posiadanych umiejętności 90% respondentów wymieniło zdolność jazdy na rowerze. Pływać potrafi 61% mieszkańców regionu, 45% potrafi jeździć na łyżwach, a co trzeci potrafi jeździć na nartach lub snowboardzie.

Wykres 8. Umiejętności sportowe posiadane przez mieszkańców województwa śląskiego.

Źródło: Postawy społeczne mieszkańców województwa śląskiego wobec aktywności fizycznej i sportu. Wyniki badania TNS OBOP dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Stan infrastruktury sportowej w województwie śląskim w oczach respondentów został oceniony przeciętnie (takiej odpowiedzi udzieliło 39% badanych), 35% respondentów oceniło infrastrukturę jako dobrą lub bardzo dobrą, a 24% jako złą lub bardzo złą. Mimo takiej oceny stanu obiektów sportowo-rekreacyjnych w województwie, dwie trzecie mieszkańców stwierdziło, że województwo śląskie dysponuje odpowiednią bazą sportową do organizacji dużych imprez sportowych. Jako najbardziej rozpoznawalne obiekty odpowiednie do organizacji takich wydarzeń respondenci wymienili Stadion Śląski (56%) oraz katowicki Spodek (45%). Należy zaznaczyć, że tego rodzaju oceny nie pokrywają się z ocenami stanu infrastruktury dokonanymi podczas warsztatów z przedstawicielami związków sportowych, którzy stan infrastruktury sportowej w regionie ocenili negatywnie.

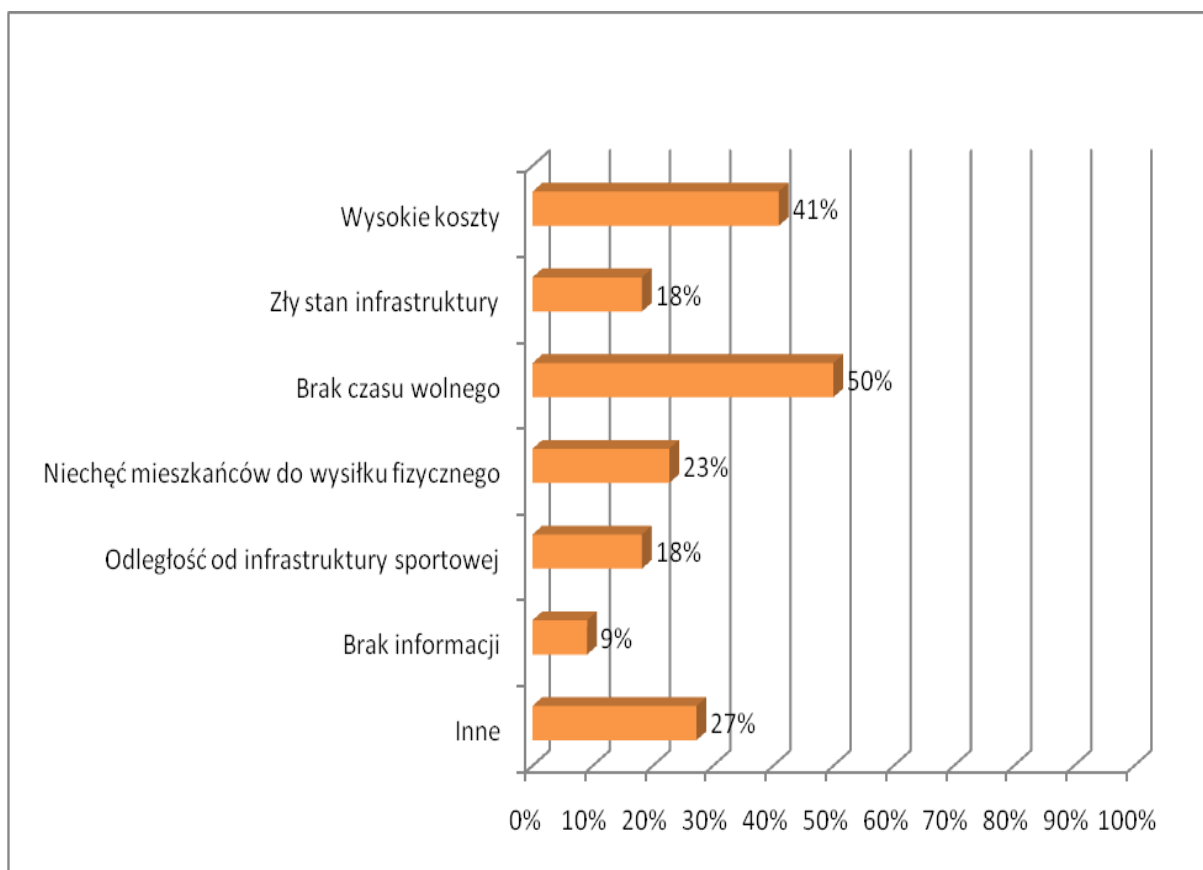
Mieszkańcy województwa śląskiego przeciętnie oceniają działania lokalnych władz podejmowane na rzecz obywateli w dziedzinie aktywności fizycznej/sportu. Ze stwierdzeniem, że władze nie robią wystarczająco dużo w tej kwestii zgodziło się w sumie 48% mieszkańców, a przeciwnego zdania było 45%. Nieco lepiej mieszkańcy ocenili lokalne kluby i ośrodki sportowe (według 58% respondentów oferują one wiele możliwości podejmowania aktywności fizycznej/uprawiania sportu) oraz ofertę w sferze aktywności fizycznej/sportu w ich miejscu zamieszkania (według 60% badanych jest wiele takich możliwości). Władze lokalne lepiej są oceniane przez obywateli UE, gdyż z twierdzeniem, że nie robią wystarczająco dużo w kwestii aktywności fizycznej mieszkańców, zgadza się tylko 35% mieszkańców, a 54% jest przeciwnego zdania. Mieszkańcy Polski mają natomiast gorsze zdanie o władzach lokalnych od mieszkańców województwa śląskiego. 52% z nich uważa, że władze nie są wystarczająco aktywne w tej kwestii, a przeciwnie myśli jedynie 30%. Ocena lokalnych klubów i ośrodków sportowych oraz możliwości oferowanych w sferze aktywności fizycznej/sportu w miejscu zamieszkania jest w przypadku mieszkańców Polski podobna jak w województwie śląskim (odpowiednio 46% i 60% ocen pozytywnych). Obywatele UE wystawili w tym przypadku bardziej pozytywne opinie, odpowiednio 71% i 75%.

Samorządy wobec sportu

Z analizy poglądów przedstawicieli samorządów powiatowych województwa śląskiego wynika, że wszyscy z przebadanych reprezentantów deklarują wyraźne zainteresowanie sportem jako zadaniem publicznym (36% ankietowanych uznało za ważne dla powiatu wspieranie aktywności fizycznej mieszkańców, a 64% za bardzo ważne). Większość respondentów oceniła także wysoko stan oraz dostępność infrastruktury sportowej na terenie powiatu. Stan infrastruktury jako dobry bądź bardzo dobry oceniło 64%, jako przeciętny 33%, a jako zły tylko 3% respondentów. W przypadku dostępności infrastruktury jako dobrą bądź bardzo dobrą określiło ją blisko 80% badanych. Pozostali wskazali na przeciętną dostępność, poza jedną osobą, która oceniła ją jako złą. Przedstawiciele samorządów powiatowych charakteryzując społeczność lokalną w większości oceniali jej aktywność fizyczną dobrze (53%) bądź przeciętnie (42%). Blisko 90% badanych odpowiedziało, że mieszkańcy chętnie i często korzystają z możliwości uprawiania sportu w powiecie, a infrastruktura sportowa jest najczęściej wykorzystywana w ich powiecie do uprawiania sportu w sposób zorganizowany (w pięciostopniowej skali gdzie 1 oznacza brak wykorzystania infrastruktury w danym celu blisko 70% postawiło ocenę 4 lub 5). Następnym w kolejności wskazywany cel używania bazy

sportowej to niezorganizowana i swobodna rekreacja (blisko 50% ocen 4 lub 5). Najrzadziej baza sportowa wykorzystywana jest w celu uprawiania sportu zawodowego (46% respondentów postawiło ocenę 4 i 5, ale jednocześnie 1/3 wskazała 1 lub 2). Ponad 60% badanych wskazuje na istnienie barier w wykorzystaniu infrastruktury sportowej. Jako główne wymienia się tu brak czasu wolnego (50%) i wysokie koszty użytkowania (41%).

Wykres 9. Istniejące bariery w wykorzystywaniu infrastruktury sportowej przez mieszkańców wg przedstawicieli samorządów powiatowych.

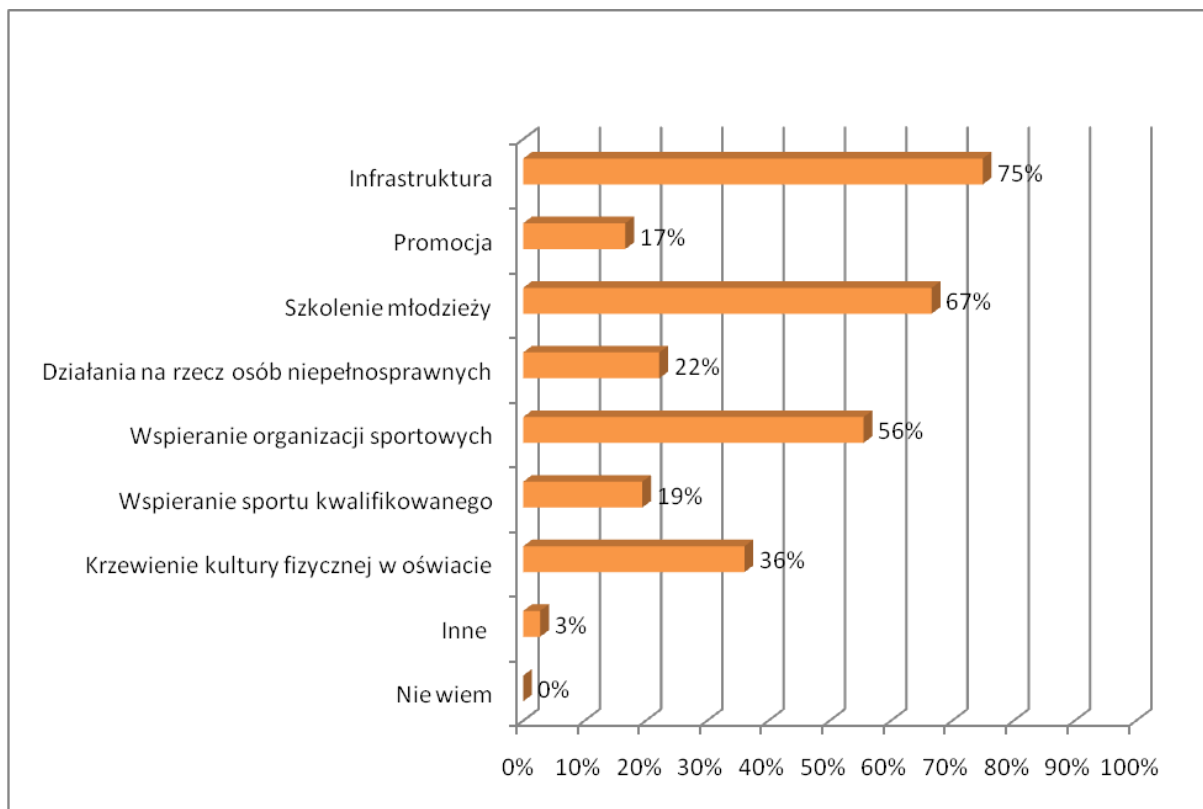

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań własnych.

27% respondentów wskazało inne bariery, wśród których najczęściej pojawiały się: niedostosowanie bazy sportowej do osób niepełnosprawnych, zbyt duże obciążenie zorganizowanymi zajęciami sportowymi dla młodzieży uniemożliwiającymi korzystanie przez innych mieszkańców powiatu oraz w głównej mierze niewystarczającą ilość obiektów. Ankietowani oceniali także działalność organizacji sportowych na terenie powiatu. W większości przypadków uznano ją za dobrą (58%), a ponad 40% określiło ją jako przeciętną. W ankiecie pojawiły się również pytania o obszary i dyscypliny sportu, które należałoby rozwijać. W pierwszym przypadku najczęściej wskazywano na infrastrukturę (75%), szkolenie młodzieży (67%) oraz wspieranie organizacji sportowych (56%). W zakresie dyscyplin sportowych, które należy rozwijać największą popularnością cieszyły się jazda na rowerze (53%), pływanie i siatkówka (po 36%), bieganie (31%) oraz piłka nożna (28%).¹¹

¹¹ W przypadku wyników, które nie sumują się do 100% można było wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Wykres 10. Wskazane obszary sportu, które należy rozwijać wg przedstawicieli samorządów powiatowych

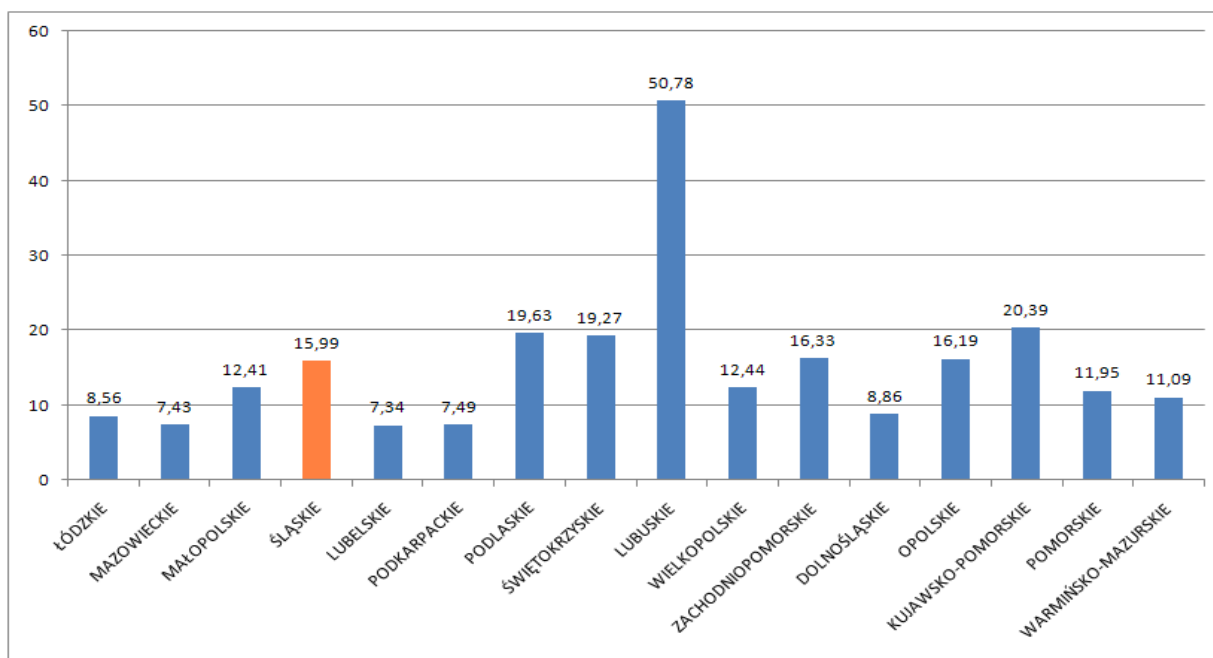

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań własnych

Nakłady samorządów terytorialnych w województwie śląskim przeznaczone na sport

W roku 2009 gminy i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego wydały ze swoich budżetów na sport i kulturę fizyczną łącznie blisko 714 mln zł co jest kwotą dwu i półkrotnie większą od tej wydanej w roku 2005. Bardziej szczegółowe dane na temat finansowania działań sportowych przez samorządy gminne przedstawione zostały w aneksie. W przypadku samorządów powiatowych wzrost nakładów finansowych był jeszcze większy niż w gminach i wynosił blisko trzykrotną wartość z 2005 roku (w sumie wydano 626 mln zł). Wydatki na poziomie regionalnym kształtują się na poziomie 74 mln zł w roku 2009 i jest to najwyższa kwota finansowania sportu i kultury fizycznej spośród polskich województw. Suma finansowania nie wzrosła jednak tak znacznie jak w przypadku samorządów lokalnych (w 2005 roku wynosiła ona 45 mln zł). Wskaźnik mierzący działania finansowe samorządu wojewódzkiego nie jest tak imponujący w przeliczeniu na głowę mieszkańca. Przedstawia to poniższa tabela.

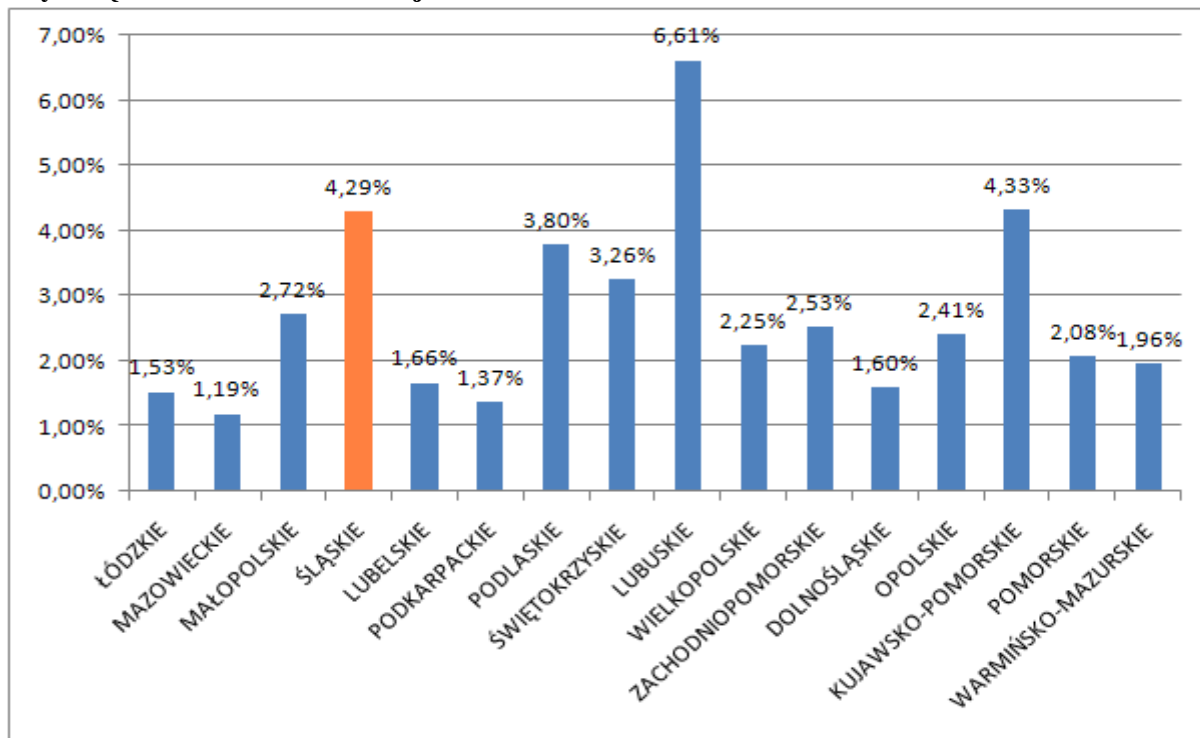
Wykres 11. Wydatki finansowe samorządów wojewódzkich na sport i kulturę fizyczną w przeliczeniu na mieszkańca (zł).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych 2009

Województwo śląskie jest wyraźnie zainteresowane rozwojem sportu w regionie. Wskaźnikiem to obrazującym jest udział wydatków na sport w całości budżetu. Wskaźnik ten dla regionu wynosi 4,3% w 2009 roku i stabilizuje się w przedziale od 2 do 5% w latach 2005 - 2009.

Wykres 12. Udział wydatków finansowych samorządów wojewódzkich na sport i kulturę fizyczną w całości budżetu województwa.

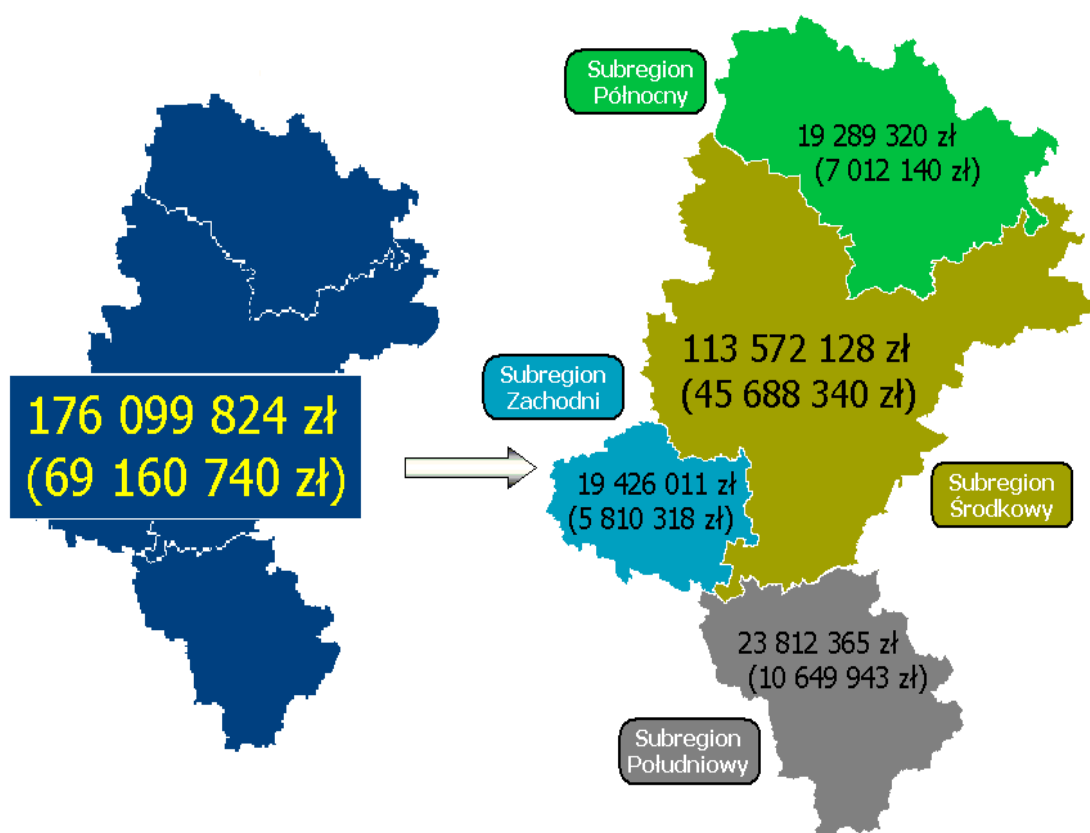

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych 2009

Samorząd Województwa Śląskiego podejmuje działania w celu rozwoju infrastruktury sportowej na swoim terenie. W ostatnich latach do tych działań należy zaliczyć w głównej mierze:

a) Konkurs zorganizowany w 2009 roku w ramach Działania 9.3. Lokalna infrastruktura sportowa Priorytet IX. Zdrowie i rekreacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013. Łączna suma środków finansowych dotacji przeznaczonych w ramach konkursu wyniosła 69 160 740 zł co stanowiło blisko 40 % środków przeznaczonych na sfinansowanie wybranych do realizacji inwestycji. Podział środków w rozkładzie subregionalnym przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 3. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację wybranych w konkursie inwestycji w rozkładzie subregionalnym.¹²

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://rpo.slaskie.pl/index.php?grupa=15&id_m=217

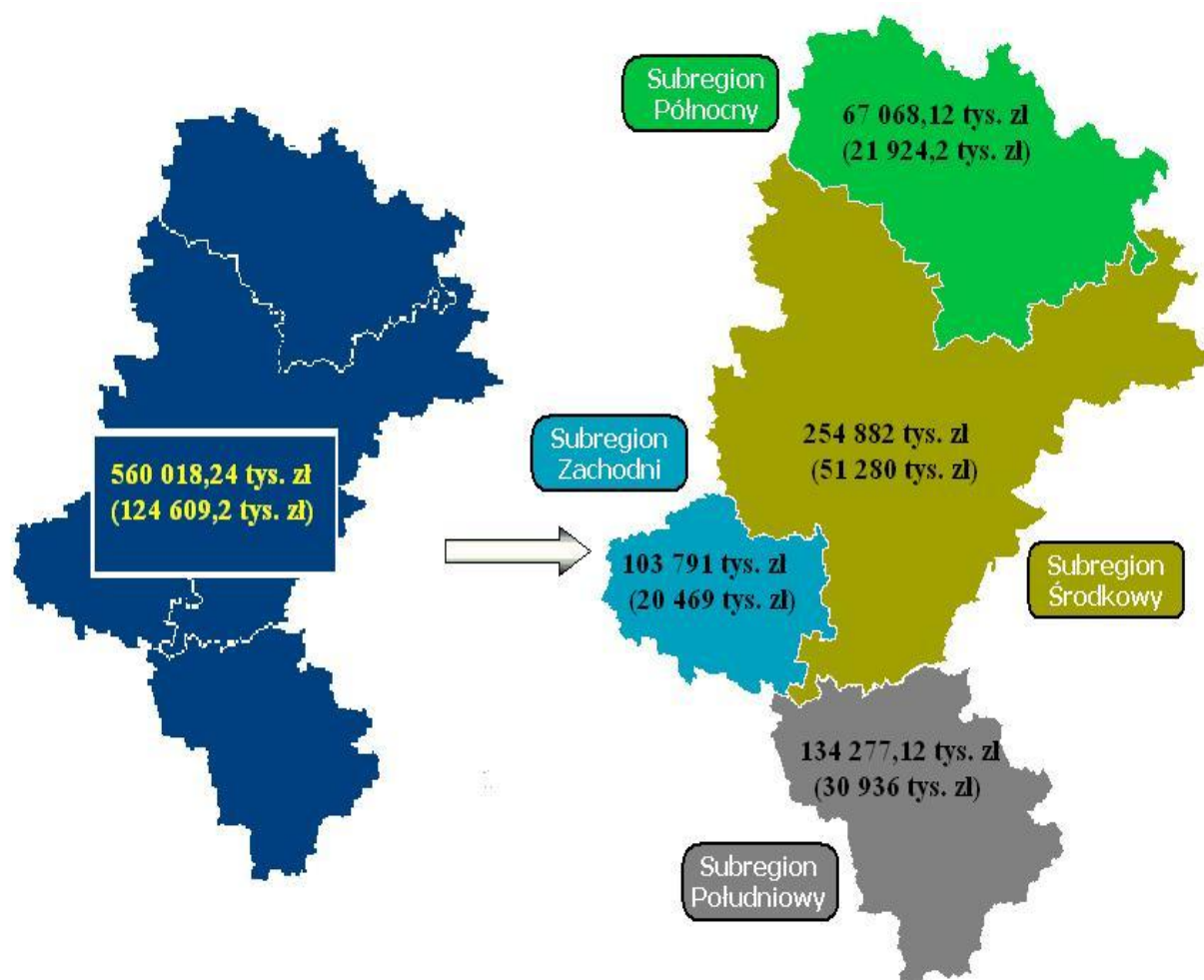
b) Współfinansowanie i realizacja Programu „Moje Boisko – Orlik 2012” w ramach, którego w latach 2008-2010 wybudowano w województwie śląskim 115 sportowych obiektów wielofunkcyjnych, pochłaniających środki budżetu Województwa Śląskiego w łącznej kwocie 37 962 tys. zł. Rozmieszczenie przestrzenne inwestycji wskazuje na dominację subregionu środkowego, w którym oddano do użytku 50 boisk wielofunkcyjnych. Dla subregionu zachodniego wskaźnik wynosi 24, dla subregionu

¹² Górna liczba oznacza wysokość środków przeznaczonych na realizację inwestycji, dolna liczba wskazuje łączną wysokość dofinansowania ze środków RPO.

południowego 23, a najniższy jest w przypadku subregionu północnego – 18. Liczba obiektów realizowanych w roku 2011 wynosi 30. Planowane dofinansowanie tych obiektów ze środków budżetu Województwa Śląskiego wynosi 9 990 tys. zł.

c) Realizacja Wojewódzkiego Programu Rozwoju Bazy Sportowej, w ramach którego w latach 2006-2010 wybudowano, zmodernizowano bądź wyremontowano 123 obiekty sportowe na terenie województwa śląskiego. Łączny koszt zrealizowanych inwestycji wynosi 560 018 tys. zł, a wielkość dofinansowania w ramach programu osiąga wartość 124 609 tys. zł. Rozkład wartości inwestycji i środków dotacji w układzie subregionalnym przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 4. Rozkład wartości inwestycji i środków dotacji z Wojewódzkiego Programu Rozwoju Bazy Sportowej w latach 2006-2010 w rozkładzie subregionalnym¹³

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

¹³ Wartość dotacji jest podana w nawiasie.

3. Prognozy tendencji uwarunkowań rozwoju sportu w województwie śląskim.

W oparciu o analizy kształtowania się rozwoju sportu tak w skali regionalnej, jak i krajowej oraz globalnej można wytyczyć następujące prognozy uwarunkowań zjawiska sportu w województwie śląskim do roku 2020:

a) Ogólne:

- Spadek liczby populacji województwa śląskiego – przyczyni się do zmniejszenia zapotrzebowania na usługi sportowo-rekreacyjne i wzrostu konkurencji między usługodawcami w tej dziedzinie;
- Postępujący proces starzenia się społeczeństwa – spowoduje zmianę struktury rynku usług sportowo-rekreacyjnych i wzrost zapotrzebowania na sport w formie rehabilitacji oraz rekreacji nie obciążającej fizycznie organizmu;
- Wydłużenie przeciętnej długości trwania życia – przyczyni się do wzrostu zapotrzebowania na sport w formie rehabilitacji oraz rekreacji nie obciążającej fizycznie organizmu;
- Wzrost świadomości i dbałości o stan zdrowia – przyczyni się do wzrostu zapotrzebowania na usługi sportowo - rekreacyjne na wysokim poziomie w każdej kategorii wiekowej;
- Poprawa standardu życia - przyczyni się do wzrostu zapotrzebowania na usługi sportowo - rekreacyjne na wysokim poziomie;
- Postęp w technologiach teleinformatycznych i powszechny dostęp do usług świadczonych drogą elektroniczną – przyczyni się do zmniejszenia aktywności fizycznej w ramach pracy oraz wzmocnienia tendencji do korzystania z rozrywek, w których aktywność fizyczna jest minimalna. Z drugiej strony zjawisko to umożliwi zwiększenie dostępności do informacji o rozrywkach sportowych;
- Podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu – przyczyni się do zwiększenia dynamiki rozwoju usług sportowo- rekreacyjnych i ich wewnętrznej specjalizacji.

b) Sportowe:

- Wzrost aktywności sportowej wśród osób do 18 roku życia – umożliwi przeciwdziałanie negatywnym dla rynku usług sportowo-rekreacyjnych tendencjom demograficznym oraz podniesie jakość życia poprzez utrwalenie prozdrowotnych wzorów zachowań;
- Wzrost liczby uczniowskich klubów sportowych – przyczyni się do zagospodarowania rosnącej aktywności fizycznej dzieci i młodzieży w prostej formie samoorganizacji;

- Wzrost liczby ćwiczących w klubach, w tym w klubach biorących udział we współzawodnictwie na poziomie ogólnopolskim – przyczyni się do udoskonalenia warunków do uprawiania sportu oraz podniesie jakość życia mieszkańców województwa śląskiego;
- Spadek wskaźnika mierzącego liczbę osób ćwiczących przypadających na jeden klub - przyczyni się do poprawy jakości treningu sportowego w ramach organizacyjnych klubu sportowego;
- Wzrost liczby wykwalifikowanej kadry sportowej (trenerów, instruktorów) - przyczyni się do poprawy jakości treningu sportowego w ramach organizacyjnych klubu sportowego;
- Podniesienie poziomu opieki medycznej osób uprawiających sport (Wzrost liczby osób odpowiedzialnych za profesjonalną opiekę medyczną oraz odnowę biologiczną osób uprawiających sport w klubach sportowych) – przyczyni się do wzmocnienia bezpieczeństwa podejmowania aktywności fizycznej i podniesienia jakości życia mieszkańców województwa śląskiego;
- Rozwój infrastruktury sportowej sprzyjającej uprawianiu sportu (zwiększenie długości szlaków turystycznych pieszych, rowerowych, konnych, wzrost liczby obiektów sportowych) - przyczyni się do udoskonalenia warunków uprawiania sportu oraz poprawi jakość życia mieszkańców województwa śląskiego;
- Wzrost wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego na sport i kulturę fizyczną – przyczyni się do wzmocnienia roli sportu i aktywności fizycznej w życiu mieszkańców województwa śląskiego oraz umocni integrację społeczną poprzez zmniejszenie dyskryminacji w dostępie do możliwości uprawiania sportu;
- Wzrost wydatków budżetu państwa na sport i kulturę fizyczną - przyczyni się do wzmocnienia roli sportu i aktywności fizycznej w życiu mieszkańców województwa śląskiego oraz umocni integrację społeczną poprzez zmniejszenie dyskryminacji w dostępie do możliwości uprawiania sportu.

4. Analiza SWOT sportu w województwie śląskim.

Mocne strony	Słabe strony
1. Duża liczba organizacji sportowych (kluby, stowarzyszenia, uks-y) 2. Rozwinięta baza edukacji sportowej (Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach, uczelnie turystyczne, szkoły sportowe,	1. Trudności w wewnętrznej i zewnętrznej komunikacji organizacji sportowych 2. Słabe umiejętności organizacji sportowych i osób zarządzających obiektami sportowymi pozyskiwania

<p>szkoły mistrzostwa sportowego)</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Szeroka oferta w zakresie uprawianych dyscyplin sportowych w regionie 4. Bogate tradycje organizacji sportowych w regionie 5. Duża liczba miejskich ośrodków sportu i rekreacji 6. Silny związek kibiców z klubami sportowymi 7. Duża liczba szkoleniowców w sportach popularnych 8. Wykwalifikowana kadra instruktorsko-trenerska na wysokim szczeblu rozgrywek (mająca osiągnięcia w wychowaniu członków kadry narodowej i medalistów mistrzostw Polski, Europy i Świata) 9. Doświadczeni rehabilitanci i członkowie sztabów medycznych w klubach sportowych biorących udział w wysokim szczeblu rozgrywek 10. Istnienie rozpoznawalnych wśród mieszkańców regionu i kraju sportowców 11. Możliwość dokształcania się w wiodących dyscyplinach sportu 12. Doświadczenia czynnego uprawiania sportu wśród kadry trenerskiej 13. Duża liczba obiektów sportowych 14. Budowa nowych i modernizacja starych obiektów sportowych w regionie (np. orliki, hale itp.) 15. Istnienie rozpoznawalnych w skali kraju dużych obiektów sportowych (np. Stadion Śląski, Hala Spodek w Katowicach) 16. Istnienie instrumentów finansowania infrastruktury sportowej – Wojewódzki Program Rozwoju Bazy Sportowej oraz środki finansowe 	<p>środków finansowych, tak publicznych jak i prywatnych</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Słabe umiejętności organizacji sportowych i osób zarządzających obiektami sportowymi w dziedzinie marketingu oraz współpracy z mediami 4. Mała liczba fundacji sportowych 5. Brak stabilności finansów organizacji sportowych 6. Struktura wieku zatrudnionych i aktywnych kadr sportu (zaawansowane wiekowo kadry sportu) 7. Korupcja w sporcie 8. Agresja wśród kibiców 9. Słaby poziom profesjonalizacji organizacji sportowych, w tym niski poziom kultury organizacyjnej. 10. Mała liczba animatorów sportu i kultury fizycznej w małych miejscowościach oraz w ubogich środowiskach młodzieży 11. Nieaktualna wiedza działaczy na temat sportu 12. Słabo wykwalifikowana kadra na niższych szczeblach 13. Niskie nakłady finansowe przeznaczane ze środków publicznych i prywatnych na sport 14. Niskie płace kadr sportowych 15. Niska dostępność szkoleń i dokształcania kadr sportowych, w szczególności w sportach niszowych 16. Niski stopień specjalizacji kadr sportowych (trener spełnia często funkcje menadżera, psychologa, dietetyka itp.) 17. Ograniczenie dostępności obiektów sportowych (brak godzin ogólnodostępnych w obiektach sportowych, mała liczba miejsc siedzących na trybunach, brak dostosowania obiektów sportowych
---	---

<p>przekazywane na poziomie lokalnym</p> <p>17. Istnienie specjalistycznych ośrodków przygotowań sportowych (np. ośrodki przygotowań olimpijskich)</p> <p>18. Duża liczba wykorzystywanych terenów korzystnie ukształtowanych w aspekcie uprawiania sportu (np. zbiorników wodnych, terenów górskich)</p> <p>19. Duże powierzchnie terenów zielonych wokół dużych aglomeracji (Górnośląskiej, Rybnickiej, Bielskiej, Częstochowskiej)</p> <p>20. Dogodna lokalizacja umożliwiająca organizację międzynarodowych turniejów i imprez</p> <p>21. Silne zaangażowanie szkoleniowców trenujących w regionie – pasjonaci</p> <p>22. Silne zaangażowanie członków ochotniczych grup ratunkowych</p> <p>23. Młode kadry w ochotniczych grupach ratowniczych dysponujące nowoczesnym sprzętem</p> <p>24. Współpraca ochotniczych grup ratunkowych z organizacjami międzynarodowymi i ośrodkami naukowo-badawczymi</p> <p>25. Koncentracja specjalistycznych placówek ochrony zdrowia</p> <p>26. Dobrze wyposażone i doświadczone w zabezpieczaniu imprez sportowych służby porządkowe</p> <p>27. Duża frekwencja na imprezach sportowych</p>	<p>dla osób niepełnosprawnych)</p> <p>18. Zły stan infrastruktury treningowej dla sportu wyczynowego</p> <p>19. Znaczny odsetek obiektów sportowych w złym stanie technicznym i estetycznym</p> <p>20. Niewielka liczba wysokiej jakości obiektów całorocznych i sezonowych przeznaczonych do uprawiania sportów wodnych, w tym basenów olimpijskich</p> <p>21. Mała liczba obiektów umożliwiających organizację imprez sportowych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym</p> <p>22. Słabo rozwinięta baza dla sportów zimowych, w szczególności poza obszarami gór</p> <p>23. Niewielka liczba i zły stan istniejących ogólnodostępnych i bezpłatnych obiektów sportowych na terenach osiedli mieszkaniowych</p> <p>24. Zanieczyszczenie wód oraz brak odpowiedniej infrastruktury zbiorników wodnych, które potencjalnie mogłyby być wykorzystane na cele rekreacyjne na terenach miejskich</p> <p>25. Lokalizacja obiektów sportowych z dala od szkół</p> <p>26. Niski poziom bezpieczeństwa na stadionach</p> <p>27. Dominacja obiektów piłkarskich</p> <p>28. Niedoinwestowanie i zły stan infrastruktury medycyny ratunkowej (pogotowia ratunkowe)</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>1. Możliwość pozyskiwania publicznych środków finansowych z funduszy rządowych oraz Unii Europejskiej</p> <p>2. Organizacja w Polsce EURO 2012</p>	<p>1. Niski poziom finansowania organizacji sportowych ze środków publicznych</p> <p>2. Skomplikowane i długie procedury ubiegania się o środki publiczne</p>

<ul style="list-style-type: none"> 3. Wzrost popularności aktywnego uprawiania sportu w społeczeństwie 4. Wzrost zamożności społeczeństwa 5. Tendencje do upraszczania prawa sportowego (ustawa o sporcie) 6. Wzrost zainteresowania mediów sportem 7. Możliwość prawna finansowania inwestycji sportowych w formie partnerstwa publiczno – prywatnego 8. Tendencja do projektowania obiektów wielofunkcyjnych 9. Tendencja do obniżania wieku dzieci uczestniczących w zajęciach 10. Rozwój infrastruktury drogowej i transportowej w regionie 11. Rozwój bazy turystycznej, w tym w szczególności noclegowej i gastronomicznej 12. Wzrost zainteresowania edukacją sportową wśród mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> 3. Niska pozycja inwestycji sportowych w strategiach samorządowych 4. Słabe zainteresowanie sponsoringiem sportu jako formą reklamy w regionie 5. Brak zainteresowania sportem w regionie ze strony mediów 6. Niechęć mieszkańców regionu do ponoszenia kosztów usług sportowych 7. Trudności w zapewnieniu odpowiedniej opieki medycznej w regionie (brak lekarzy medycyny sportowej) 8. Niestabilność oraz nieprecyzyjność zapisów prawa 9. Wysokie koszty korzystania z obiektów sportowych 10. Niż demograficzny 11. Niski poziom bezpieczeństwa publicznego 12. Niski poziom zaufania społecznego 13. Niski poziom zaangażowania w wolontariat w regionie 14. Złe nawyki żywieniowe społeczeństwa 15. Popularność aktywności związanych z wykorzystaniem mediów elektronicznych 16. Rozpowszechnianie się „siedzącego trybu życia” 17. Brak kompleksowej koordynacji działań między organizacjami/służbami statutowo/ustawowo zajmującymi się ratowaniem życia ludzkiego 18. Niski poziom usług okołosportowych służących zapewnianiu bezpieczeństwa (np. słabe wyszkolenie przedsiębiorstw ochroniarskich)
---	---

Zgodnie z przyjętą metodologią analizy strategicznej dokonano oceny wpływu poszczególnych czynników (szans, słabości, zagrożeń i szans), tj.:

- 0 – brak wpływu
- 1 – słaby wpływ
- 2 – znaczący wpływ (duży wpływ)

W nawiasach podane zostały analizowane czynniki zgodnie z angielską nomenklaturą:

- S – Strengths, czyli mocne strony,
 - W – Weaknesses, czyli słabe strony,
 - O - Opportunities, czyli szanse,
 - T - Threats, czyli zagrożenia.
- Np. O5 oznacza piątą szansę.

Największe znaczenie miały następujące czynniki:

SIŁY/SZANSE SZANSE/SIŁY

Wykwalifikowana kadra instruktorsko-trenerska na wysokim szczeblu rozgrywek (mająca osiągnięcia w wychowaniu członków kadry narodowej i medalistów mistrzostw Polski, Europy i Świata) (S8) w największym stopniu przyczynia się do wykorzystania nadarzających się szans.

Doświadczeni rehabilitanci i członkowie sztabów medycznych w klubach sportowych biorących udział w wysokim szczeblu rozgrywek (S9), doświadczenie czynnego uprawiania sportu wśród kadry trenerskiej (S12) oraz koncentracja specjalistycznych placówek zdrowia (S25) w najmniejszym stopniu przyczynią się do wykorzystania nadarzających się szans.

Wzrost popularności aktywnego uprawiania sportu w społeczeństwie (O3) w największym stopniu potęguje zidentyfikowane silne strony.

Wzrost zamożności społeczeństwa (O4) oraz tendencje do upraszczania prawa sportowego (ustawa o sporcie) (O5) w najmniejszym stopniu będą potęgować zidentyfikowane silne strony.

Silne zaangażowanie członków ochotniczych grup ratunkowych (S22) i młode kadry w ochotniczych grupach ratowniczych dysponujące nowoczesnym sprzętem (S23) są czynnikami w tym samym stopniu przyczyniającymi się do wykorzystania nadarzających się szans (czynniki tożsame).

SIŁY/ZAGROŻENIA ZAGROŻENIA/SIŁY

Budowa nowych i modernizacja starych obiektów sportowych w regionie (np. orliki, hale itp.) (S14) w największym stopniu umożliwia przezwyciężenie zidentyfikowanych zagrożeń.

Możliwość doksztalcania się w wiodących dyscyplinach sportu (S11) w najmniejszym stopniu przyczynia się do przezwyciężenia zidentyfikowanych zagrożeń.

Niski poziom finansowania organizacji sportowych ze środków publicznych (T1) może w największym stopniu osłabić zidentyfikowane siły.

Złe nawyki żywieniowe społeczeństwa (T14) mogą w najmniejszym stopniu osłabić zidentyfikowane silne strony.

Silne zaangażowanie członków ochotniczych grup ratunkowych (S22) i młode kadry w ochotniczych grupach ratowniczych dysponujące nowoczesnym sprzętem (S23) są czynnikami w tym samym stopniu pozwalającymi na przewyższenie mogących wystąpić zagrożeń (czynniki tożsame).

SŁABOŚCI/SZANSE SZANSE/SŁABOŚCI

Agresja wśród kibiców (W8) w największym stopniu ogranicza możliwości wykorzystania istniejących szans.

Niskie płace kadr sportowych (W14) w najmniejszym stopniu ograniczą możliwości wykorzystania istniejących szans.

Możliwość pozyskiwania publicznych środków finansowych z funduszy rządowych oraz Unii Europejskiej (O1) w największym stopniu pozwoli przewyższyć istniejące słabości.

Tendencje do upraszczania prawa sportowego (ustawa o sporcie) (O5) w najmniejszym stopniu pozwolą przewyższyć słabe strony.

Słabe umiejętności organizacji sportowych i osób zarządzających obiektami sportowymi w dziedzinie marketingu oraz współpracy z mediami (W3) i słaby poziom profesjonalizacji organizacji sportowych, w tym niski poziom kultury organizacyjnej (W9) w równym stopniu nie pozwolą na wykorzystanie pojawiających się szans (czynniki tożsame).

Nieaktualna wiedza działaczy na temat sportu (W11) i słabo wykwalifikowana kadra sportowa na niższych szczeblach (W12) w równym stopniu nie pozwolą na wykorzystanie pojawiających się szans (czynniki tożsame).

SŁABOŚCI/ZAGROŻENIA ZAGROŻENIA/SŁABOŚCI

Agresja wśród kibiców (W8) w największym stopniu spotęguje zidentyfikowane zagrożenia.

Niska dostępność szkoleń i dokształcania kadr sportowych, w szczególności w sportach niszowych (W15) w najmniejszym stopniu spotęguje zidentyfikowane zagrożenia.

Niski poziom finansowania organizacji sportowych ze środków publicznych (T1) w największym stopniu spotęguje zidentyfikowane słabości.

Brak zainteresowania sportem w regionie ze strony mediów (T5), złe nawyki żywieniowe społeczeństwa (T14) oraz rozpowszechnianie się „siedzącego trybu życia” (T16) w najmniejszym stopniu spotęgują zidentyfikowane słabe strony.

Niskie płace kadr sportowych (W14) i zły stan infrastruktury treningowej dla sportu wyczynowego (W18) w tym samym stopniu spotęgują zidentyfikowane zagrożenia (czynniki tożsame).

Tabela 3: Macierz wyników analizy SWOT

		SZANSE				ZAGROŻENIA			
SIŁY		O1	...	O12	Σ	T1	...	T18	Σ
	S1	Σ 289 Strategia max –max				Σ 204			
	...								
	S27								
	Σ								
SŁABOŚCI	W1	Σ 219				Σ 175			
	...								
	W30								
	Σ								

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4: Macierz wyników analizy TOWS

		SŁABOŚCI				SIŁY			
ZAGROŻENIA		W1	...	W30	Σ	S1	...	S27	Σ
	T1	Σ 142 Strategia min –min				Σ 91			
	...								
	T18								
	Σ								
SZANSE	O1	Σ 88				Σ 114			
	...								
	O12								
	Σ								

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Zestawienie zbiorcze wyników analizy SWOT/TOWS

Zestawienie zbiorcze	Wyniki z analizy SWOT	Wyniki z analizy TOWS	Wyniki z analizy TOWS/SWOT
siły/szanse	289	114	403
siły/zagrożenia	204	91	295
słabości/szanse	219	88	307
słabości/zagrożenia	175	142	317

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 6. Macierz wyników analizy SWOT/TOWS

		SZANSE				ZAGROŻENIA			
		O1	...	O12	Σ	T1	...	T18	Σ
SIŁY	S1	Σ 403 Strategia max –max				Σ 295			
	...								
	S27								
	Σ								
SŁABOŚCI	W1	Σ 307				Σ 317			
	...								
	W30								
	Σ								

Źródło: Opracowanie własne

Analiza SWOT/TOWS została przeprowadzona w celu zidentyfikowania optymalnych rozwiązań tworzenia strategii rozwoju sportu. W związku z powyższym przy budowie strategii należy skupić się na wykorzystaniu efektu synergii występującego pomiędzy silnymi stronami funkcjonowania sportu w województwie śląskim i szansami generowanymi przez otoczenie, z drugiej natomiast na eliminowaniu słabych stron przez maksymalne wykorzystanie istniejących szans. Wynikiem analizy SWOT jest strategia dynamiczna, która sugeruje silną ekspansję, a więc wzmacnianie potencjału województwa śląskiego m.in. poprzez rozwijanie zidentyfikowanego kapitału ludzkiego oraz rozbudowę infrastruktury

sportowej. Z analizy TOWS wynika natomiast konieczność minimalizacji negatywnego oddziaływania zidentyfikowanych zagrożeń na potencjał sportowy regionu. Wynikiem analizy SWOT/TOWS jest rekomendowanie strategii dynamicznej skupiającej się na rozwijaniu mocnych stron.

5. Wizja i cele strategiczne wraz z kierunkami działań

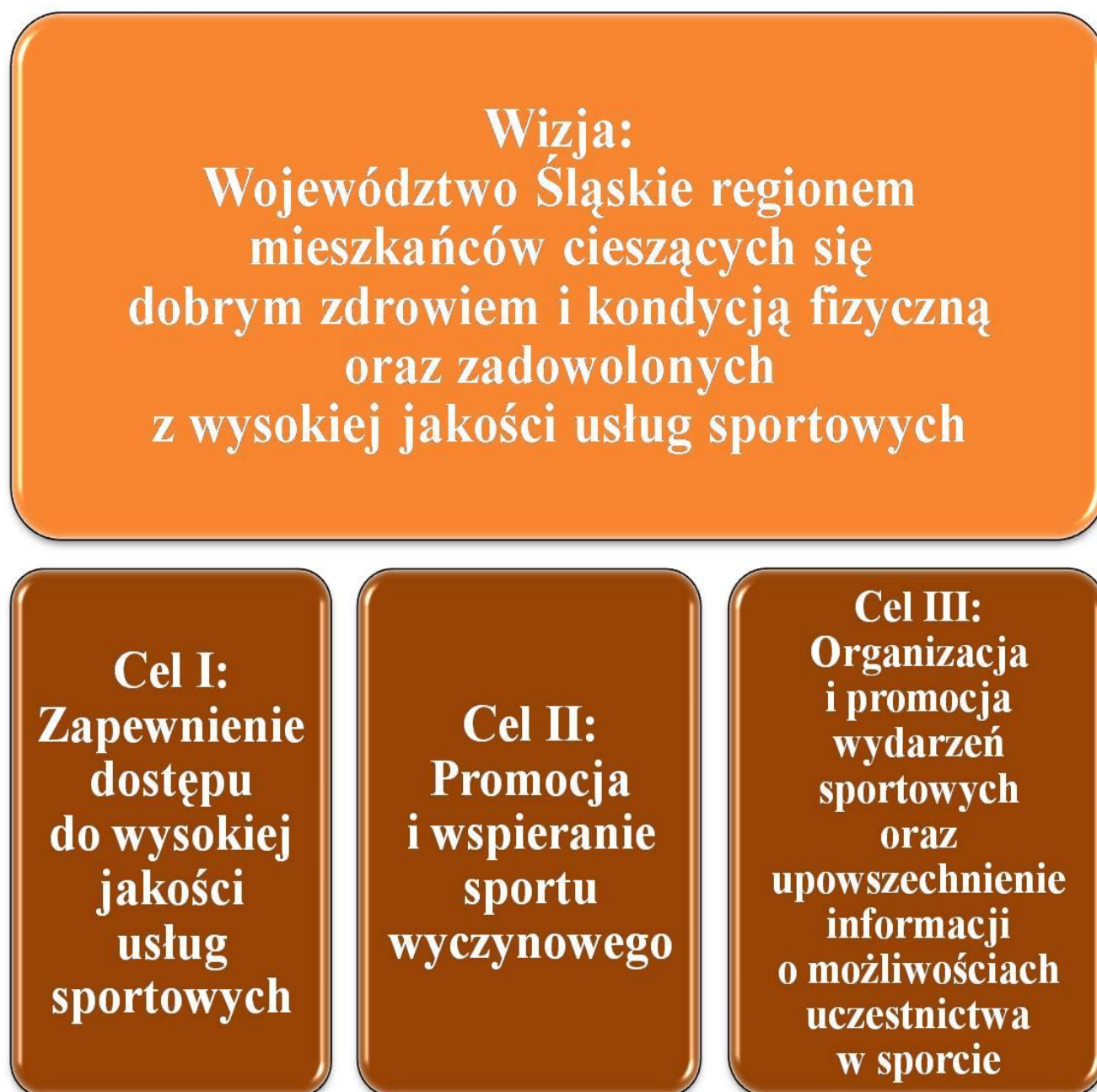
Na podstawie prac diagnostycznych i analitycznych określona została wizja rozwoju sportu w województwie śląskim oraz trzy cele strategiczne, które wpisują się w całokształt wizji. Każdy z celów strategicznych został dookreślony poprzez listę kierunków działań jakie należy podjąć w perspektywie 2020 roku, aby umożliwić realizację wcześniej wspomnianych.

Wizja rozwoju

Dążąc do zaspokojenia potrzeb wspólnoty regionalnej województwo śląskie stanie się regionem mieszkańców cieszących się dobrym zdrowiem i kondycją fizyczną oraz zadowolonych z wysokiej jakości usług sportowych świadczonych zarówno dla mieszkańców jak i odwiedzających region gości. Jest to możliwe dzięki kreacji takich cech regionu jak:

- wysoka świadomość wartości aktywności fizycznej wśród mieszkańców i powszechne uprawianie sportu;
- wysoka jakość bazy sportowej i usługi sportowe powszechnie dostępne dla mieszkańców niezależnie od wieku, płci, zamożności, stopnia sprawności fizycznej bądź innych cech;
- dobrze rozwinięte i dostępne szkolnictwo sportowe kreujące gwiazdy sportu na szczeblu krajowym i międzynarodowym;
- cykliczne organizowanie wydarzeń sportowych rangi krajowej i międzynarodowej;
- zapewnienie zrównoważonego rozwoju sportu godzącego wymiar gospodarczy sportu z wymiarem społecznym, dbałością o środowisko i ład przestrzenny.

Rysunek 5. Wizja i cele strategiczne.

Cel I. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług sportowych.

We współczesnym świecie, w którym zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych nie wymaga już tak intensywnego wysiłku fizycznego sport pozwala zachować dobre zdrowie fizyczne i psychiczne do lat późnej starości. Jednocześnie stanowiąc intrygującą rozrywkę przyczynia się do kształtowania ludzkiej osobowości i umożliwia nabywanie społecznych kompetencji poprzez współpracę i rywalizację. Jednak aby sport stał się popularnym sposobem spędzania wolnego czasu i mógł konkurować z rozrywkami sprzyjającymi „siedzącemu trybowi życia”, takimi jak telewizja i gry komputerowe powinien on zostać udostępniony w atrakcyjnej formie. Pierwszym krokiem jaki stawia ten dokument na drodze do realizacji przedstawionej powyżej wizji jest zapewnienie mieszkańcom regionu

i osobom odwiedzającym województwo śląskie dostępu do wysokiej jakości usług sportowych. Przed regionem stają poważne wyzwania w tej dziedzinie dotyczące tak infrastruktury technicznej jak i problemów organizacyjnych i kadrowych. Transformacja ustrojowa, a co za tym idzie przemiany społeczno-gospodarcze negatywnie wpłynęły na stan i rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, przez co nie spełnia ona oczekiwań mieszkańców tego regionu. Celem realizacji strategii jest zmiana tego stanu. Rozbudowa oraz modernizacja bazy sportowej pozwoli na zwiększenie ilości i jakości usług sportowych w województwie śląskim. Ważnym elementem działalności samorządów terytorialnych oraz organizacji sportowych jest dopasowanie charakteru tej infrastruktury do potrzeb mieszkańców województwa. Prócz działań związanych z wzmacnianiem infrastruktury technicznej istotnym polem aktywności organizacji sportowych i samorządów terytorialnych oraz ich wzajemnej współpracy jest podnoszenie jakości kadr szkoleniowych w sporcie zarówno rekreacyjnym jak i wyczynowym. Jednoczesna poprawa warunków uprawiania sportu, tzn. udostępnienie wygodnego w użytkowaniu i atrakcyjnego wizualnie obiektu sportowego wraz z możliwością korzystania z porad doświadczonego i życzliwego szkoleniowca umożliwi przyciągnięcie do sportu licznej grupy mieszkańców regionu, a także osób przyjeżdżających spoza województwa.

Kierunki działań:

- **Zwiększanie dostępności obiektów sportowych dla mieszkańców regionu oraz osób spoza województwa, w tym osób niepełnosprawnych, poprzez budowę, rozbudowę i modernizację istniejących obiektów oraz urządzeń sportowych i rekreacyjnych, dostosowanie obiektów do norm bezpieczeństwa w zakresie organizacji i uczestnictwa w imprezach sportowych;**
- **Zwiększanie dostępności kadry prowadzącej zajęcia sportowo-rekreacyjne dla mieszkańców regionu oraz osób spoza województwa, w tym osób niepełnosprawnych, poprzez organizację zajęć tego rodzaju oraz finansowanie bądź współfinansowanie kadr;**
- **Wzmacnianie kompetencji kadr prowadzących zajęcia sportowo-rekreacyjne w regionie poprzez tworzenie warunków dla organizacji różnych form doskonalenia kadr;**
- **Wzmacnianie kompetencji menedżerskich kadr organizujących zajęcia sportowo-rekreacyjne w regionie poprzez tworzenie warunków dla organizacji różnych form doskonalenia kadr, w tym kształcenia w zakresie pozyskiwania środków prywatnych i publicznych;**
- **Wspieranie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży poprzez tworzenie warunków dla organizacji zajęć sportowych zarówno przez szkoły jak i organizacje pozarządowe;**
- **Aktywizacja ruchowa osób starszych poprzez tworzenie warunków dla organizacji zajęć skierowanych do tej grupy osób np. uniwersytety trzeciego wieku, wspieranie działalności organizacji pozarządowych.**

Terytorialny wymiar kierunków działania:

Zaproponowane powyżej kierunki interwencji generalnie należy ujmować horyzontalnie, tzn. jako kierunki realizowane na terenie całego regionu tak by możliwa była realizacja celu „Zapewnienie dostępności do wysokiej jakości usług sportowych.”. Niemniej w zakresie rozbudowy infrastruktury sportowej można wskazać obszary, w których powinno się wspierać rozwój infrastruktury sportowej dostosowanej do zapotrzebowania społeczności lokalnej. W obszarach aglomeracji miejskich oraz na terenach predestynowanych ze względu na warunki geofizyczne (np. tereny górskie dla narciarstwa) wspierana powinna być, z poziomu ponadlokalnego rozbudowa infrastruktury umożliwiającej organizację imprez, zajęć i działalności sportowej o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym realizowanych w sposób otwarty, lecz zorganizowany.

Na tych terenach istotnym zadaniem samorządu lokalnego jest również udostępnienie istniejącej oraz rozwój lokalnej czy „osiedlowej” infrastruktury sportowej, do której zapewniony jest otwarty i swobodny dostęp.

Na terenach miast – siedzib powiatów ziemskich wsparciem powinien być objęty w głównej mierze rozwój infrastruktury umożliwiającej organizację imprez, zajęć i działalności sportowej o zasięgu powiatowym i subregionalnym realizowanych w sposób otwarty. Na pozostałych terenach, w szczególności wiejskich, należy wspierać rozwój infrastruktury sportowej umożliwiającej organizację imprez, zajęć i działalności sportowej o zasięgu lokalnym realizowanych w sposób swobodny i otwarty.

Cel II. Promocja i wspieranie sportu wyczynowego.

Wielu sportowców pochodzących z województwa śląskiego bądź trenujących w tym regionie osiąga wysokie wyniki sportowe na arenach krajowych i międzynarodowych. Najbardziej znanymi sportowcami ostatnich lat reprezentującymi kluby województwa śląskiego są m.in. Adam Małysz, Justyna Kowalczyk, Tomasz Sikora, Leszek Blanik. Sportowcy ci stanowią atrakcyjny wzór dla dzieci i młodzieży oraz powód do dumy dla dorosłych mieszkańców regionu. Osiągnięcia sportowe zawodników wywodzących się bądź trenujących w regionie mają bezpośrednie przełożenie na rozwój poszczególnych dyscyplin sportowych jak również prozdrowotnych postaw mieszkańców województwa śląskiego. Sukcesy te przyczyniają się do promowania naszego regionu w różnych zakątkach świata. Dlatego też strategia rozwoju sportu w województwie śląskim stawia za cel wspieranie wszystkich sportowców z województwa śląskiego będących reprezentantami Polski.

Trudno sobie wyobrazić współczesny sport bez trenerów. W ramach realizacji celów rozwoju sportu nie należy zapominać o doskonaleniu zawodowym kadry trenerskiej. Od osoby trenera wymaga się świetnej znajomości dyscypliny, wiedzy na temat organizmu oraz psychologii sportowca. Ważną funkcję pełnią też psychologowie sportu, lekarze sportowi (mający do dyspozycji specjalistyczne przychodnie służące badaniom diagnostycznym sportowców) czy menedżerowie klubów sportowych – dlatego też strategia rozwoju sportu w województwie śląskim kładzie nacisk na ciągłe doskonalenie kadr okołosportowych, które ma się przyczynić do lepszego funkcjonowania klubów sportowych z województwa śląskiego. Sytuacja ta ma zostać osiągnięta dzięki wsparciu współpracy pomiędzy uczelniami a klubami sportowymi. Za właściwe uznaje się wspieranie działań na rzecz zatrudniania i doskonalenia umiejętności osób reprezentujących te kategorie zawodowe, a także zapewnienie

im odpowiednich warunków pracy.

Istotną rolę odgrywa także baza sportowa. Zapewnienie sportowcom możliwości gry i treningu na nowoczesnych obiektach sportowych przyczyni się z jednej strony do osiągania lepszych wyników sportowych, a z drugiej stanie się „magnesem” przyciągającym kibiców i tym samym wpłynie na popularyzację sportu. Przewiduje się również, iż nowoczesna baza sportowa może przyciągnąć do uprawiania sportu młodych ludzi a w połączeniu ze wsparciem sportu młodzieży skutkować będzie poprawą stanu zdrowia młodego pokolenia oraz kontynuacją osiągania w przyszłości wysokich wyników przez sportowców reprezentujących województwo śląskie.

Kierunki działań:

- **Tworzenie oraz utrzymywanie infrastruktury sportu wyczynowego poprzez budowę, rozbudowę, modernizację i utrzymywanie obiektów oraz urządzeń sportu wyczynowego, dostosowanie obiektów do norm bezpieczeństwa w zakresie organizacji i uczestnictwa w imprezach sportowych;**
- **Podnoszenie poziomu kompetencji kadr sportu wyczynowego, w tym sportowców, szkoleniowców, menedżerów i kadr pomocniczych, tj. psychologów sportowych, fizjologów, dietetyków itp., poprzez tworzenie warunków dla organizacji różnych form dokształcania;**
- **Wspieranie współpracy między szkołami wyższymi a klubami sportowymi;**
- **Zapewnienie opieki medycznej i badań diagnostycznych na wysokim poziomie dla sportowców wyczynowych;**
- **Wspieranie działalności zwalczającej doping w sporcie oraz innych działań na rzecz uczciwej konkurencji;**
- **Wspieranie sportu wyczynowego młodzieży w ramach klas sportowych, szkół sportowych, szkół mistrzostwa sportowego, klubów sportowych oraz innych instytucji zajmujących się młodzieżowym sportem wyczynowym poprzez wzmocnienie dostępności do wysokiej jakości infrastruktury sportowej i kadr sportu wyczynowego oraz zapewnienie możliwości rozwoju sportowego w zgodzie z rozwojem osobistym;**
- **Wspieranie sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie dostępności infrastruktury i kadr sportu wyczynowego dostosowanych do specyficznych warunków szkolenia osób niepełnosprawnych oraz zapewnienie możliwości rozwoju sportowego w zgodzie z rozwojem osobistym.**

Terytorialny wymiar kierunków działania:

Określone kierunki interwencji powinno się ujmować horyzontalnie, tzn. jako kierunki realizowane na terenie całego regionu tak by możliwa była realizacja celu „*Promocja i wspieranie sportu wyczynowego*”. W zakresie rozbudowy infrastruktury sportowej dla sportu wyczynowego można wskazać obszary, w których powinno się wspierać rozwój infrastruktury sportowej dostosowanej do zapotrzebowania społeczności regionalnej oraz stanowić ofertę dla osób wyczynowo uprawiających sport i realizujących swoje programy treningowe w województwie. W obszarach aglomeracji miejskich oraz terenach predestynowanych ze względu na warunki geofizyczne (np. tereny górskie dla narciarstwa) wspierana powinna być rozbudowa infrastruktury umożliwiającej organizację sportu wyczynowego o zasięgu regionalnym, ponadregionalnym, krajowym i międzynarodowym. Natomiast na terenach miast – siedzib powiatów ziemskich wsparciem powinien być objęty w głównej mierze rozwój infrastruktury umożliwiającej organizację sportu wyczynowego o zasięgu powiatowym i subregionalnym. Na pozostałych terenach, w szczególności wiejskich, należy wspierać rozwój infrastruktury sportowej umożliwiającej organizację sportu wyczynowego mającego charakter amatorski o zasięgu lokalnym.

Cel III. Organizacja i promocja wydarzeń sportowych oraz upowszechnienie informacji o sposobach uczestnictwa w sporcie.

Istotnym elementem działań wspierających rozwój sportu są wydarzenia sportowe o zasięgu krajowym oraz międzynarodowym. Tego typu imprezy mają duże znaczenie dla budowy wizerunku regionu jako miejsca, w którym „coś się dzieje”, regionu zdolnego do sprostania wymogom organizacyjnym wielkich wydarzeń, regionu stanowiącego atrakcyjne miejsce do zamieszkania, jak również wypoczynku. Promocyjny efekt organizacji sportowych imprez międzynarodowej rangi może mieć duże znaczenie gospodarcze dla regionu, pełniąc rolę stymulatora rozwoju niektórych branż gospodarki (np. turystyka, kultura). Ponadto duże imprezy zwiększają zainteresowanie daną dyscypliną i ogólnie sportem, aktywnym trybem życia i sprzyjają chętniejszemu podejmowaniu przez mieszkańców takiej aktywności. Możliwość bezpośredniego oglądania wielkich postaci świata sportu pozytywnie wpływa na zainteresowanie sportem szczególnie wśród dzieci i młodzieży.

Z organizacją i promocją wydarzeń sportowych ściśle wiąże się konieczność informowania o tych wydarzeniach. Stworzenie swego rodzaju bazy informacyjnej o sposobach uczestniczenia w sporcie winno mieć niebagatelne znaczenie dla aktywności mieszkańców regionu. Łatwy i szybki dostęp do informacji to w obecnych czasach podstawa skutecznego dotarcia do odbiorców prowadzonych działań. Sportowa baza informacyjna to po pierwsze pełen wykaz imprez w regionie, w których mieszkańcy mogą uczestniczyć w charakterze kibiców. Z drugiej strony to także informacja na temat wszelkich dostępnych w regionie możliwości amatorskiego uprawiania sportu, różnego rodzaju imprez masowych, rodzinnych, promujących zdrowy styl życia. Ponadto baza taka powinna zawierać informację o wszelkiej infrastrukturze sportowej (boiska, lodowiska, hale sportowe, baseny, ścieżki rowerowe, trasy

narciarskie i inne) w województwie śląskim, o możliwościach, warunkach i ewentualnych kosztach korzystania na co dzień z tych obiektów przez mieszkańców regionu. Baza informacji o obiektach i usługach sportowych posłuży również do monitorowania, a następnie ewaluacji działań administracji publicznej w zakresie rozwoju sportu w województwie śląskim. Obok budowy modelu zdrowego stylu życia, trzeba także zwrócić uwagę na kwestie wychowawcze dzieci i młodzieży. Zaniedbania w tej dziedzinie prowadzą często do patologicznych zachowań związanych ze sportem, jakim jest problem agresji i chuligaństwa podczas imprez sportowych. W ramach Strategii Rozwoju Sportu wspierane będą więc również działania zmierzające do poprawy stanu bezpieczeństwa na stadionach, poprawy wizerunku kibica w społeczeństwie i promocji pozytywnych wzorców kibicowania.

Kierunki działań:

- **Kształtowanie postaw zdrowego stylu życia oraz bezpiecznego uprawiania sportu, m.in. poprzez kampanie informacyjne oraz działania edukacyjne;**
- **Opracowanie systemu informacji sportowej poprzez wykorzystywanie narzędzi komunikacyjnych w celu udostępniania informacji o usługach sportowych wykonywanych w regionie;**
- **Promowanie i nauczanie „kibicowania bez agresji” poprzez wprowadzanie programów edukacyjnych;**
- **Wspieranie wolontariatu sportowego m.in. poprzez pomoc organizacyjną, szkoleniową;**
- **Promocja sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych;**
- **Promocja turystyki aktywnej;**
- **Monitorowanie dostępności obiektów i usług sportowych w regionie;**
- **Organizacja imprez sportowych o zasięgu regionalnym, krajowym i międzynarodowym.**

Terytorialny wymiar kierunków działania:

Analizując powyższe kierunki interwencji uznano, że powinny być realizowane na terenie całego regionu tak by możliwa była realizacja celu „*Organizacja i promocja wydarzeń sportowych oraz upowszechnienie informacji o sposobach uczestnictwa w sporcie*”. W zakresie organizacji imprez można wskazać obszary, w których powinno się wspierać organizację tychże dostosowanych do zapotrzebowania społeczności lokalnej. W obszarach aglomeracji miejskich oraz terenach predestynowanych ze względu na warunki geofizyczne wspierana powinna być organizacja imprez sportowych o zasięgu regionalnym, ponadregionalnym, krajowym i międzynarodowym. Na terenach miast – siedzib powiatów ziemskich wsparciem powinien być objęty w głównej mierze organizacja imprez sportowych

o zasięgu powiatowym i subregionalnym. Na pozostałych terenach należy wspierać organizację imprez sportowych mających charakter amatorski o zasięgu lokalnym.

6. Przedsięwzięcia

Dla realizacji Strategii Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020 wyznaczona została lista przedsięwzięć regionalnych, zdefiniowanych jako grupa projektów, zadań i inicjatyw za pomocą których możliwe będzie osiągnięcie celów strategicznych.

Wskazane przedsięwzięcia będą miały istotne znaczenie dla rozwoju sportu w województwie śląskim. Poniższa lista nie wyczerpuje wszystkich przedsięwzięć, projektów czy zadań odnoszących się do sportu, które będą miały miejsce w województwie śląskim do roku 2020, ale jest listą najważniejszych przedsięwzięć z punktu widzenia polityki Samorządu Województwa Śląskiego.

Nazwa przedsięwzięcia	Stworzenie oraz wdrożenie Wojewódzkiego Systemu Wsparcia dla Sportowców i Szkoleniowców.
Istota przedsięwzięcia	<p>Celem tego przedsięwzięcia jest wypracowanie wewnętrznie spójnego systemu wspierania czołowych kadr sportu. Działania wchodzące w skład tego systemu będą regularnie przeprowadzane oraz nie kolidując ze sobą będą prowadzić do celu jakim jest osiąganie sukcesów sportowych na arenie krajowej i międzynarodowej przez zawodników reprezentujących województwo śląskie. Działania te będą miały charakter wsparcia finansowego oraz organizacyjnego dla sportowców (zarówno w wieku juniorskim jak i seniorskim) oraz szkoleniowców.</p> <p>Efekt realizacji przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regularne osiąganie wysokich wyników sportowych przez sportowców z województwa śląskiego; • Przyciąganie obiecujących sportowców do klubów sportowych z województwa śląskiego; • Poprawa wizerunku województwa poprzez osiągnięte wyniki sportowe
Potencjalni beneficjenci – grupy docelowe	Sportowcy oraz szkoleniowcy sportowi.
Potencjalne źródła jego finansowania	Środki Samorządu Województwa Śląskiego, inne środki publiczne, sponsorzy.
Potencjalni realizatorzy przedsięwzięcia	Samorząd Województwa Śląskiego

Nazwa przedsięwzięcia	Śląskie Szkoły Mistrzostwa Sportowego.
Istota przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie to ma na celu podniesienie poziomu szkolenia w zlokalizowanych w regionie szkołach mistrzostwa sportowego oraz stworzenie z nich „kuźni” kadr sportowych, która stanie się rozpoznawalną w Polsce marką oraz przyczyni się do osiągania sukcesów przez sportowców reprezentujących kluby z terenu województwa śląskiego. Cel zostanie osiągnięty poprzez wytyczenie odpowiednich standardów szkolenia oraz konkurs grantów dofinansowujących szkoły zobowiązujące się osiągnąć te standardy. Regulamin konkursu wyznaczać będzie limit szkół, które mogą być objęte dofinansowaniem oraz warunki konieczne jakie muszą spełniać startując w konkursie.</p> <p>Efekt realizacji przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie poziomu szkolenia sportowego w regionie; • Regularne osiąganie wysokich wyników sportowych przez sportowców z województwa śląskiego; • Poprawa wizerunku województwa poprzez osiągane wyniki sportowe; • Przyciąganie obiecujących sportowców do szkół mistrzostwa sportowego z województwa śląskiego.
Potencjalni beneficjenci – grupy docelowe	Szkoły mistrzostwa sportowego, sportowcy, szkoleniowcy, kluby sportowe i związki sportowe.
Potencjalne źródła jego finansowania	Środki Samorządu Województwa Śląskiego, samorządów lokalnych, szkół mistrzostwa sportowego oraz związków sportowych.
Potencjalni realizatorzy przedsięwzięcia	Samorząd Województwa Śląskiego, samorzady lokalne, szkoły mistrzostwa sportowego oraz związki sportowe.

Nazwa przedsięwzięcia	Śląskie. Aktywni zimą - promocja sportów zimowych.
Istota przedsięwzięcia	<p>Popularyzacja sportów zimowych wśród mieszkańców regionu osiągnięta zostanie poprzez organizację lub współorganizację imprez sportowych oraz informowanie mieszkańców o możliwościach udziału w sportach zimowych na terenie województwa śląskiego. Działania te będą skierowane do wszystkich mieszkańców regionu i będą skupiały się na propagowaniu różnych form zimowej aktywności fizycznej np.</p>

	<p>narciarstwo, łyżwiarstwo itp.</p> <p>Zakłada się że przedsięwzięcie składać się będzie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wsparcia promocyjnego i organizacyjnego zimowych imprez sportowych; b) konkursu grantów dofinansowujących zawody w sportach zimowych w wysokości określonej jako procent ich kosztów przy stałej kwocie maksymalnej. <p>Efekt realizacji przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie aktywnego stylu życia wśród mieszkańców regionu; • Poprawa stanu zdrowia mieszkańców regionu; • Poprawa wizerunku województwa śląskiego (realizacja projektu przyczyni się do wzmocnienia marki „Śląskie.Pozytywna energia”).
Potencjalni beneficjenci – grupy docelowe	Mieszkańcy województwa śląskiego, organizacje sportowe.
Potencjalne źródła jego finansowania	Środki publiczne, w tym Samorządu Województwa Śląskiego oraz samorządów lokalnych, a także środki prywatne.
Potencjalni realizatorzy przedsięwzięcia	Samorząd Województwa Śląskiego, samorządy lokalne, kluby sportowe, związki sportowe, organizacje pozarządowe.

Nazwa przedsięwzięcia	Śląskie. Letnia energia - promocja sportów letnich.
Istota przedsięwzięcia	<p>Popularyzacja sportów letnich wśród mieszkańców regionu osiągnięta zostanie poprzez organizację lub współorganizację imprez sportowych oraz informowanie mieszkańców o możliwościach udziału w sportach letnich. Działania te będą skierowane do wszystkich mieszkańców regionu i będą skupiały się na propagowaniu różnych form letniej aktywności fizycznej np. biegi, kolarstwo, gry zespołowe, nordic walking itp.</p> <p>Zakłada się że przedsięwzięcie składać się będzie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wsparcia promocyjnego i organizacyjnego letnich imprez sportowych;

	<p>b) konkursu grantów dofinansowujących zawody w sportach letnich w wysokości określonej jako procent ich kosztów przy stałej kwocie maksymalnej.</p> <p>Efekt realizacji przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie aktywnego stylu życia wśród mieszkańców regionu; • Poprawa stanu zdrowia mieszkańców regionu; • Poprawa wizerunku województwa śląskiego (realizacja projektu przyczyni się do wzmocnienia marki „Śląskie.Pozytywna energia”).
Potencjalni beneficjenci – grupy docelowe	Mieszkańcy województwa śląskiego, organizacje sportowe.
Potencjalne źródła jego finansowania	Środki publiczne, w tym Samorządu Województwa Śląskiego oraz samorządów lokalnych, a także środki prywatne.
Potencjalni realizatorzy przedsięwzięcia	Samorząd Województwa Śląskiego, samorządy lokalne, kluby sportowe, związki sportowe, organizacje pozarządowe.

Nazwa przedsięwzięcia	Stworzenie e-portalu z informacją o dostępności usług sportowych w regionie.
Istota przedsięwzięcia	<p>Utworzenie internetowego portalu z informacjami o usługach i wydarzeniach sportowych w województwie śląskim, który stanowić będzie elektroniczne narzędzie promowania aktywności sportowej w regionie. Portal ten będzie mieć na celu integrację i prezentację czytelnych i podanych w przystępnej formie informacji o możliwościach uprawiania sportu bądź kibicowania. Współpraca z organizacjami sportowymi i samorządami lokalnymi umożliwi dostarczenie w jednym miejscu mieszkańcom województwa śląskiego aktualnej informacji o życiu sportowym w regionie.</p> <p>Efekt realizacji przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie aktywnego stylu życia wśród mieszkańców regionu; • Wzrost dostępności informacji o usługach sportowych; • Poprawa wizerunku województwa śląskiego (realizacja projektu przyczyni się do wzmocnienia marki „Śląskie.Pozytywna energia”).

	energia”).
Potencjalni beneficjenci – grupy docelowe	Mieszkańcy województwa śląskiego, podmioty gospodarcze związane ze sportem i turystyką, kluby i związki sportowe.
Potencjalne źródła jego finansowania	Środki Samorządu Województwa Śląskiego
Potencjalni realizatorzy przedsięwzięcia	Samorząd Województwa Śląskiego.

Nazwa przedsięwzięcia	Stadion Śląski.
Istota przedsięwzięcia	<p>Wojewódzki Ośrodek Kultury i Sportu „Stadion Śląski” stanowi centralny i najbardziej rozpoznawalny obiekt sportowy województwa śląskiego w kraju. Systematyczny rozwój tego obiektu przyczyni się do promocji regionu oraz będzie stanowić silny punkt sportu rekreacyjnego i wyczynowego na mapie województwa śląskiego. Obiekty Stadionu są również bazą szkoleniową do prowadzenia kursów trenerskich i sędziowskich, konsultacji szkoleniowych oraz zgrupowań sportowych. Przewiduje się kontynuację tych działań w przyszłości.</p> <p>Osiągnięciu zamierzonych celów sprzyjać będzie rozwój działalności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szkoleniowej, - rekreacyjnej, - organizacyjnej w zakresie sportu wyczynowego, - edukacyjnej. <p>Efekt realizacji przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wypromowanie aktywnego stylu życia wśród mieszkańców regionu; • Poprawa wizerunku województwa śląskiego (realizacja projektu przyczyni się do wzmocnienia marki „Śląskie. Pozytywna energia”); • Podniesienie poziomu szkolenia sportowego w regionie.
Potencjalni beneficjenci – grupy docelowe	Organizacje sportowe (w tym kluby i związki sportowe), mieszkańcy województwa śląskiego oraz turyści.
Potencjalne źródła jego finansowania	Środki Samorządu Województwa Śląskiego oraz środki publiczne.
Potencjalni	Samorząd Województwa Śląskiego.

realizatorzy przedsięwzięcia	
------------------------------	--

Nazwa przedsięwzięcia	Promocja sportów lotniczych w ramach realizacji „Koncepcji Samorządu Województwa Śląskiego w zakresie wspierania rozwoju sieci lotnisk lokalnych”.
Istota przedsięwzięcia	<p>„Koncepcja Samorządu Województwa Śląskiego w zakresie wspierania rozwoju sieci lotnisk lokalnych”, przyjęta w 2010 roku w celu poprawy stanu infrastruktury lotniskowej i około lotniskowej w województwie śląskim, zawiera elementy mówiące o wykorzystaniu tej infrastruktury na cele sportowe i rekreacyjne (zawody i szkolenia samolotowe, szybowcowe, spadochroniarskie, a także związane z modelarstwem). Istotą tego przedsięwzięcia jest wsparcie finansowe i organizacyjne podobnych imprez organizowanych na terenie lotnisk lokalnych w regionie.</p> <p>Przedsięwzięcie składać się będzie z m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursu grantów dofinansowujących imprezy lotnicze i modelarskie. • obejmowania takich imprez honorowym patronatem Marszałka Województwa Śląskiego <p>Efekt realizacji przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypromowanie aktywnego stylu życia wśród mieszkańców regionu; • poprawa wizerunku województwa śląskiego (realizacja projektu przyczyni się do wzmocnienia marki „Śląskie. Pozytywna energia”).
Potencjalni beneficjenci – grupy docelowe	Aerokluby, mieszkańcy województwa śląskiego, sportowcy uprawiający dyscypliny lotnicze
Potencjalne źródła jego finansowania	Środki publiczne, w tym Samorządu Województwa Śląskiego oraz samorządów lokalnych, środki aeroklubów.
Potencjalni realizatorzy przedsięwzięcia	Samorząd Województwa Śląskiego, samorządy lokalne, aerokluby

Nazwa przedsięwzięcia	Rozwój infrastruktury sportowej
Istota przedsięwzięcia	<p>Podjęmowane działania będą mieć charakter finansowy oraz edukacyjny. W wymiarze edukacyjnym mieścić się będzie tworzenie modelowych obiektów sportowych i rozwiązań architektonicznych oraz ich promocja. W ramach przedsięwzięcia zostaną zorganizowane kanały współfinansowania obiektów sportowych istotnych z punktu widzenia samorządu lokalnego jak i regionalnego. Dofinansowanie projektów będzie odbywać się ścieżkami konkursowymi. Obecnie w ramach przedsięwzięcia realizowane są: Wojewódzki Program Rozwoju Bazy Sportowej oraz Program „Moje Boisko – Orlik 2012”.</p> <p>Efekt realizacji przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa wizerunku województwa poprzez udostępnienie atrakcyjnych obiektów sportowych; • Wzmocnienie aktywnego stylu życia wśród mieszkańców regionu
Potencjalni beneficjenci – grupy docelowe	Samorządy lokalne, organizacje sportowe, mieszkańcy województwa śląskiego
Potencjalne źródła jego finansowania	Środki publiczne oraz środki prywatne
Potencjalni realizatorzy przedsięwzięcia	Samorząd Województwa Śląskiego, samorządy lokalne oraz organizacje sportowe

7. System wdrażania Strategii Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020.

Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi sportu, zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy o sporcie, stanowi zadanie własne jednostek samorządu terytorialnego. Dla efektywnej realizacji tego zadania opracowano Strategię Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020. Instytucją odpowiedzialną za wdrażanie Strategii Rozwoju Sportu jest Zarząd Województwa Śląskiego, który wykonuje zadania przy pomocy odpowiednich wydziałów Urzędu Marszałkowskiego, w szczególności Wydziału Turystyki i Sportu. Proces wdrażania Strategii obejmuje współpracę samorządu wojewódzkiego z partnerami zarówno publicznymi jak i prywatnymi. Ma to na celu wzmocnienie skuteczności wdrażania Strategii. Skuteczna realizacja Strategii uzależniona będzie od zaangażowania samorządowych jednostek organizacyjnych Województwa Śląskiego, samorządów lokalnych województwa śląskiego wraz z ich jednostkami organizacyjnymi oraz Ministerstwa Sportu i Turystyki. Kluczową rolę będzie odgrywało podjęcie współpracy przez organizacje pozarządowe o charakterze sportowym (np. kluby sportowe, stowarzyszenia i fundacje na rzecz krzewienia kultury fizycznej) oraz szkół wszystkich szczebli.

Rysunek 6. System współpracy względem wdrażania Strategii Rozwoju Sportu

Źródło: Opracowanie własne.

Zakłada się, że dotychczasowe formy finansowania sportu, które wpisują się w Strategię Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020 zostaną utrzymane bądź rozwijane w nowe formy efektywniej realizujące cele Strategii.

- Fundusze Europejskie oraz inicjatywy Unii Europejskiej - środki finansowe UE są rozdysponowane w ramach programów operacyjnych, w tym w szczególności istotne są tu Regionalny Program Operacyjny, Program Operacyjny Kapitał Ludzki oraz w przypadku terenów wiejskich Program Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- Budżet państwa - środki budżetu państwa przeznaczone na sport są w głównej mierze zarządzane przez Ministerstwo Sportu i Turystyki w ramach własnego budżetu oraz Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej i Funduszu Zajęć Sportowych dla Dzieci. Są one wydatkowane w ramach programów rozwoju takich jak np. „Program inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu”, „Program budowy wielofunkcyjnych boisk sportowych ogólnie dostępnych dla dzieci i młodzieży”, „Program budowy pełnowymiarowych płyt piłkarskich ze sztuczną nawierzchnią”, „Moje Boisko – Orlik 2012”, czy „Sport wszystkich dzieci”, konkursów ofert na dofinansowywanie zadań oraz działalności własnych jednostek organizacyjnych. Poza przekazywaniem nakładów finansowych w formie dotacji celowej Ministerstwo ma możliwość przyznawania sportowcom okresowych stypendiów, nagród pieniężnych i wyróżnień, a w przypadku trenerów oraz innych osób działających w sporcie nagród pieniężnych i wyróżnień;
- Budżet Województwa Śląskiego. Z budżetu Województwa finansowane są m.in.: realizacja Programu „Moje Boisko – Orlik 2012”; Nagrody Marszałka Województwa Śląskiego za wybitne osiągnięcia sportowe; Konkurs ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury fizycznej dzieci i młodzieży oraz bezpieczeństwa publicznego; Konkurs ofert na zadanie publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury fizycznej oraz rozwijanie działalności Wojewódzkiego Ośrodka Kultury i Sportu „Stadion Śląski” i Zespołu Szkół Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu;
- Budżety lokalnych samorządów terytorialnych – środki finansowe samorządów terytorialnych są wydatkowane na zasadach podobnych do administracji rządowej tj. poprzez konkursy ofert, programy rozwoju i działalność własnych jednostek organizacyjnych oraz świadczenia dla sportowców (stypendia, nagrody i wyróżnienia), trenerów (stypendia, nagrody i wyróżnienia) i osoby działające na rzecz sportu (nagrody i wyróżnienia);
- Źródła prywatne – środki finansowe ze źródeł prywatnych mogą być angażowane w realizację Strategii na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego. Prywatne środki finansowe mogą służyć realizacji Strategii również dzięki finansowaniu związków a zwłaszcza klubów sportowych ze źródeł prywatnych na zasadach sponsoringu oraz darowizn.

8. System monitorowania i ewaluacji.

W celu skutecznej realizacji strategii należy wdrożyć system monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020. Wyznaczono szereg wskaźników, których zadaniem jest umożliwienie pomiaru procesu realizacji strategii. Wskaźniki podzielone zostały według trzech kategorii:

- Wskaźniki oddziaływania mierzą realizację wizji strategii;
- Wskaźniki rezultatu mierzą realizację poszczególnych celów;
- Wskaźniki produktu mierzą realizację poszczególnych celów poprzez wdrożenie przedsięwzięć.

Pomiar tych wskaźników umożliwi dokonanie oceny skuteczności przedsięwziętych działań i przyczyni się do ewentualnej korekty działań strategicznych. Ocena wskaźników zostanie dokonana w dwóch formach:

- Ocena mid-term (w trakcie realizacji działań);
- Ocena ex-post (ocena po realizacji działań).

Wszystkie wskaźniki przedstawione zostały w dwóch wymiarach czasowych. Pierwszym z nich jest rok 2010, który stanowi rok bazowy. Drugi z nich to rok 2020, który stanowiąc rok zakończenia realizacji strategii, przedstawia oczekiwane wyniki jej wdrożenia.

Wskaźniki oddziaływania		
	2010 Wartość bazowa	2020 Prognozowana wartość docelowa
Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych na 1000 mieszkańców	20,46 ¹⁴	25
Udział osób deklarujących aktywność fizyczną przynajmniej raz w tygodniu wśród mieszkańców województwa śląskiego	62%	70%

¹⁴ Dane za 2008 r. GUS – Bank Danych Lokalnych

Udział osób oceniających swoją sprawność fizyczną jako przynajmniej dobrą wśród mieszkańców województwa śląskiego	54%	65%
Przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn (lata życia)	71 ¹⁵	74,1
Przeciętne dalsze trwanie życia kobiet (lata życia)	79,1 ¹⁶	81,2
Wskaźniki rezultatu		
Cel I	2010	2020
Liczba osób ćwiczących przypadających na jednego szkoleniowca	18,85 ¹⁷	17
Liczba szkoleniowców przypadających na 10.000 mieszkańców	10,8 ¹⁸	12,5
Liczba klubów sportowych przypadających na 10.000 mieszkańców	2,7 ¹⁹	3,5
Liczba obiektów sportowych służących celom sportu rekreacyjnego. ²⁰		
Cel II	2010	2020
Liczba sportowców honorowanych nagrodą Marszałka Województwa Śląskiego	51	75
Liczba klubów sportowych z siedzibą w regionie rywalizujących na najwyższym	20 ²²	25

¹⁵ Dane za 2009 r. Regiony Polski 2010

¹⁶ Dane za 2009 r. Regiony Polski 2010

¹⁷ Dane za 2008 r. GUS – Bank Danych Lokalnych

¹⁸ Dane za 2008 r. GUS – Bank Danych Lokalnych

¹⁹ Dane za 2008 r. GUS – Bank Danych Lokalnych

²⁰ Proces monitorowania tego typu obiektów rozpocznie się w przyszłym roku. Przez sport rekreacyjny rozumiemy aktywność fizyczną prowadzoną swobodnie, a nie w ramach klubu sportowego.

szczeblu krajowych rozgrywek w popularnych grach zespołowych i lekkoatletyce ²¹		
Liczba osób niepełnoletnich ćwiczących w klubach sportowych przypadających na 1000 mieszkańców województwa śląskiego	14,44 ²³	17,2
Liczba obiektów sportowych służących celom sportu wyczynowego. ²⁴		
Cel III	2010	2020
Liczba międzynarodowych imprez sportowych w regionie ²⁵	119	180
Liczba ogólnopolskich i regionalnych imprez sportowych w województwie śląskim ²⁶	311 ²⁷	467
Liczba meczy rozgrywanych w regionie w popularnych grach zespołowych ²⁸	305 ²⁹	458
Średnia miesięczna liczba wejść na związane ze sportem strony samorządu wojewódzkiego i zajmujących się sportem jednostek których	64 850	129 700

²² Dane za sezon 2010/2011

²¹ Popularne gry zespołowe to: piłka nożna mężczyzn, siatkówka mężczyzn i kobiet, koszykówka mężczyzn i kobiet, piłka ręczna mężczyzn i kobiet, hokej na lodzie mężczyzn, żużel oraz Futsal mężczyzn. Popularność gier została oceniona na podstawie pojawiania się informacji o nich w dzienniku „Sport” w styczniu 2009 roku.

²³ Dane za 2008 r. GUS – Bank Danych Lokalnych

²⁴ Proces monitorowania tego typu obiektów rozpocznie się w przyszłym roku. Przez sport wyczynowy rozumiemy uczestnictwo we współzawodnictwie sportowym organizowanym lub prowadzonym w określonej dyscyplinie sportu przez klub sportowy.

²⁵ Liczba imprez wymienionych w dzienniku „Sport” w roku 2009. Impreza międzynarodowa – dzień, w którym odbywają się zawody sportowe, w których biorą udział zawodnicy z klubów bądź reprezentacji narodowych reprezentujących min. 2 kraje.

²⁶ Ogólnopolska lub regionalna impreza sportowa oznacza zawody sportowe ogłoszone na stronie polskiego związku sportowego (rozgrywki ligowe i Puchar Polski, na które składa się wiele meczów w różnych dniach uznaje się za jedną imprezę). Dane zbierane są ze stron internetowych polskich związków sportowych.

²⁷ Dane za rok 2011

²⁸ Popularne gry zespołowe to: piłka nożna mężczyzn, siatkówka mężczyzn i kobiet, koszykówka mężczyzn i kobiet, piłka ręczna mężczyzn i kobiet, hokej na lodzie mężczyzn, żużel oraz Futsal mężczyzn. Popularność gier została oceniona na podstawie pojawiania się informacji o nich w dzienniku „Sport” w styczniu 2009 roku.

²⁹ Dla żużla liczony był tylko sezon zasadniczy. Dane liczone dla sezonu 2010/2011

samorząd województwa jest organizatorem lub współorganizatorem ³⁰		
---	--	--

W ramach Strategii będą monitorowane także wskaźniki produktu w podziale na cele.
Do wskaźników produktu zalicza się:

- Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii;
- Liczba zadań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia.

Wskaźniki oddziaływania, rezultatu i produktu będą monitorowane w odstępach dwuletnich
liczonych od roku bazowego – 2010.

³⁰ Liczba wejść na tag „sport” na stronie www.slaskie.pl oraz stronę WOKiS „Stadion Śląski”

9. Spis wykresów

Wykres 1. Członkowie klubów sportowych przypadający na 1000 mieszkańców w roku 2008.	12
Wykres 2. Osoby poniżej 18 roku życia ćwiczące w klubach sportowych w 2008 r.	13
Wykres 3. Osoby ćwiczące przypadające na osobę nadzorującą w 2008 roku.....	14
Wykres 4. Ilość osób ćwiczących przypadająca na klub w latach 2002 - 2008.....	14
Wykres 5. Najczęściej podejmowane formy aktywności fizycznej przez mieszkańców województwa śląskiego.....	18
Wykres 6. Miejsca, w których mieszkańcy województwa śląskiego najczęściej podejmują aktywność fizyczną/uprawiają sport.	19
Wykres 7. Bariery w podejmowaniu aktywności fizycznej/uprawianiu sportu wg mieszkańców województwa śląskiego.	20
Wykres 8. Umiejętności sportowe posiadane przez mieszkańców województwa śląskiego. ..	20
Wykres 9. Istniejące bariery w wykorzystywaniu infrastruktury sportowej przez mieszkańców wg przedstawicieli samorządów powiatowych.	22
Wykres 10. Wskazane obszary sportu, które należy rozwijać wg przedstawicieli samorządów powiatowych	23
Wykres 11. Wydatki finansowe samorządów wojewódzkich na sport i kulturę fizyczną w przeliczeniu na mieszkańca (zł).	24
Wykres 12. Udział wydatków finansowych samorządów wojewódzkich na sport i kulturę fizyczną w całości budżetu województwa.	24
Wykres 13. Szkolne boiska sportowe wg rodzajów w województwie śląskim w roku 2010. .	60
Wykres 14. Baseny sportowe wśród basenów szkolnych w województwie śląskim w 2010 r.	60
Wykres 15. Rodzaje hal i sal sportowych wśród hal i sal szkolnych w województwie śląskim w 2010 r.....	61

10. Spis rysunków

Rysunek 1. Mapa fizyczna województwa śląskiego z oznaczonymi stolicami subregionów polityki rozwoju.	8
Rysunek 2. Szkoły sportowe wraz z szkołami mistrzostwa sportowego w podziale subregionalnym w 2010 r.	16
Rysunek 3. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację wybranych w konkursie inwestycji w rozkładzie subregionalnym.	25
Rysunek 4. Rozkład wartości inwestycji i środków dotacji z Wojewódzkiego Programu Rozwoju Bazy Sportowej w latach 2006-2010 w rozkładzie subregionalnym.....	26
Rysunek 5. Wizja i cele strategiczne.....	37
Rysunek 6. System współpracy względem wdrażania Strategii Rozwoju Sportu	50
Rysunek 7. Kwota wydatków samorządów gminnych na sport i kulturę fizyczną w województwie śląskim w 2009 r.	62
Rysunek 8. Różnica między wydatkami samorządów gminnych na sport i kulturę fizyczną per capita w latach 2009 i 2005 (zł) w województwie śląskim.....	63
Rysunek 9. Główne obszary występowania i rozwoju turystyki pieszej w województwie śląskim.....	64
Rysunek 10. Obszary występowania i możliwości rozwoju narciarstwa zjazdowego w województwie śląskim.	65
Rysunek 11. Główne obszary występowania i możliwości rozwoju narciarstwa biegowego w województwie śląskim.	66
Rysunek 12. Obszary występowania i możliwości rozwoju kolarstwa górskiego w województwie śląskim.	67
Rysunek 13. Główne obszary występowania i możliwości rozwoju sportów wodnych w województwie śląskim.	68
Rysunek 14. Główne obszary występowania i możliwości rozwoju sportów ekstremalnych w województwie śląskim.	69
Rysunek 15. Rozmieszczenie zakładów opieki zdrowotnej w dziedzinie medycyny sportowej w województwie śląskim w 2010 r.	70
Rysunek 16. Ilość ćwiczących w klubach sportowych przypadających na 1 zakład opieki zdrowotnej w dziedzinie medycyny sportowej w województwie śląskim w 2010 r.....	71
Rysunek 17. Ilość wielofunkcyjnych obiektów sportowych przypadających na 10 tys. mieszkańców w województwie śląskim w 2011 r.	72

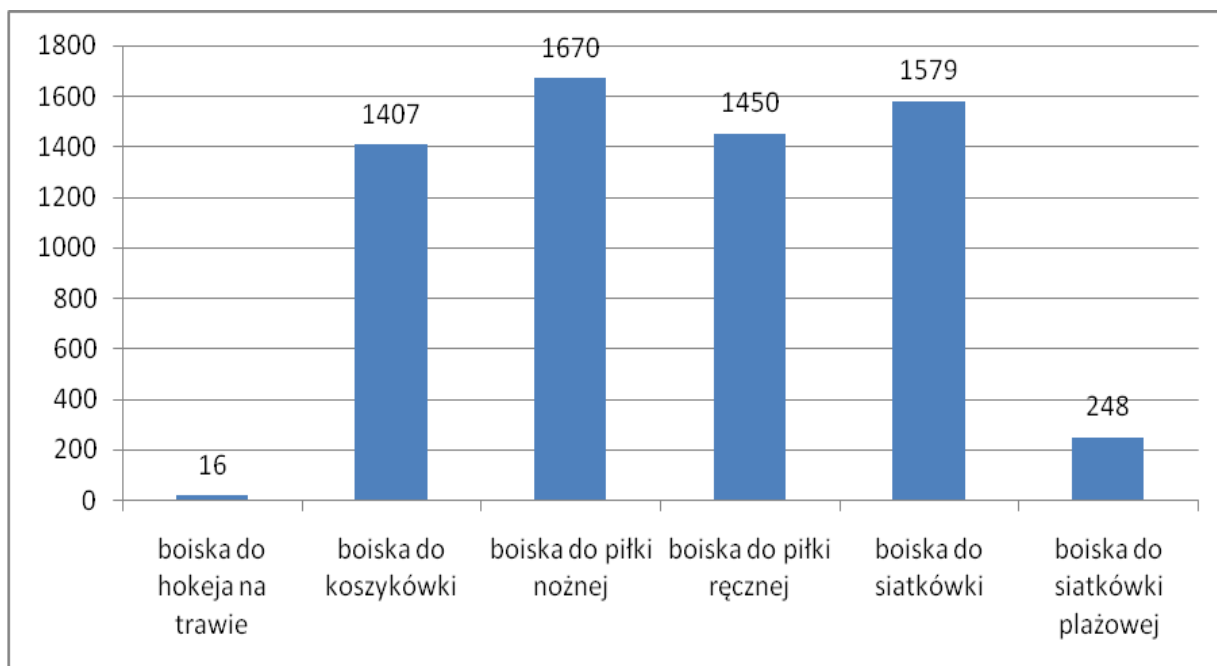
Rysunek 18. Ilość stadionów i boisk sportowych przypadających na 10 tys. mieszkańców w województwie śląskim w 2011 r.	73
Rysunek 19. Ilość hal i sal sportowych przypadających na 10 tys. mieszkańców w województwie śląskim w 2011 r.	74

11. Spis tabel

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności ogółem województwa śląskiego i Polski – porównanie (2010 r.).	11
Tabela 2. Zaplecze sportowe szkół w województwie śląskim w roku 2010.	16
Tabela 3: Macierz wyników analizy SWOT	34
Tabela 4: Macierz wyników analizy TOWS	34
Tabela 5. Zestawienie zbiorcze wyników analizy SWOT/TOWS	35
Tabela 6. Macierz wyników analizy SWOT/TOWS	35

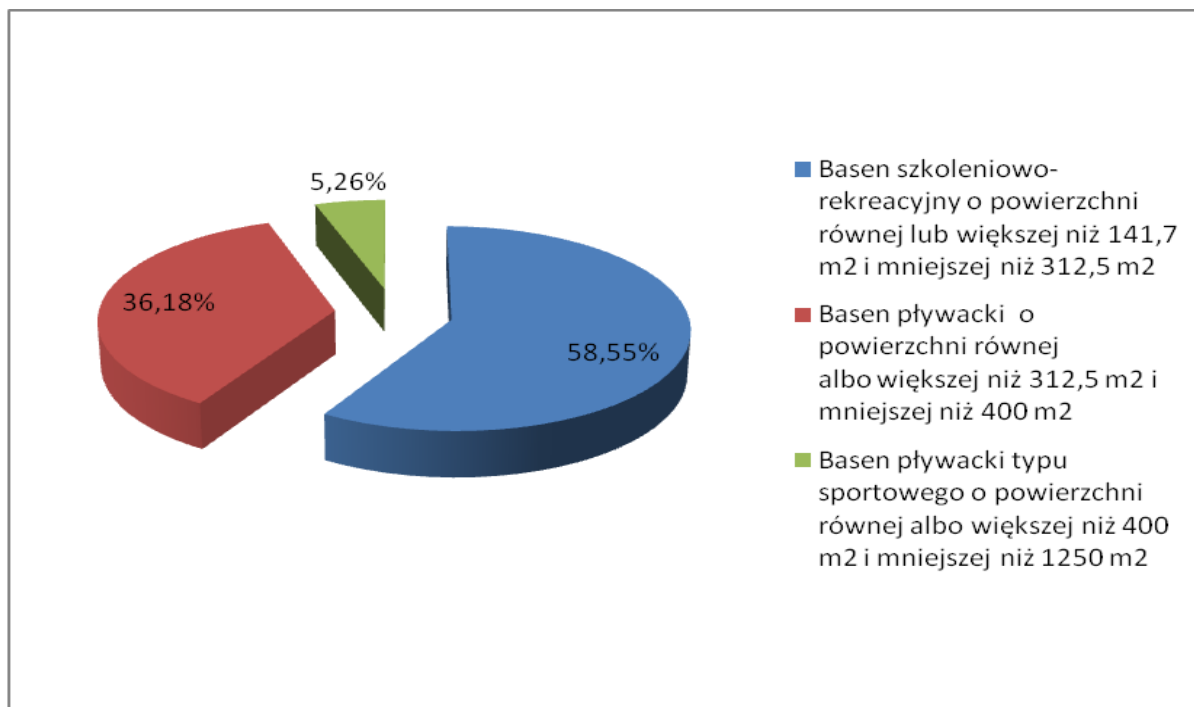
Aneks

Wykres 13. Szkolne boiska sportowe wg rodzajów w województwie śląskim w roku 2010.

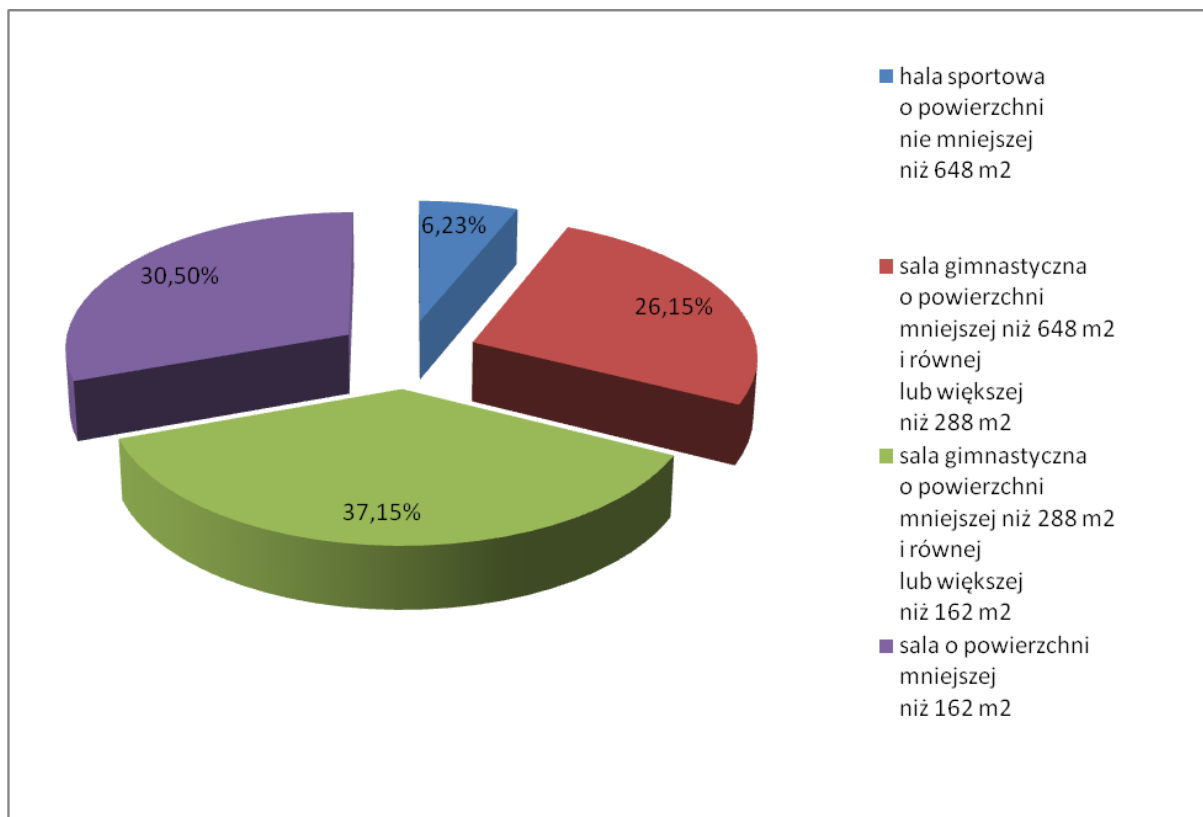
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Katowicach.

Wykres 14. Baseny sportowe wśród basenów szkolnych w województwie śląskim w 2010 r.

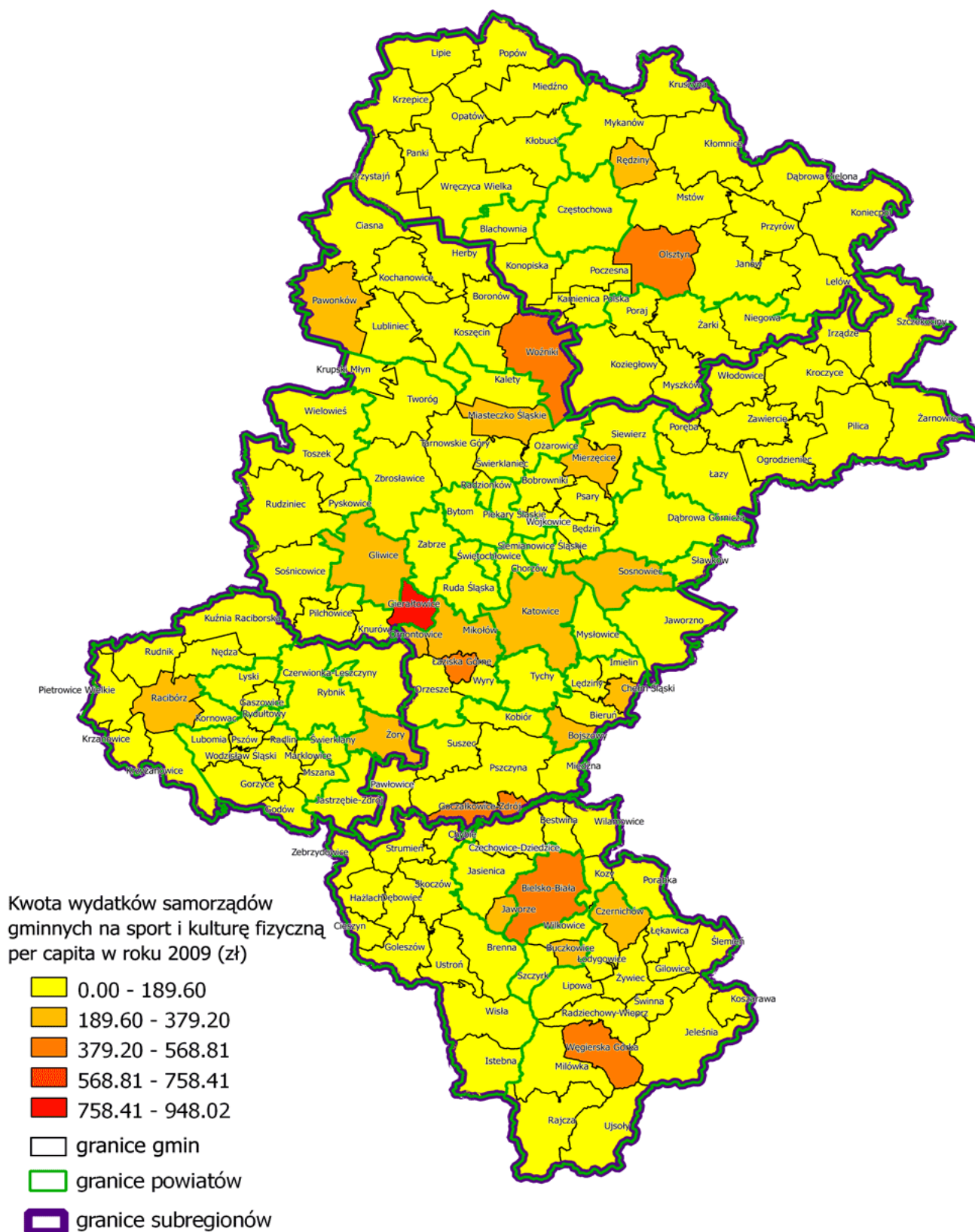
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Katowicach.

Wykres 15. Rodzaje hal i sal sportowych wśród hal i sal szkolnych w województwie śląskim w 2010 r.

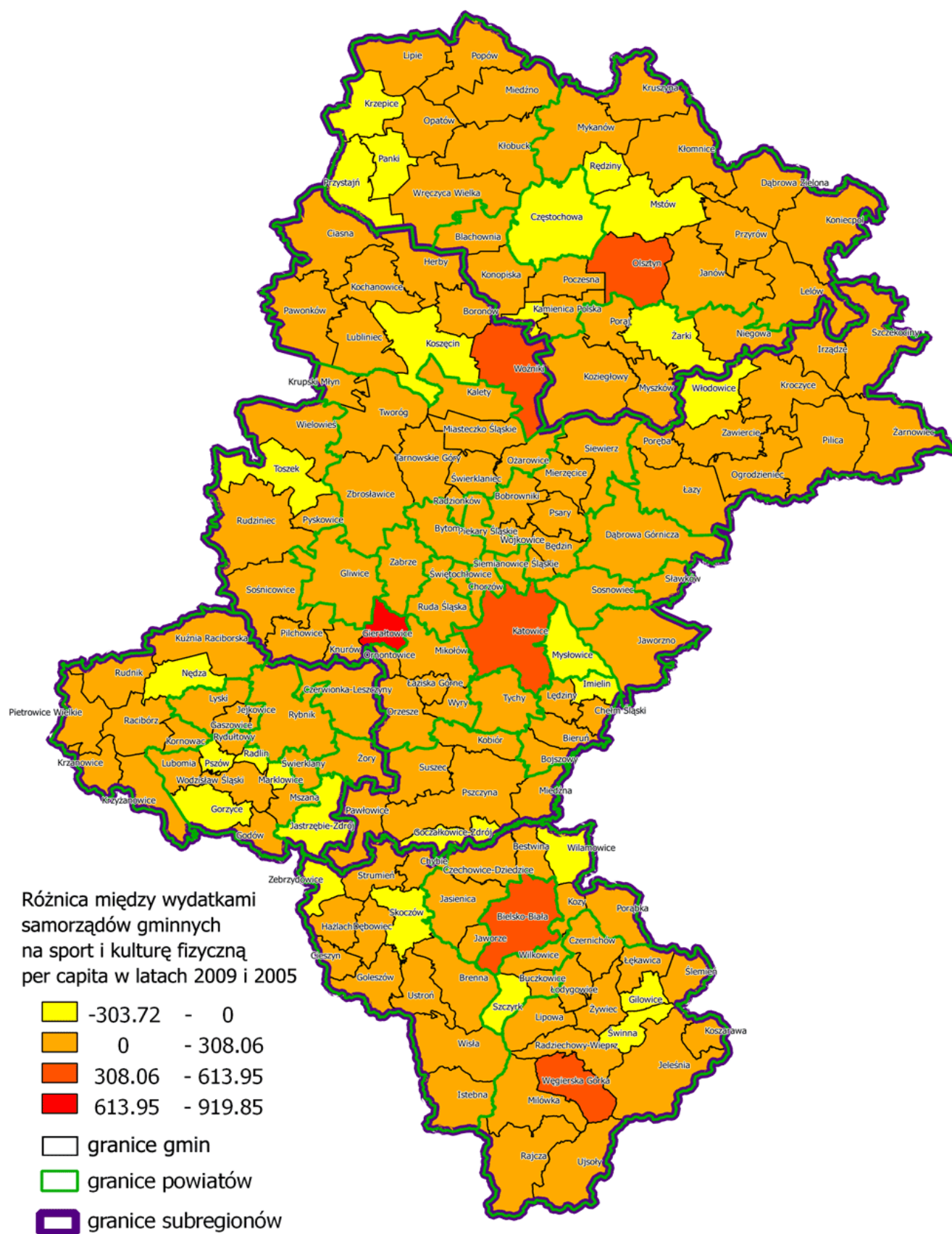
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Katowicach.

Rysunek 7. Kwota wydatków samorządów gminnych na sport i kulturę fizyczną w województwie śląskim w 2009 r.

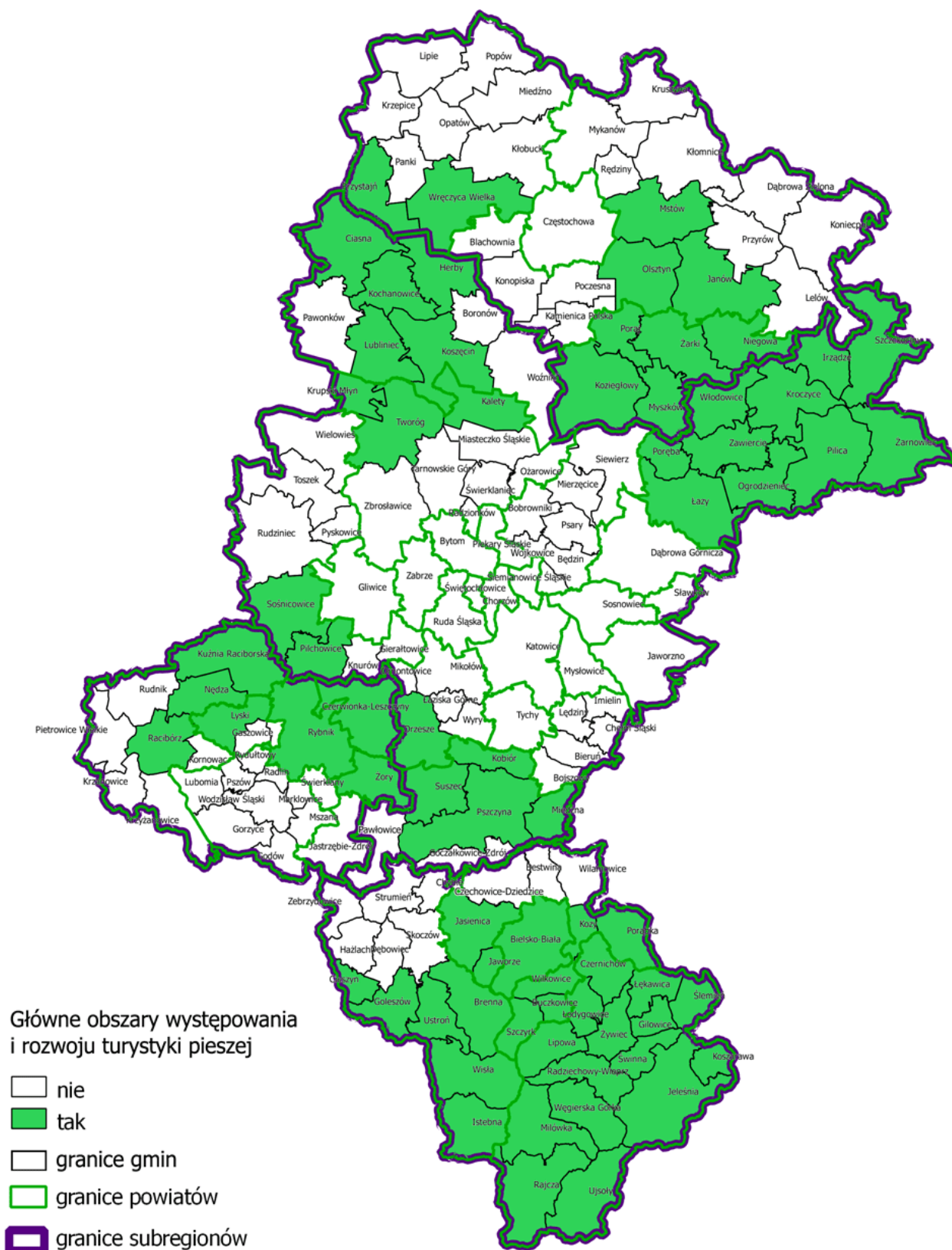
Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 8. Różnica między wydatkami samorządów gminnych na sport i kulturę fizyczną per capita w latach 2009 i 2005 (zł) w województwie śląskim.

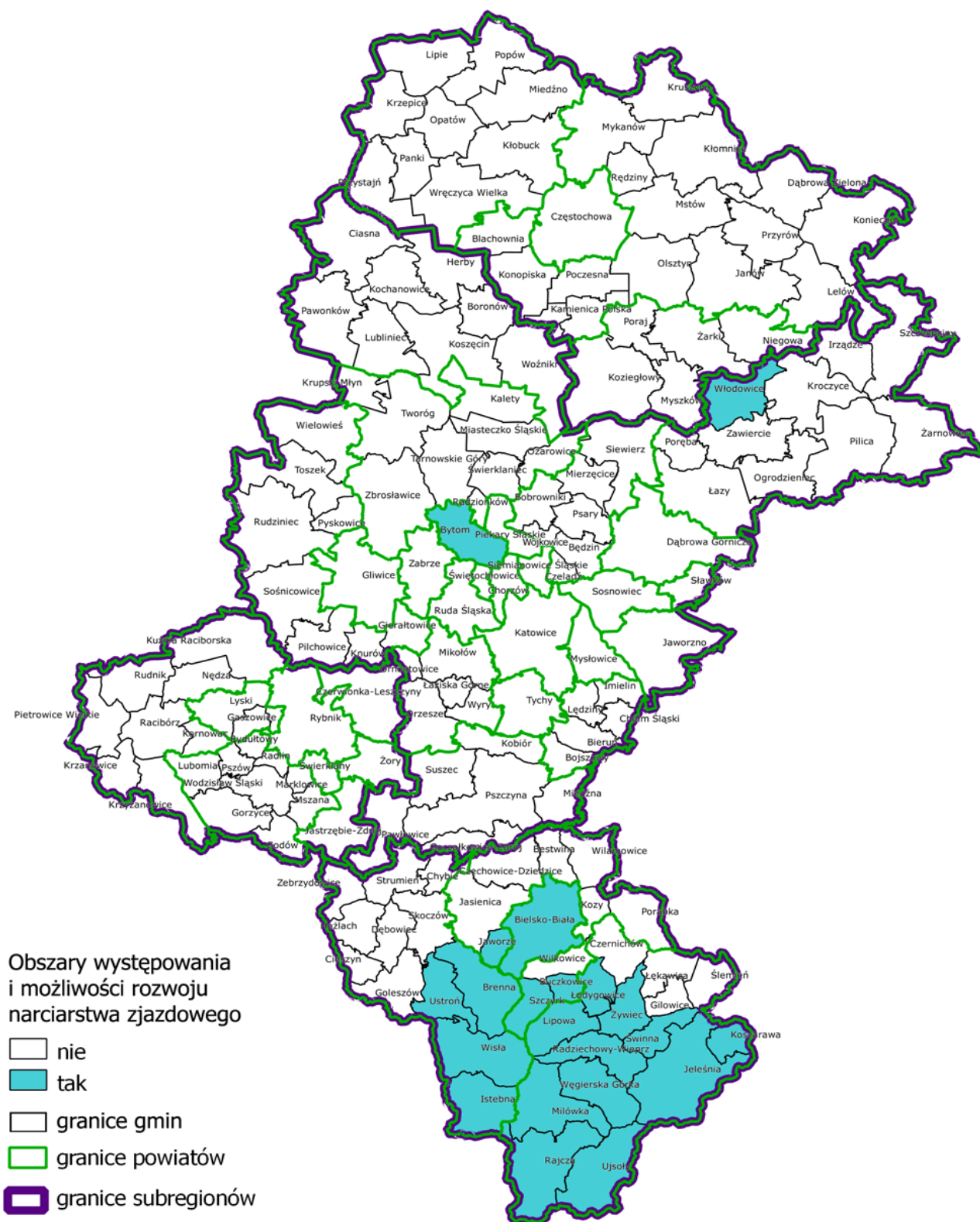
Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 9. Główne obszary występowania i rozwoju turystyki pieszej w województwie śląskim.

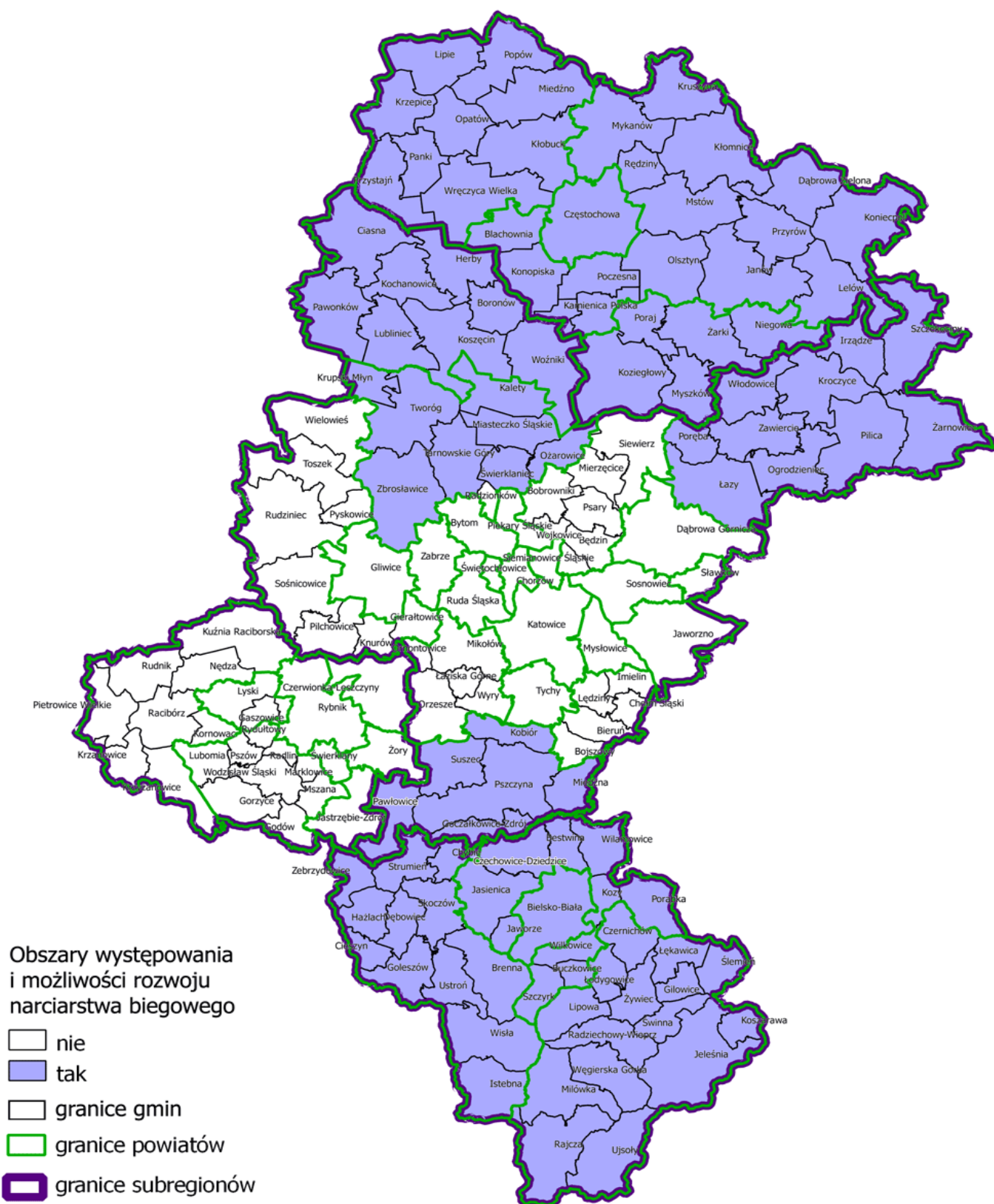
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim na lata 2004-2013

Rysunek 10. Obszary występowania i możliwości rozwoju narciarstwa zjazdowego w województwie śląskim.

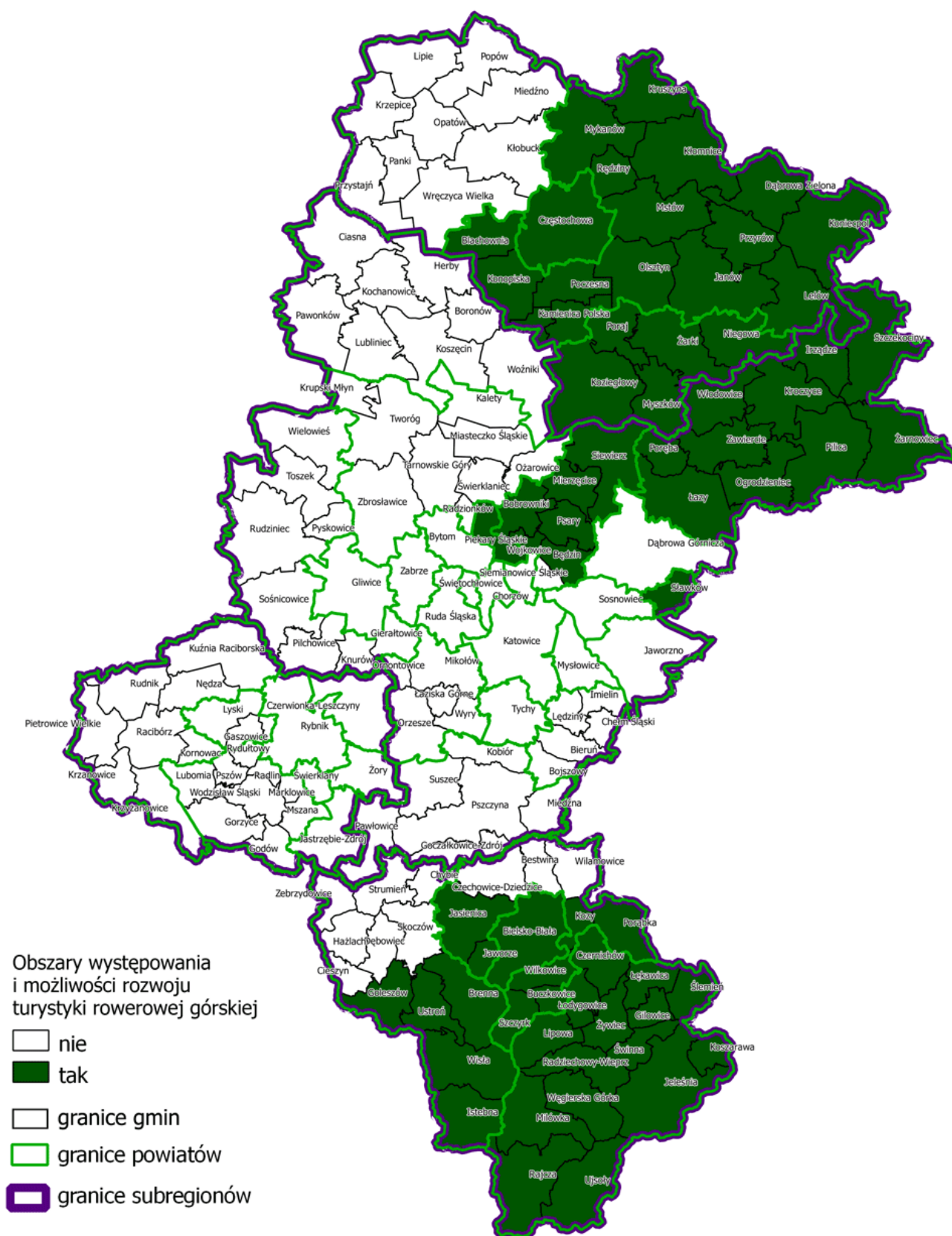
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim na lata 2004-2013

Rysunek 11. Główne obszary występowania i możliwości rozwoju narciarstwa biegowego w województwie śląskim.

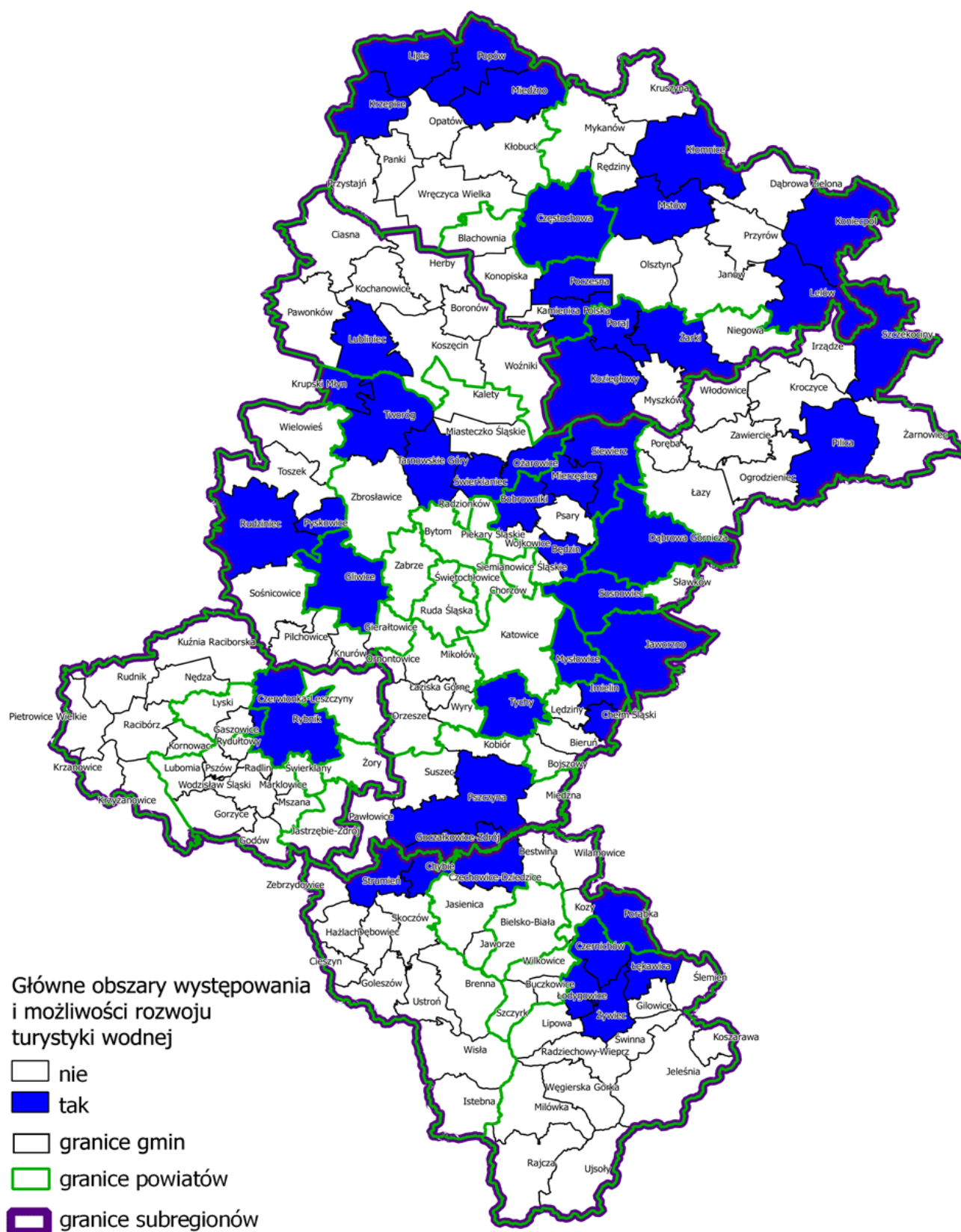
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim na lata 2004-2013

Rysunek 12. Obszary występowania i możliwości rozwoju kolarstwa górskiego w województwie śląskim.

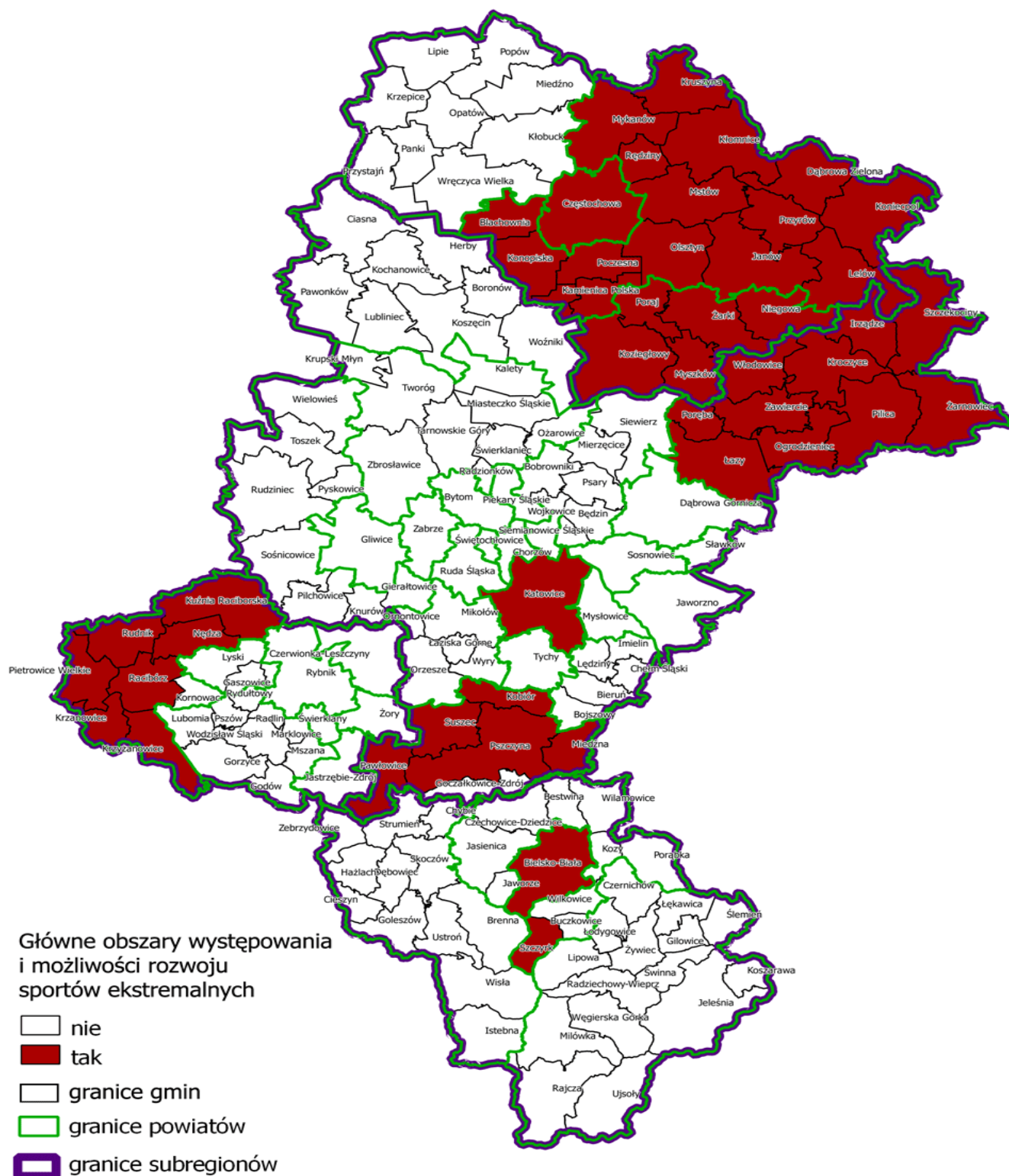
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim na lata 2004-2013

Rysunek 13. Główne obszary występowania i możliwości rozwoju sportów wodnych w województwie śląskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim na lata 2004-2013

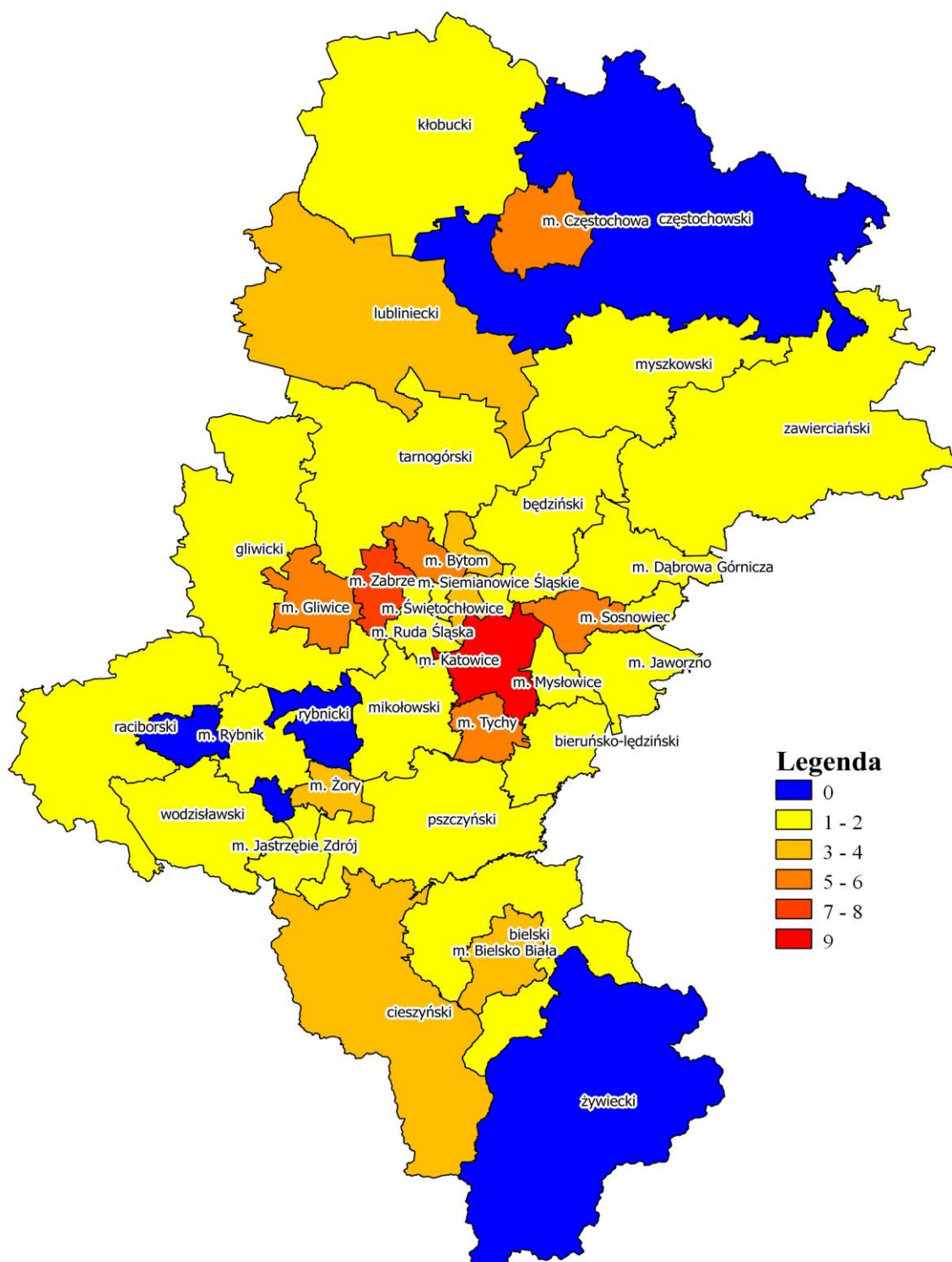
Rysunek 14. Główne obszary występowania i możliwości rozwoju sportów ekstremalnych w województwie śląskim.³¹

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim na lata 2004-2013

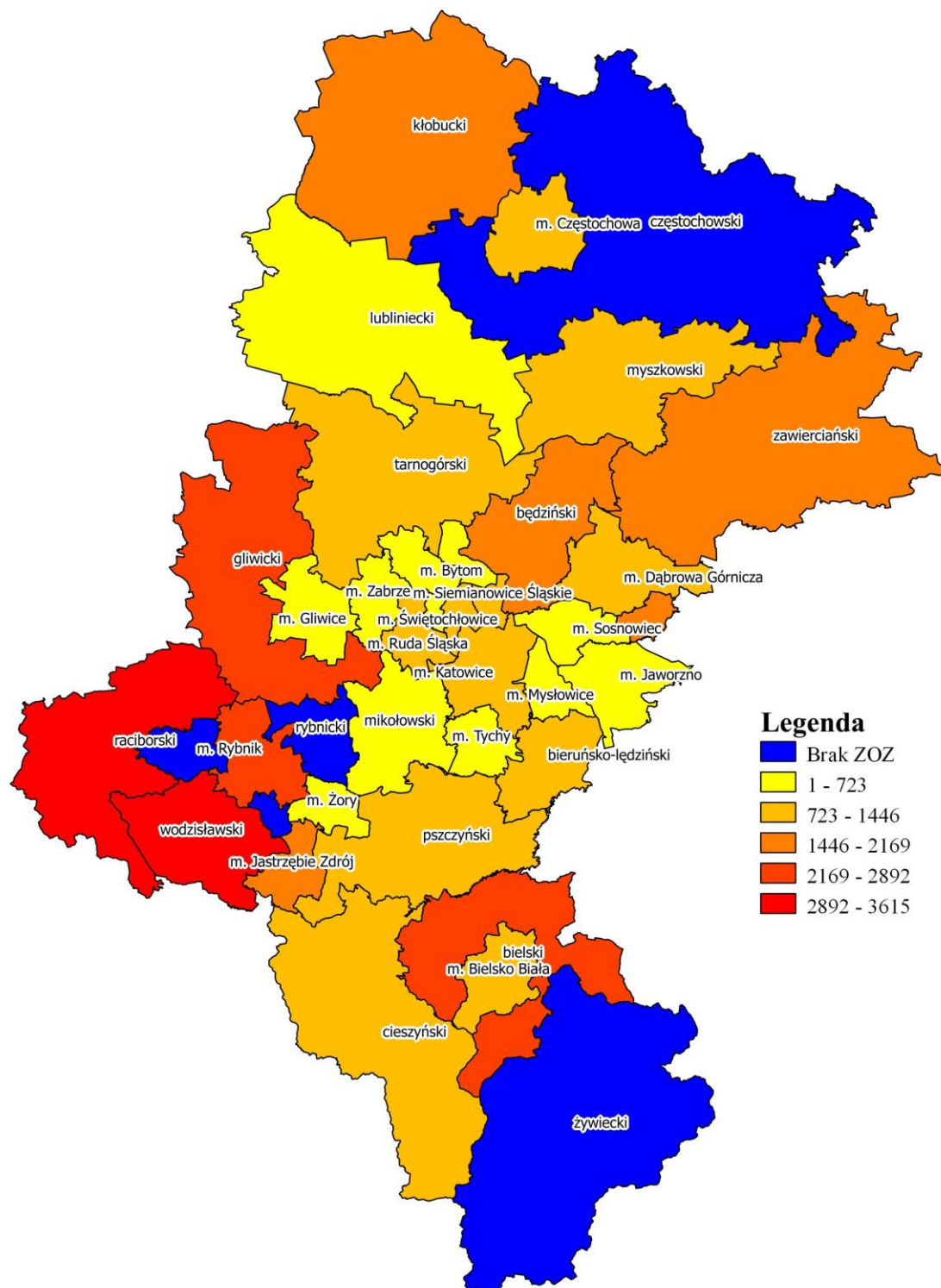
³¹ Przez sporty ekstremalne rozumiane są: wspinaczka skałkowa i jaskiniowa, szybownictwo i lotnictwo sportowe, paralotniarstwo, Survival.

Rysunek 15. Rozmieszczenie zakładów opieki zdrowotnej w dziedzinie medycyny sportowej w województwie śląskim w 2010 r.

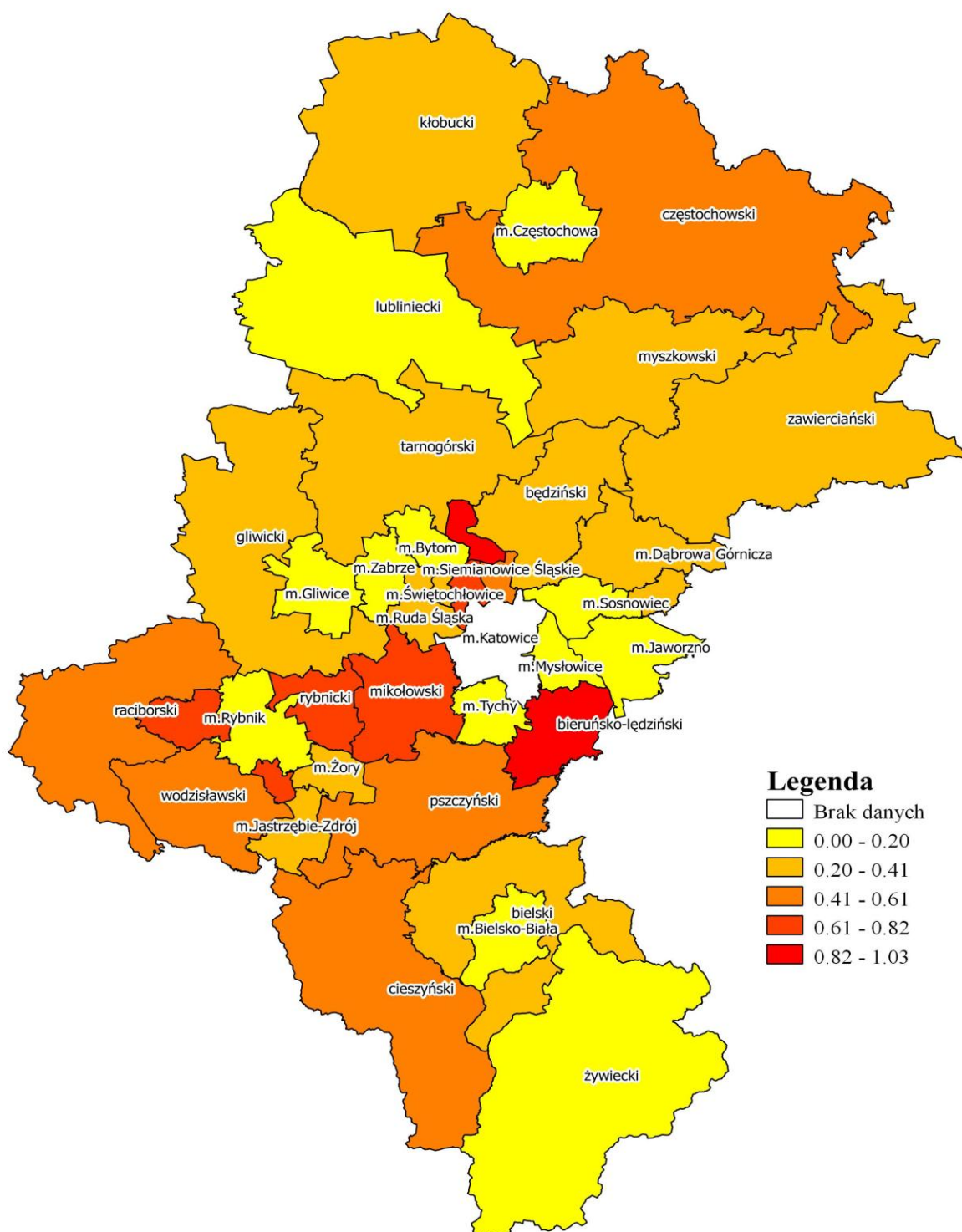
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <http://www.rejestrzoz.gov.pl/RZOZ/>

Rysunek 16. Ilość ćwiczących w klubach sportowych przypadających na 1 zakład opieki zdrowotnej w dziedzinie medycyny sportowej w województwie śląskim w 2010 r.

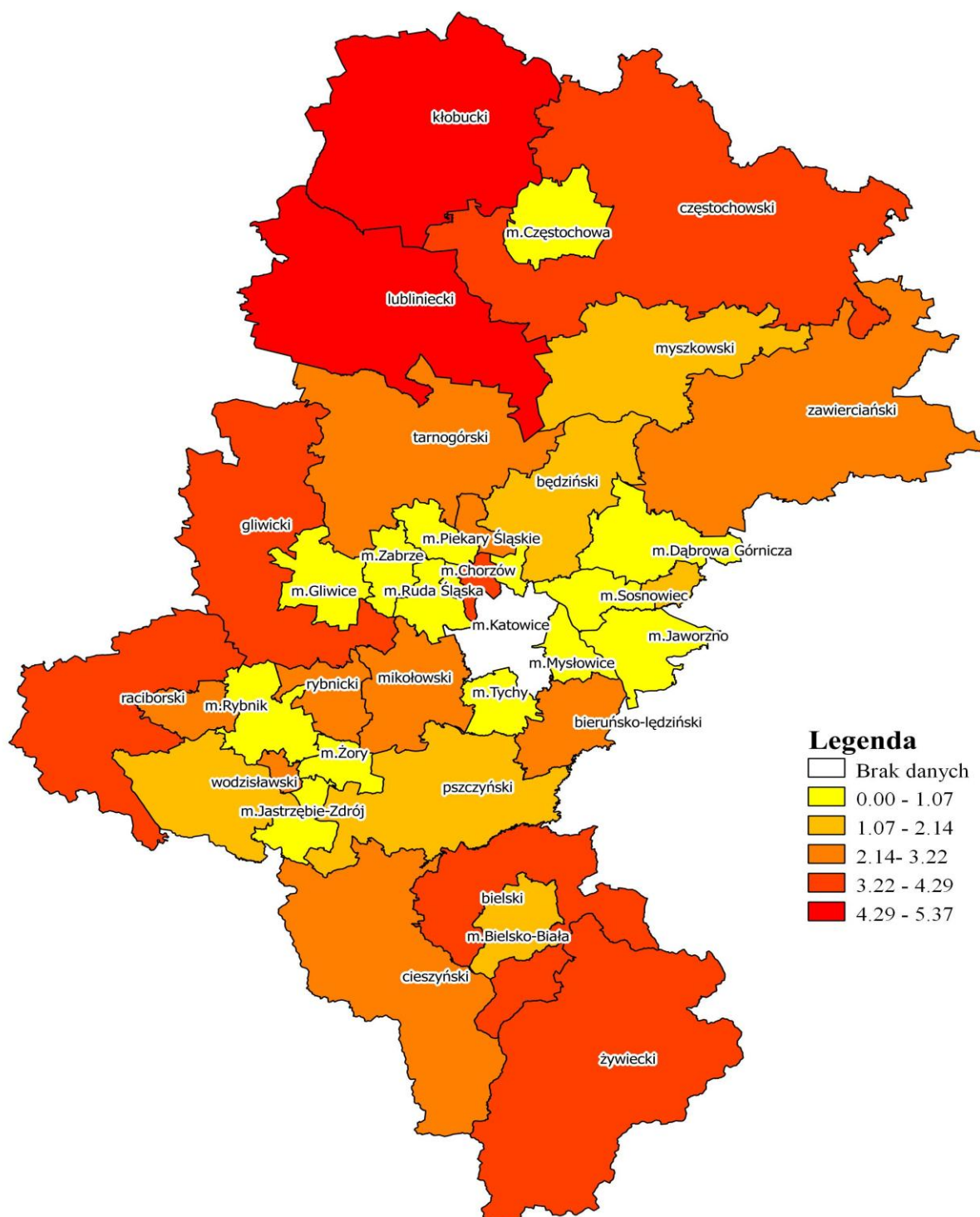
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <http://www.rejestrzoz.gov.pl/RZOZ/>

Rysunek 17. Ilość wielofunkcyjnych obiektów sportowych przypadających na 10 tys. mieszkańców w województwie śląskim w 2011 r.

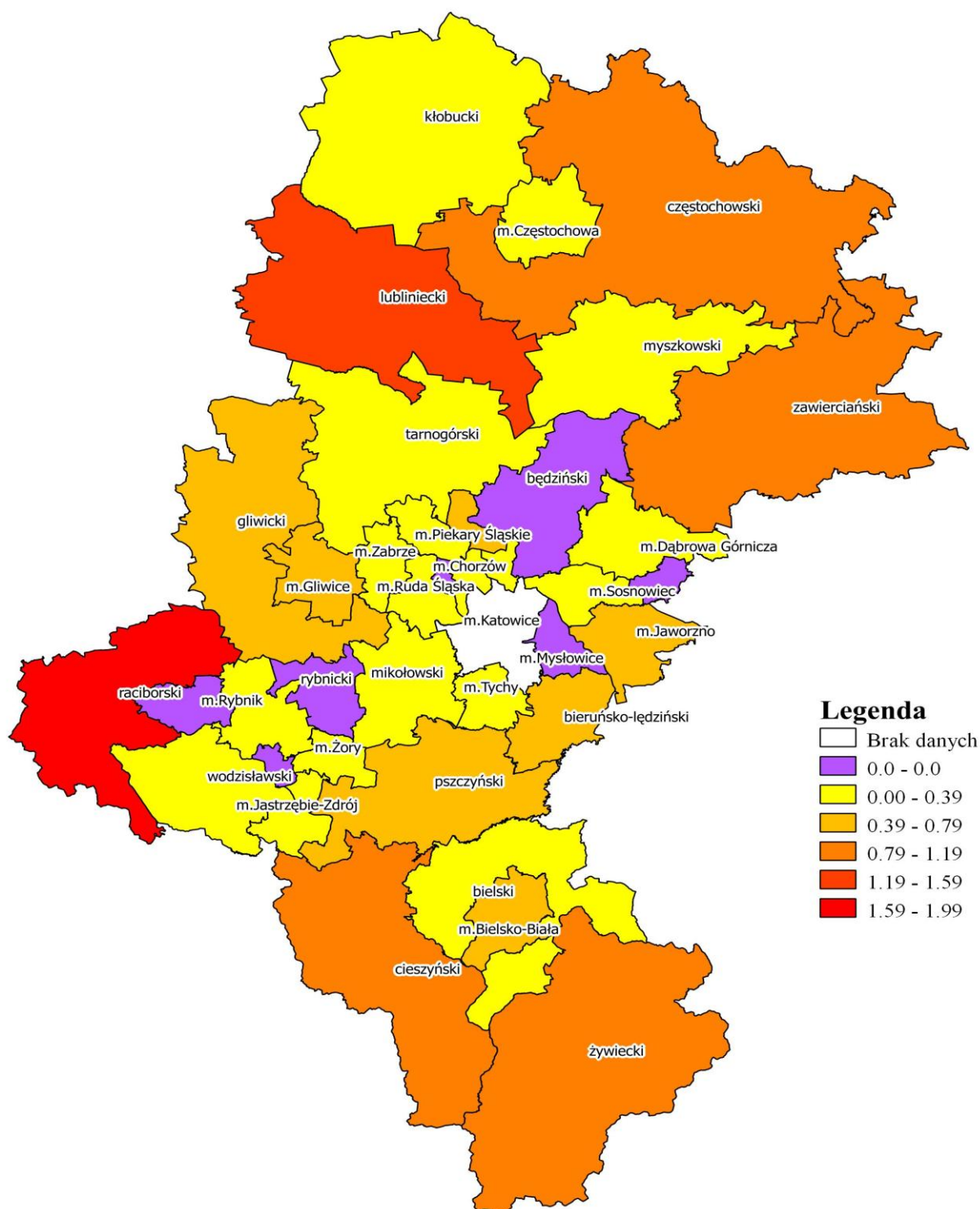
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zebranych ze stron internetowych urzędów gmin. Materiał zostanie poddany weryfikacji poprzez badanie ankietowe wśród gmin. (Brak danych dla Katowic)

Rysunek 18. Ilość stadionów i boisk sportowych przypadających na 10 tys. mieszkańców w województwie śląskim w 2011 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zebranych ze stron internetowych urzędów gmin. Materiał zostanie poddany weryfikacji poprzez badanie ankietowe wśród gmin. (Brak danych dla Katowic)

Rysunek 19. Ilość hal i sal sportowych przypadających na 10 tys. mieszkańców w województwie śląskim w 2011 r..

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zebranych ze stron internetowych urzędów gmin. Materiał zostanie poddany weryfikacji poprzez badanie ankietowe wśród gmin. (Brak danych dla Katowic)